

Da bi se grmade ne vnele

MARKO MARINČIČ

«Bila je nekoč neka vas, v kateri so bili prebivalci tako leni, da se jim ni dalo niti misliti. Zato so si možgane razdelili na več popolnoma ločenih odsekov, tako da so lahko vsak posel opravljali, ne da bi jim bilo treba misliti več kot je potrebnost. Imeli so odsek za študij, za delo, glasbo, šport, seks in še nekaj odsekov. Na vse ostalo pa niso mislili.»

«V vasi sta z vso glavo mislila samo dva brata, Amerik in Sovjetko, ki pa sta bila med seboj sprta. Z lahkoto sta okrog sebe zbrala vsak pol vasi, nahujskala svoje privrženice proti nasprotnemu taboru ter jih oborožila z debelimi kijmi. Brata si nista bila povsem enaka. Sovjetko je bil robat, nasilen, ko mu kaj ni bilo po godu, je zarjovel, da je bil strah in trepet med podložniki. Amerik je bil boljši psiholog: v zameno za pokornost je svojim ljudem dajal bombone in igrače, med katerimi je bila najbolj priljubljena mala škatala, v kateri so se figure premikale kot v življenju: za lene prebivalce ni bilo boljšega, saj so lahko samo gledali v škatalo in jim ni bilo treba niti živeti. Občasno je Amerik zbiral svoje privrženice na trgu, jim razdeljeval barvane glasovnice, na katere je lahko vsak napisal kar je želel. Potem se seveda ni nič spremenilo, toda vsi so odhajali domov zadovoljni.»

«Povedali smo, da sta bila brata hudo sprta, ker je vsak od njiju hotel postati edini poglavar v vasi. Zato so se možje obeh taborov oboroževali s kijmi. Izdelovali so vedno debelejšje. Vsak je že imel po 12 kijev, ko se je razširil glas, da jih imajo sovražniki po 13. Še z večjo vneto so nadaljevali z izdelovanjem kijev, ki so v kratkem napolnili vso vas.»

«Grmade kijev so se kopičile v obeh delih vasi in kmalu presegle v višini tudi vaški zvonik. In nekega dne se je zgodilo! Strašno se je zaobliskalo in strela je zadela v najvišjo grmado. Kmalu je bila vsa vas v ognju, izhoda pa ni bilo, saj so bili povsod naokoli sami goreči kijji. Vsi so umrli, pred smrtjo pa so imeli le toliko časa, da so se zavedli, kako so bili bedasti, da so se sami odpovedali uporabi lastnih možganov.»

Preprosto, a zgornjo zgodbo o norosti oboroževalne iht se pred kratkim bral na nekem plakatu. Pomislil sem, da je bil njen anonimni avtor dokaj optimist, ko je sedanjí svetovni arzenal primerjal s kijji. Na vsakega od nas je v skladiščih nekaj deset tisoč ton trojila. Vsešile razpolagajo s 50 tisoč jedrskimi bombami, rušilna moč le-teh pa je milijon in 500 tisočkrat večja od bombe, ki je opustošila Hirošimo. Ves svet lahko uničimo ne enkrat, ampak na desetine krat! Pa še ni dovolj. Prepričujemo nas, da ima sovražnik toliko orožja, da nas bo lahko uničil enkrat več kot bomo mi njega. Potrebne so zato nove rakete, da ne bi mi umrli 31-krat, oni drugi pa samo 30-krat.

Če upoštevamo sedanjo stopnjo oboroženosti, je zagovarjanje potrebe po vzpostavitvi ravnovesja med velsilama naravnost smešno. Očitno je, da ima oboroževanje predsemdruge vzroke, na primer ekonomske. Še zmeraj je bila oboroževalna politika najboljša za izhod iz krize, toda vedno se je tudi zaključila z vojno. Bo tudi tokrat tako?

Tretja svetovna vojna bi bila gotovo zadnja. Znanstveniki menijo, da bi tudi omejen jedrski spopad povzročil tako veržno reakcijo, da bi z našega planeta izginila vsaka oblika življenja. Mnogi zmanjšujejo nevarnost, češ da ni noben politik tako nor, da bi pritisnil na gumb jedrske vojne in upajo na mir. Lepo! Kar upajmo, pri tem pa skušajmo čim manj misliti na zgodovino, ki je polna vojn. Zamašimo si ušesa pred znanstveniki, ki nas svarijo, da je vsako leto 5 odstotkov možnosti, da vsako jedrska vojna. Če pa ne

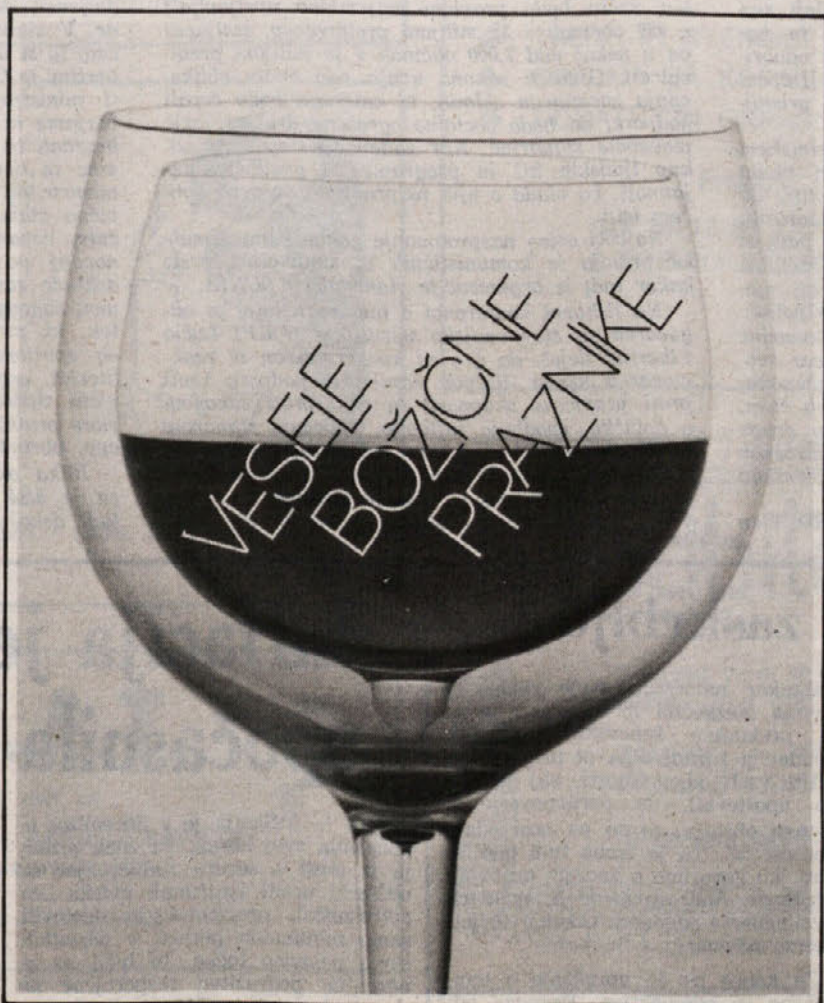

Foto Janko Furlan

Sklepna tiskovna konferenca ob obisku Berlinguerja v Beogradu

KPI in ZKJ zaskrbljeni za svetovni mir

Tajnik KPI bo obiskal Moskvo, ko bosta obe partiji, sovjetska in italijanska, menili, da je tako potovanje koristno

BOJAN BREZIGAR

BEOGRAD — Napeti je treba vse sile, da v tem zelo kratkem času prepričamo najhujše. To je vodilna nit tridnevni pogovorov Enrica Berlinguerja v Beogradu, in seveda tudi vodilna nit včerajšnje tiskovne konference, ki sta jo imela Berlinguer in predsednik CK ZK Jugoslavije Dragoslav Marković, včeraj ob zaključku obiska. Berlinguer je poudaril, da je nujno potrditi z obeh strani, od ZDA in od SZ, vsaj znak dobre volje, da se že itak zelo slabi odnosi med blokoma dokončno ne skvarijo, ter ob tem poudaril vlogo, ki jo lahko imajo v blokovski vezni deželah tiste sile, ki se z odločitvami velesil ne strinjajo. Marković pa je ponovno dejal, da bo Jugoslavija v okviru sodelovanja z nevtralnimi in z drugimi nevrščenimi državami stare celine ponovno prevzela pobudo, da se v okviru stockholmske razorožitvene konference poskuša najti pot do dialoga, kot se je to

že zgodilo v Madridu. Vse to v pričanju, da mir, sodelovanje in popuščanje napetosti v sodobnem svetu ne morejo imeti alternative.

Kakšno je danes stanje v Evropi. Berlinguer pravi, da je po svojem obisku v Bukarešti in v Vzhodnem Berlinu 'precej pesimist', noče pa postavljati primerjav, ali je se-

daj bolj ali manj pesimist, kot je bil prej. Njegova pobuda se bo nadaljevala: obiskal bo nekatere zahodnoevropske stranke (verjetno Bonn in Pariz, vendar Berlinguer tega ni hotel izrecno povedati) in predvideno je njegovo potovanje v Moskvo. Datum pa še ni bil določen, to se bo zgodilo »kadar bosta obe stranki

mnenja, da je potovanje koristno».

Mnogo je bilo seveda govora o tem, kaj naj naredijo druge organizacije, to je stranke in razna gibanja, da pripomorejo k premostitvi sedanjega stanja. Berlinguer je o tem dejal, da imajo številne evropske stranke in gibanja enake poglede ter je poudaril enakost stališč KPI in nekaterih velikih socialističnih oziroma socialdemokratskih strank, med katerimi pa ni italijanske socialistične stranke. Velik pomen imajo pri tem tudi mirovna gibanja, ki predstavljajo za Berlinguerja veliko novost zadnje dobe. »Govorijo naj narodi, pogajajo pa naj se države,« je dejal tajnik KPI, ki je ob tem poudaril tudi aktivno vlogo katoliške in protestantske cerkve pri prizadevanjih za premostitev sedanje napetosti.

Mednarodno delavsko gibanje ob tem zadobiva čedalje pomembnejšo vlogo. Kljub velikim notranjim razlikam je treba iskati sodelovanja, ven-

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

Berlinguer o slovenski manjšini

BEOGRAD — Svojim jugoslovanskim sogovornikom smo dejali, da je naša stranka v celoti angažirana za zagotovitev pravic slovenski manjšini v Italiji. V tem smislu smo že vložili svoj zakonski osrutek in prizadevali si bomo, da bi do odobritve zakona čimprej prišlo. Tako je tajnik KPI Enrico Berlinguer na včerajšnji tiskovni konferenci odgovoril na naše vprašanje o zaščiti manjšine in o drugih problemih v zvezi z odnosi med Italijo in Jugoslavijo. Berlinguer je tudi poudaril, da je jugoslovanskim gostiteljem posredoval željo prebivalstva ob italijanski strani meje, da bi prišlo čimprej do omiljenja ukrepa o pologu, čeprav seveda razume, da gre za gospodarske ukrepe. (B.Br.)

Podražitve v Jugoslaviji

Bencin dražji za 3 dinarje, kava se je pocenila

BEOGRAD — Z včerajšnjim odlokom zveznega izvršnega sveta se je opolnoči povečala cena električne energije za 0,50 dinarja za kilovatno uro, premog za 0,35 dinarja, medtem ko bo posledaj 98-oktanski bencin veljal 71 dinarjev, kurilno olje bo 36 dinarjev. Cena mazuta se poveča za 6 odstotkov.

Prevoz blaga po železnici je dražji za okoli 25 odstotkov, cene potniških kart po železniškem prometu pa se povečajo za 10 odstotkov.

Za 33 odstotkov se je podražila tudi celuloza, roto papir za 20 odstotkov in cigarete v povprečju za 29 odstotkov. Maloprodajna cena kave pa se je znižala za 100 dinarjev, ker se je zmanjšala stopnja davka na promet.

Vse te podražitve bodo vplivale na cene na drobno v povprečju za 3 odstotke več, življenjski stroški pa bodo večji med 2,5 in 3 odstotki, medtem ko bodo proizvajalne cene proizvajalcev večje za okoli 5 odstotkov.

Na sinočnji tiskovni konferenci v zveznem sekretariatu za informacije so predstavniki zveznega izvršnega sveta obrazložili, da so bili ti ukrepi potrebni, da se odpravijo največja neskladja v cenah. Istočasno je zvezni izvršni svet sprejel tudi odločitev o takojšnji zamrznitvi cen v naslednjih šestih mesecih.

Kombinacija ekonomskih in administrativnih ukrepov v prihodnjem letu ima za cilj, da se zaustavi visoka rast inflacije.

Županova poslanica

Tržaški župan Richetti je svojim someščanom naslovil božično poslanico, v kateri jih poziva, naj se prebudijo iz otopelosti in premagajo svojo zaprtost do sočloveka. Mesto kot celota mora znova najti svojo identiteto v solidarnosti do bližnjega in do drugačnega, ki ni drugačen le zato, ker potrebuje pomoči, ampak tudi, ker je nosilec drugačne kulture. Te solidarnosti, te sposobnosti sprejemati bližnjega, pa ne smemo županovo poslanico zaključuje že izražati le v obliki lepih besed.

Lja, da bi verniki našli pot za srečanje z bogom, tistim, ki ne verujejo, a je njihovo življenje prav tako dostojno in družbeno angažirano, pa naj bo božič prilika za srečanja človeka s človekom. Le v takem bratškem ozračju in torej v razumevanju, ob medsebojni pozornosti in lealnosti, je treba iskati osnovo za rešitev takih problemov, ki naš mučijo.

Senatna komisija bo razpravljala o globalnem zakonu

RIM — Na predsinočnjem sestanku predsedstva senatne komisije za ustavne zadeve so sklenili, da bodo na prihodnji seji komisije 18. januarja razpravljali tudi o zakonskih osnutkih za globalno zaščito slovenske manjšine v Italiji. Poleg tega bo senatna komisija razpravljala tudi o vprašanjih krajevnih uprav.

Nov kvestor v Gorici

RIM — Vodstvo državne policije je sklenilo premestiti celo vrsto kvestorjev, med katerimi je tudi goriški. Dr. Capasso odhaja namreč v Pizo, na njegovo mesto pa bo prišel dr. Umberto Pensato. V Videm prihaja kvestor dr. Savastano, ki bo nadomestil dr. Branco.

NADALJEVANJE NA 2. STRANI

● Grmade

NADALJEVANJE S 1. STRANI

skriva kot noji glave v pesku in če se zavemo nevarnosti, ki nam preti, potem se moramo nujno zavzeti za mir. Toda tudi pri tem je potrebna velika poštenost in jasnost. Vsi se danes proglašajo za mir, celo tisti, ki po svetu — pa naj bo v Libanon, Srednji Ameriki ali Afganistanu — sejejo smrt in razdejajo s tako imenovanimi mirovnimi silami. Ti niso za mir, kot ni za mir, kdor zagovarja nameščanje novih raket. Pravijo, da je edino jamstvo za mir jedrsko ravnotežje, pri tem pa pozabljajo da:

1. za ravnotežje je dovolj, da je vsaka velesila sposobna uničiti drugo, za to pa je že zdavnaj dovolj orožja;

2. to ravnotežje, ki sloni na terorju, niti ne jamči miru, saj je vedno večja nevarnost izbruha vojne »po pomoti«;

3. rakete pershing in cruise zaradi velike hitrosti in drugih značilnosti nimajo obrambnega, pač pa napadalni značaj, kar povečuje vojno nevarnost in je nikdar ne zmanjšuje.

Zato je resnično za mir, kdor nasprotuje postavitvi novih raket tako v Comisu kot drugod v Evropi in zahteva uničenje že obstoječih raket obeh blokov. Samo kdor je sam pripravljen na odpoved nadaljnjemu oboroževanju, ima moralno pravico, da zahteva isto od držav drugega bloka. Potrebni so tudi in predvsem enostranski koraki na poti razorožitve. Evropska mirovna gibanja so prišla do tega spoznanja že pred propadom ženevskih pogajanj. Evropske vlade do tega spoznanja še niso prišle.

Ker naj bi naša državna ureditev bila demokratična, naj o tako pomembnih zadevah odloča ljudstvo. Z namestitvijo raket se Italija odpoveduje svoji suverenosti glede odločanja o vstopu v vojno: ustava velja, da mora ta sklep sprejeti parlament, kar pa je za odločitev o sproženju raket zaradi pomanjknja časa nemogoče. Ali ne bi bilo prav, da bi vsi skupaj z referendumom odločili, ali je uместno ali ne, da tako pomembno odločitev prepustimo našemu močnemu ameriškemu zavezniku in obenem gospodarju?

Pa še zadnji ugovor, da je razorožitev utopijska, pobožna želja, ki je ne bomo mogli nikoli uresničiti.

Nekoč je neki mislec napisal, da kdor se bori za to, kar se zdi nemogoče, lahko uresniči to, kar je mogoče, tisti, ki se modro omejujejo na to, kar je mogoče, pa niso nikoli naredili niti enega samega koraka naprej. Mimo tega pa obstaja tudi grenka ugotovitev, da nimamo alternativ: ali uberemo težavno pot miru in razorožitve, ali pa z glavo v pesku še naprej grmadimo kije in čakamo na strelo, ki bo prej ali slej zanetila požar.

MARKO MARINČIČ

● Franc Šetine

NADALJEVANJE S 1. STRANI

skupnosti v Italiji» — je dejal Šetine, ko je obravnaval pričakovanja matične domovine glede uresničitve narodnostnih pravic Slovencev v sosednjih državah.

«Naša politika sodelovanja in podpore slovenskim narodnostim v sosednjih državah je trajna sestavina prizadevanj SFRJ za dobre sosedske odnose. V okviru te kontinuitete sodijo naša okrepljena prizadevanja za graditev enotnega slovenskega kulturnega prostora kot tiste duhovne vrednote, ki združuje vse Slovence, ne glede na državo, v kateri živijo, v celotnem narodnostnem razvoju. Pri tem moramo storiti vse, da odstranimo ovire, ki to onemogočajo, bodisi da gre za reakcionarne sile, ki razpihujejo negativne strasti in sovraštvo do matice in Jugoslavije, bodisi da gre za fašistične in druge nacionalistične gonje proti Slovincem v zamejstvu» — je dejal Šetine in se zavzel za ohranjanje in razvoj živih medčloveških in drugih stikov na meji. Zagotovil je, da se bo Slovenija zavzemala za to, da se maloobmejni promet izvzame iz uredbe o depozitu, oziroma da se polog nadomesti z ustreznimi ekonomskimi ukrepi, četudi zdaj predlagajo uvedbo depozita še za uradna potovanja, kar bi odnose na meji še bolj zaostri.

Šetine se je nato podrobneje zadržal pri vprašanjih gospodarskega položaja Jugoslavije in Slovenije in poudaril, da so že vidni nekateri uspehi zavestne stabilizacijske politike, da pa njihovo podobo kazi visoka inflacija. Kot enega najbolj spodbudnih znakov in rezultatov stabilizacijske politike je omenil spreminjanje zavesti ljudi v pričanju, da je mogoče porabiti toliko kot se ustvari. Vendar to ni dovolj, če teh dosežkov ne bo spremljala dobro načrtovana akcija, v kateri bo vsakdo našel svoje zadolžitve in odgovornosti.

JURE PENGOV

Vladni osnutek o pravični stanarini doživel hud napad zlasti komunistov

«Ladja ne pluje,» je dejal Libertini, «kar zadeva stanovanjsko vprašanje, je sploh ni»

RIM — Na predlog ministra za javna dela Nicolazzija je vlada pod predsedstvom Bettina Craxija izdelala zakonski osnutek o novem izračunavanju pravične stanarine. Na prihodnji seji vlade 28. decembra ga bodo spopolnili in kasneje predložili parlamentu v razpravo in odobritev. Zakonski osnutek obsega 16 členov. Davčni del osnutka bodo na koordinaciji preučili pristojni ministri.

Vprašanje je povzročilo pravi vihar v rimskem političnem življenju in minister sam in vlada skupno z njim se bo morala pošteno potiti, da jo bo zvozila, zakaj komunisti so že zagrozili, da na takšnih vprašanjih tudi vlada lahko padejo.

Toda poglejmo najprej, kaj osnutek zakona predvideva, da bomo mogli bolje razumeti njegove kritike. Med prvimi predlogi je izključitev luksuznih stanovanj iz režima pravične stanarine in je zato določanje njihove najemnine stvar svobodnega dogovarjanja. Kadar gre za izračunavanje koeficienta za hiše, ki jih je načel zob časa, se računanje najemnine poenostavi. Neko drugo določilo predvideva navezavo proizvodnih stroškov na spremenjeni indeks ISTAT gradbenih stroškov izračunanih za preteklo leto.

Za zelo pomembnega ocenjuje vlada sedmi člen

zakonskega osnutka, ki izključuje iz režima pravične stanarine tiste občine, ki so ob popisu 1981. leta imele manj kot 10.000 prebivalcev. Na takšen način bodo pravično najemnino uveljavljali v 999 občinah s 38 milijoni prebivalcev, izključili pa v nekaj nad 7.000 občinah z 19 milijoni prebivalcev. Osnutek zakona uvaža nov način oblikovanja socialnega sklada, iz katerega bodo črpali podpore, da bodo socialno ogrožene družine lažje plačevale stanarine. Kar zadeva postopek za odkup ljudskih hiš in programe za gradbeno dejavnost, bo vlada o njih razpravljala še pred koncem leta.

Najbolj ostro nasprotovanje zakonskemu osnutku prihaja iz komunističnih in sindikalnih vrst, kakor tudi iz organizacije stanovalcev SUNIA.

Na tiskovni konferenci o tem vprašanju je odgovoren za stanovanjsko vprašanje v KPI Lucio Libertini dejal, da gre za konservativen in reakcionaren ukrep. Njegov namen je podpora renti proti pravicam skupnosti in celo proti zakonom o dobičku, spodbuja inflacijo, povečuje stanarine in jemlje smisel pravične stanarine, onemogoča načrtovano stanovanjsko gradnjo in krepi birokracijo v ustanovah za ljudske gradnje.

«S sprejemanjem takšnih ukrepov je Craxi

prižgal zažigalno vrstico na bombi, o kateri si niti predstavljati ne more, kakšne rušilne posledice bo imela za vlado,» je dejal Libertini in nadaljeval, da «na takšnih vprašanjih padajo vlade. V stanovanjskem vprašanju ladja ne pluje, celo to si upam trditi, da te ladje sploh ni.» Libertini je Craxija opozoril, da bo moral zamenjati ministra Nicolazzija, ker mu nihče več ne verjame in ker ni kos nalogam. Po Libertinijevih besedah bo «vladni recept» zvišal legalne najemnine in dovolil podaljšanje zakona z jasnim namenom, da do takšne mere spodbuja povisek pravične stanarine, da se bo slednja približala tržnim cenam. Ukrep ne spodbuja oddajanje stanovanj po pravični stanarini, ampak povečuje doklade zanj, kar bo pomagalo inflaciji. Komunisti zagovarjajo svoj že predloženi zakonski osnutek, ki predvideva obvezno obnovo sporazumov ob spoštovanju enega samega zelo točnega zahtevka, namreč, obvezno oddajo v najem po pravični stanarini vseh praznih stanovanj in razširitev pravične stanarine na poslovne lokale trgovcev, obrtnikov in hotelov.

Bitka okoli novega načina določanja stanarin se še šele pričela. Lahko predvidevamo, da bo tudi dokaj ostra.

● KPI in ZKJ zaskrbljeni

NADALJEVANJE S 1. STRANI

dar ob upoštevanju razlik in doslednem spoštovanju stališč posameznih organizacij. Na vprašanje, če bo prišlo do sklicanja svetovne konference komunističnih partij pa je Berlinguer odgovoril kategorično: formalnega predloga za tako konferenco ni, zgrešeno bi jo bilo sklicati in KPI bi se je ne udeležila. To je v bistvu dejal tudi Marković, ki je dejal, da konferenca ni bila sklicana in da ni na dnevnem redu, ter se zato ostala vprašanja v zvezi s tako konferenco sploh ne postavljajo.

In še vprašanje evroizstrelkov, oziroma iskanja zadnjih poti za obnovitev ženevskih pogajanj. Kdo je odgovoren, da je stanje danes tako, kaj mislite o ostrem odklonilnem odgovoru Craxija na vaš predlog? Kako ocenjujete mirovne pobude Andropova? Berlinguer je bil rahlo polemičen s Craxijem, kateremu je očital, da gleda črno-belo, ko pravi, da niso vsi odgovornost za prekinitev ženevskih pogajanj ZDA. Amerika je s stališčem, da bo pred koncem leta

vsekakor namestila svoje rakete v Evropi otežkočala in dejansko izvala prekinitev ženevskih pogajanj, vendar ji zaradi tega ni mogoče npriti vseh odgovornosti, saj je treba upoštevati, da neravnovesje v Evropi obstaja, za to pa nosi odgovornost SZ. To je treba tudi upoštevati, ko govorimo o zadnjih mirovni predlogih Andropova, je še poudaril Berlinguer v odgovoru nekemu sovjetskemu novinarju.

Za konec pa še vprašanje o tem, kakšne so perspektive. Pravega odgovora ni bilo in ni ga moglo biti, kajti v tem trenutku je perspektiva upanje. Upanje, da pride do obnovitve dialoga, pri katerem morajo, kot je poudaril Berlinguer, sodelovati tudi druge evropske države, z Zahoda in z Vzhoda, predvsem tiste, ki bodo imele ali že imajo na svojem ozemlju to smrtonosno orožje. Vendar čas hiti in manevrski prostor za pogajanja je iz dneva v dan manj. Treba je pohiteti, preden bo prepozno.

BOJAN BREZIGAR

Inflacija je decembra upočasnila svoj korak

RIM — Inflacija je v decembru upočasnila svoj korak. Ta znak prihaja iz mest s severa Italije, kjer so občinski uradi izračunali indeks cen potrošniških predmetov in ugotovili samo minimalen porast, v odstotkih samo polovico točke. In tako so te neznatne podražitve razporejene po sledeči lestvici: v Milanu in Turinu 0,4 odstotka (podražitve namreč), v Bologni 0,3 odstotka, v Trstu pa celo 0,2.

Iz teh podatkov se da tudi izračunati, da je stopnja inflacije v primerjavi z lanskim decembrom znatno padla pod mejo 13 odstotkov: 12,7 v Milanu in Trstu, 12,1 v Turinu, 11,4 v Bologni. Cene so padle, glede na inflacijo seveda, tudi v letnem povprečju, tako da je bil inflacijski tok v Milanu 15,3 odstotka, 14,1 v Turinu, 15, v Bologni in 15,5 v Trstu.

Tako zaviranje pri naraščanju cen

bi znalo pomeniti, če bo trend podooben tudi januarja, da bi znala draginska doklada znašati samo tri točke namesto predvidenih štirih. Pri tem pa je seveda treba pripomniti, da je na ta ugodni potek v vseh štirih mestih vplivalo več faktorjev, od katerih so na prvem mestu elektrika, kurilna olja in stanovanja, ki se niso podražila. Razsvetljava in najemnine so v bistvu ostale stabilne, pa tudi pri oblačilih in prehrani gre za zelo zmerne poviške.

□ BEOGRAD — Narodna banka Jugoslavije bo 26. t.m. dala v promet bankovec za 20 dinarjev s podpisom guvernerja Radovana Makića in namestnika guvernerja Miodraga Veljkovića z datumom 4. 11. 1981. Bankovec je sicer enak dvajsetaku z datumom 12. 8. 1978, ki še naprej ostaja zakonito plačilno sredstvo.

Oboroževalna tekma v Evropi ogroža tudi Jugoslavijo

BEOGRAD — Včeraj je bila seja sveta za ljudsko obrambo predsedstva SFRJ, ki jo je vodil predsednik predsedstva Mika Špiljak. Svet je preučil oboroževanje in nameščanje raket srednjega dosega v Evropi in v tej zvezi morebitne posledice za varnost SFRJ.

Sklenili so, da razvoj najnovejšega položaja zahteva sprejetje odgovarjajočih ukrepov za krepitev obrambne sposobnosti države.

Svet je preučil tudi razmere in probleme prometa s stališča obrambe, nekatera vprašanja organiziranja teritorialne obrambe, informacijo o združenih taktični vaji «enotnost 83» in nekatera druga vprašanja s področja svojega dela.

Težave študentov v Jugoslaviji

BEOGRAD — Vse večje število tujih študentov prihaja na šolanje v Jugoslavijo na lastne stroške. Razlog za to je v kakovosti pouka na jugoslovanskih univerzah, nedvomno pa tudi v nizkih cenah šolnine. Jugoslavija trenutno gosti okoli deset tisoč tujih študentov. Okoli 6 odstotkov tujih študentov prejema jugoslovansko štipendijo, sredstva za to pa izločajo v največji meri iz proračuna in skupnosti usmerjenega izobraževanja. Ocenjujejo, da bi se morali vključiti tudi drugi viri financiranja, posebej velike delovne organizacije. To bi poleg pomoči državam v razvoju in prispevka k nadaljnjemu razvoju prijateljskih stikov predstavljalo tudi možnost za naš gospodarski razvoj, za prodajo proizvodov in storitev na tržišču teh držav.

Na obisku pri ranjenih Palestincih

BEOGRAD — Palestinske ranjence, ki so na zdravljenju v Beogradu so včeraj obiskali predsednik in sekretar odbora zvezne konference SZDL Jugoslavije in Dušan Perić, predsednik RK Beograda dr. Slavko Maksimović, sekretar koordinacijskega odbora za človekoljubno pomoč RK Jugoslavije Biljana Todorović in vodja političnega predstavništva PLO Sahar Beserso. Zanimali so se za zdravstveno stanje in rezultate zdravljenja palestinskih ranjencev in izrekli najboljše želje za njihovo čim hitrejšo ozdravitev.

40 milijonov dolarjev kredita za Jugoslavijo

DUNAJ — V dunajski Kreditni banki so podpisali sporazum o finančnem posojilu Jugoslaviji v višini 40 milijonov dolarjev. Posojilo je del avstrijske udeležbe v okviru bernskega dogovora, ko so Jugoslaviji odobrili posojilo za njihova stabilizacijska prizadevanja.

V imenu Narodne banke Jugoslavije je sporazum podpisal viceguverner Miodrag Popović, z avstrijske strani pa generalni direktor dunajske Kreditne banke dr. Hannes Androsch, ki je tudi koordinator konzorcija kreditnih bank.

Zaradi požara in kasnejše eksplozije plinske pečice

Štirje mrtvi v milanski restavraciji

MILAN — V požaru in kasnejši eksploziji plinske jeklenke v milanski restavraciji «Ilia» nedaleč od Korza Buenos Aires so izgubili življenje štiri osebe, dve sta ranjeni, od katerih ena teže. Po prvih ugotovitvah policije in gasilcev je neka uslužbenka slišala neobičajno sikanje ob plinski pečici tik vhodnih vrat. Takoj je zaprla ventil, a že nekaj trenutkov kasneje so se iz pečice dvignili plameni, ki jih je skušal neki drugi uslužbenec pogasiti s preprogo, a je pri tem prevrnil jeklenko.

Požar se je v nekaj trenutkih razširil na lesene in bambusove obloge restavracije ter preprečil izhod. V tistem trenutku je bilo v restavraciji kakih osemdeset strank, med njimi tudi skupina milanskih sindikalstov CISL. Le nekaterim je uspelo pravočasno zbežati skozi vhodna vrata preden se je požar razširil. Z neobičajno prisebnostjo je eden od prisotnih s stolicco razbil okenjsko šipo, skozi katero se je rešila večina strank, ki so bile v neposredni bližini pečice.

Večina strank v drugih sobah pa je našla zasilni izhod in se po njem prebila na p.ano. Le štirim ni uspelo zbežati, ko je nenadoma eksplodirala jeklenka. Gostišče se je v trenutku spremenilo v pravi ognjeni pekel, da so zaradi visoke temperature eksplodirale tudi gume, pred gostilno parkiranih avtomobilov.

Edini težji ranjenec je bil že na varnem, ko se je nesebično ponovno pognal v plamene, v upanju, da bi še koga rešil.

Sodstvo je že uvedlo preiskavo, da bi ugotovilo, ali je nesreči botrovala le niz nesrečnih naključij. Obstaja namreč upravičen sum, da sta imeli jeklenka ali plinska pečica kako tovarniško napako.

NORDMENDE

TV VIDEO HIFI

V NOVI TRGOVINI

BRESCIANI BRUNO

ULICA NAZIONALE 39 — Tel.: 211711 — OPČINE
(nasproti tramvajske postaje)

Ditta Colautti

ARTIKLI ZA CVETLIČARJE

- Keramika in vse za kompozicije
- Velika izbira trakov
- Celofan — umetno cvetje
- Celotne dobave za cvetličarje

TRST — Ulica Rigutti 13
Telefon: trgovina 750-524 - stan. 52-143

S.A.C.A.T.

nadomestni dell za

FIAT — ZASTAVA — ALFA — LANCIA
in za tuje znamke avtomobilov

TRST, Ul. sv. Frančiška 38 — Tel. 794306 - 772002

ISČETE TRGOVINO
KJER SE IZPLAČA?
POIŠČITE JO V TRSTU!
IZBIRAJTE SMOTRNO PRI

paolo

DOMJO 137 — TRST — Tel. 820862

PRODANNA GALERIJA KRAŠKEGA POHIŠTVA

(skrinje, skledniki, vintle, kredence)

Bogata izbira izdelkov iz lesa in keramike,
ter ročnih del s kraškimi motivi primerni za
vsakršno darilo.

OD 4. DECEMBRA DALJE ODPRTO TUDI OB NEDELJAH
OD 10.30 DO 13.00 IN OD 15.00 DO 18.00

Cesta Nabrežina - Šempolaj (100 m po želez. prehodu)
(Tel.: 200-282)

Na razpolago vam je

TECNOLUCE srl

za

REGGIANI...

bitron VIDEO

O&O ROCO...
SISTEMI DI SICUREZZA

ReoR

QUASAR

mali reflektorji za
stanovanjsko opremo

videohišni telefoni in TVCC

avtomatizacija vrtnih vrat

protitativinske naprave

dodatki za varnostne naprave

naprave za radijsko vodenje

ZASTOPNIK ZA

FURLANIO -

JULIJSKO KRAJINO

TRST — Ul. Settefontane 64/b — Telefon (040) 947420

*vesel božič ...
in srečno novo leto 1984*

Moratti

TRŽIČ

Ul. S. Paolo 135
Tel. 0481/73180

- ◆ TALNE IN STENSKKE KERAMIČNE OBLOGE
- ◆ OPREMA ZA KOPALNICE
- ◆ DODATNI IN OKRASNI ARTIKLI

Prodaja in izvedba del

OD 10.12.83 DO 30.1.84 POSEBNA PRODAJA
S POPUSTI DO 50% VSEGA BLAGA NA ZALOGI

Obvestilo občini

SOUND CENTER

Lastnik UGO POLICARDI

Vsem vesel božič
in srečno 1984

TRŽIČ

Ul. IX Giugno 86/1
Tel. 73245

habitat

vestecasa s.a.s.

Drevored Verdi 40-42
TRŽIČ — Tel. 0481/40148

ZAVESE — PREPROGE
PRESITE ODEJE

Strankam poklonimo tradicionalni stenski koledar

DARILA, POLNA
TOPLINE
BARVITOSTI
LJUBEZNI

STEDILNIKI, PRIKLJUČENI
NA CENTRALNO GRETJE
MED KUHANJEM OGREVAŠ CELO STANOVANJE
IN MNOGO PRIHRANIS

Podrobnejša pojasnila ti nudi

B CERAMICHE
Brunetta Aldo

TRŽIČ — Ul. A. Colombo 15 — Tel. 0481/72129

VELETRGOVINA OBUTVE

CALZATURE AL RISPARMIO

TRŽIČ

Ul. Duca d'Aosta 8-10
(vogal Largo Anconetta)

... in vas pričakuje z veliko izbiro kakovostnih
čevljev po ugodnih cenah

URARNA - ZLATARNA

VIRGILIO BRATINA

želi vsem odjemalcem
srečen božič in uspešno 1984

TRŽIČ
Corso del Popolo 28 - Tel. 72-674

Mauri Oscar

Import - Les

Sedež: TRŽIČ

Drevored S. Marco 29
Tel. 0481/74451 - 74577

Lesno skladišče:
S. Giovanni al Natissone
Ul. Casali Berini 26

Panasonic Car Audio

Stereo naprave za avtomobile in plovila

za vašo varnost na morju
nabavite si radiotelefon VHF
pri

HI-FI CAR

TRŽIČ — Ul. F.lli Fontanot 3
Tel. 0481/45382

Drugi nagradni natečaj Albina Bubniča

Ustno izročilo: Življenje in navade v naših krajih v preteklosti

Skušala bom opisati stare navade naših prednikov. O teh navadah mi je večkrat govorila babica, ki je imela zelo dober spomin in dar pripovedovanja.

Po naših krajih so rogovili razni tuji sovražniki. Najprej so bili tu Turki. Že leta 1481 so Turki požgali cerkev sv. Gregorija v Stanjelu na Krasu. Cerkev je bila posvečena leta 1464. Nato so leta 1809 prišli Francozi in ostali do leta 1813. Napoleono- vi vojaki so zgradili cesto, ki pelje iz Sovodenj proti Mirnu in ki ji pravimo «Stradalta» (visoka cesta). Tedaj je morala vsaka kmečka hiša v Sovodnjah speči vsak dan hleb kruha in ga nesti na kraj, kjer je sedaj letališče. Hlebe so nato delili vojakom. Leta 1812 je Napoleon šel skozi Sovodnje v Gorico.

Za sovodenjsko cerkvijo je bilo francosko pokopališče «lagers». Še danes nosi ta kraj ime Britof; če se tam okoli kaj koplje, pridejo na dan okostnjaki francoskih vojakov, ker je menda takrat med njimi divjala kolera in jih je tu dosti umrlo.

Ker sem Sovodenjka, bom v glavnem opisala navade in življenje v naši vasi. Naši pradedje so bili revni ljudje. Niso imeli lastne zemlje. Ni bilo ne župnije ne šole. Zato so bili takrat skoraj vsi nepismeni.

Okoli leta 1853 so zgradili osnovno šolo. Cerkev pa je bila zgrajena že mnogo let prej, okoli leta 1756 in med prvo svetovno vojno je bila porušena. Zato so po končani vojni zgradili tako imenovano «barak» na začetku Sovodenj, kamor je prišel vsako nedeljo maševati goriški škof Sedej. Nekaj let pozneje so jo prenesli na kraj, kjer je zdaj Posojilnica in tam je ostala do leta 1927 dokler je niso obnovili. V Sovodnje je prišel vikar Cargo. Sovodenjci so se morali obvezati, da bodo župnika tudi preživljali. Župnik je nato hodil vsako leto ob sv. Martinu pobirat «berunjos». Z njim je hodil tudi cerkovnik. Ljudje so žup-

«Marš, marš,
Britof je naš!
En, dva, tri,
Sovodenjci smo mi»

jajce in ga v razdalji sedmih stopal zbivali s kovanci. Kdor je jajce zbil, je pobral jajce in denar.

Za praznik Sv. Rešnjega Telesa je bila procesija v zgornjem delu vasi, ob Sv. Ivanu pa na spodnjem. V procesiji so mladi fantje nosili nebo, ki je postajalo pri štirih oltarjih, ki so jih bili vaščani pripravili in okrasili ob poti. Vsak hišni gospodar je postavil pred hišo maje, gospodinje pa je okrasila okna, tako da je bil pogled na ulico res lep.

Procesije so prirejali tudi ko je suša hudo pritiskala. Nekoč, ko je bila suša res huda, je šla procesija iz Sovodenj na Mirenski grad. Med potjo so prepevali in molili, da bi sprosil dež. Ko so se vračali domov, se je ulila ploha, da so bili vsi premočeni.

Večer pred Sv. Ivanom so po vseh vaseh zagoreli kresovi. To se je ponovilo tudi za Svete tri kralje. Kresove so ljudje ohranili še iz turških

tudi sviloprejk, ki jo je v naše kraje prinesla carica Marija Terezija. To je bil glavni dohodek, ker so s tem lahko plačali davke in vse ostale stroške. Gojenje sviloprejk se je ohranilo do druge svetovne vojne. Kmetice so nosile pridelke prodajati na trg v Gorico ali v Gradišče. Zgodaj zjutraj so si nadele na glavo poln kos zelenjave. Med potjo so se morale tudi odpočiti, ker jih je vrat bolelo. Bile so tudi mlekarice. Revnejše žene so morale tudi na delo daleč proč od doma. Največ jih je odšlo v Egipt, kjer so morale služiti v tamkajšnjih bogatih trgovskih družinah.

Kmetje so si v tistih časih večkrat izposodili denar pri katerem zasebniku in ker ta ni bil vedno pošten, se je večkrat zgodilo, da ko je zapadel rok plačila in je kmet hotel denar vrniti ni našel upnika doma. Ta se je bil namenoma skril. Drugi dan je zaplenil kmetu živino, vino ali zemljo. Zato so v vasi ustanovili posojilnico, da so si lahko kmetje za vsako potrebo tam sposodili denar.

V vasi so prirejali tudi ples. Običajni plesi so bili trije: za Sv. Ivana, za Sv. Tili in tretjo nedeljo v maju in sicer škrljanski ples. Muzika je prišla iz Turjaka ali iz Prvačne. Najprej so šli godci k županu baronu Bianchiju in tam zaigrali, nato so se ustavili pred faržem in nato skozi vas na plesišče. Ples se je začel ob 14. uri in končal ob Ave Mariji. Tudi na pust je bil običajni ples. Pustarji so z muziko hodili ob hiše do hiše in pobirali koline in peli.

O pustu so se tudi ženili. Če pa je fant deklo zapustil, ji je v slovo zapel:

«Ko sem prišel, mi je dala stol jaz sem vstal, zavriskal juhuhu. Okol, okol sem se zasakal, Bog te obvaruj 100.000 krat, Pri teb' sem zadnji krat.»

Ko sta fant in punca šla pisat oklice, sta morala nesti župniku kokoš. Dva dni pred poroko so okrasili voz z zelenjem in nanj postavili nevestino balo. Obvezno je morala biti tudi lesena zibka. Za voz so vpregli vola in na kozolec so postavili kokoš. Nevesta je z bičem napravila križ pred vola in jih nato pognala naprej.

Fantje so zavriskali, dekleta pa so hodila za vozom in nesla vozna darila in nato na ženinem domu pripravile posteljo.

Na dan poroke je šel ženin z muziko po nevesto in jo s pričami peljal v cerkev. Nevesta je bila oblečena v tobinasto dolgo krilo s predpasnikom, ruto okoli vratu in pečo na glavi. Na prsih je imel pripet puntapet (zlata broška).

Ženin pa je bil oblečen v kratke črne hlače, bele nogavice, črne čevlje, belo srajco, žameten lajbič in črn klobuk.

Druga boljša ženska nedeljska obleka je bila kremez. To je bila obleka s črno podlago na kateri pa so bile narisane majhne rdeče svečke. Tudi na tej obleki so nosile črni predpasnik. Vse kmetice so nosile široka, dolga krila, pod krilo so oblekle tudi po več spodnjih kril, zato, da se je krilo zdelo širše. Ko je šla kmetica na njivo, si je krilo zadaj zavezala v nekaj rep, tako da je ni oviralo pri delu.

Vrnilo se k porokam. Če si je sovodenjski fant izbral deklo v drugi vasi, npr. v Štandrežu, se je večkrat moral barniti pred štandrežskimi fanti. V tistih časih so se fantje zelo radi topli. Čim večji pretepači so bili tem bolj so jih imela dekleta rada. Med štandrežci in Sovodenjci je vedno tekla slaba kri prav zaradi deklet.

Na dan poroke je sovodenjski fant šel s svati in godbo po nevesto v Štandrež. Nato so šli peš v cerkev. Preden je nevesto odpeljal domov, je moral domačim fantom plačati napitnino; pomagali so mu tudi svatje. Šele nato je smel nevesto peljati iz vasi. Peš so šli iz Štandreža v Sovodnje in vso pot je igrala godba.

Na prvi maj ponoči so fantje obesili na dekletova hišna vrata češnjo, če je bilo deklo lepo, pošteno, prijazno in pridno; če pa so imeli deklo za manj vredno, so ji obesili bezeg. Tako je bilo deklo osramočeno pred celo vaško skupnostjo.

Najlepše je bilo t. i. koruzo, ko so ličkali koruzo. Ob velikem kupu koruze so se zbrali vsi domači, sosedje in prijatelji. Eni so ličkali koruzo, drugi so jo pa spleli v kite. Ko so delo končali, so prostor spraznili, zaigrala je harmonika in mlado in staro je zaplesalo.

Sovodenjski fantje so imeli tudi svojo himno, ki se glasi:

Lepa naša Gosa (kraj za cerkvijo) mi jo vsi ljubimo, mi smo vsi Sovodenjci, zanjjo kri prelimo. Marš, marš, Britof je naš! En, dva tri, Sovodenjci smo mi.

V tistih časih so bili ljudje zelo praznoverni. Verovali so, da hodijo mrtvi strašiti. Če je komu poginila žival, so poklicali duhovnika, da je hišo blagoslovil in s tem pregnal zlo. Ko je kdo umrl, so ga šli ljudje ponoči varovat. Najprej so zmolili vse tri dele rožnega venca, nato so se starejši umaknili, mlajši pa so se začeli igrati. Igre so bile različne: bila je igra s kuhaličico ali pa črno kozico. S to igro so se tako razžive- li, da so celo mrljica zvrnili iz krste.

Na «Vahtes» (vse svete) so hodili strežniki po hišah. Nosili so žarečo

gobo in v vsak štedilnik so stresli malo žerjavice. S tem so prinesli v hišo blagoslov. Otroci pa so hodili po hišah pobirat hlebce in prosili:

Hvaljen Jezus, nunca dajte mi hlebec.

Cel mesec december so hodili ljudje k zornicam (maše) ob 6. uri zjutraj. Prepevali so stare božične pesmi. Ena od teh je:

Na svet večer je ven prišla ena zvezda majcena. In tisti zvezdi videt blo, en dete majceno.

Vsi pravijo: «Je res. Bog je prišel z nebes.» Druga starejša pesem je tudi: Ura 12 je odbila polnoč je ravnokar preč, štirna je slišati bila silno je lepa odveč en angel v zrak stoji in on nas gor budi Kak muorte taku spat da vas muorte gor spravt da svet je ves u svetlobi ustanite rečem še enkrat kaj on nam govori veselje nam je oznanil in nosi na svet med ljudmi. Najstarejša noveletna pesem pa je: Saro leto je minilo, novo nam je nastopilo, kakor blisk goreč in nazaj ga ne bo več.

Napišem naj še dve prigodi, ki sta se zgodili pred več kot 100 leti.

Sovodenjski fant je služil vojaški rok v Trstu. Tam se je zaljubil v lepo deklo. Rada sta se imela. Neki večer pa je fant zalotil deklo v družbi z drugim fantom. Slišal je tudi, kako se smejeta na njegov račun. Prijela ga je sveta jeza. Zagrabil je za nož, ki ga je imel s seboj in deklo zabodel. Obsodili so ga na dvajset let zapora. Po dvanajstih letih prestale kazni so ga vprašali, če se dejanja kesa. Odgovoril je: «Ne, ne kesam se.» In tako je moral ostati v zaporu še preostalih osem let. Če bi se bil dejanja kesal, bi mu bili zaradi dobrega obnašanja v zaporu teh osem let oprostili. V zaporu se je izučil za tkalca. Ko je kazen prestal, je dobil tudi nekaj denarja. S tem denarej si je priskrbel statev in tako je še dolgo let doma tkal rjuhe iz domačega platna.

Ženica iz Štandreža, žeza Kovačeva so ji pravili, pa je šla peš iz Štandreža na Dunaj, da bi pred cesarjem prosila za sina, ki bi moral k vojakom. Takrat so fantje morali prisesti, da bodo pet do dvajset let služili cesarju. Ko je prišla pred dvor, je straža ni hotela pustiti noter. Toliko je prosila, da so se je končno usmili in cesar jo je sprejel.

Pokleknila je pred cesarja in ga prosila malo po slovensko, malo po nemško, kot je pač znala, naj ji sina pusti doma. Ko je cesar zvedel, koliko poti je ženica prehodila, da bi prišla predenj ji je prošnjo uslišal in rekel v slovenščini: «Idi z Bogom!» Po enem mesecu se je srečna ženica vrnila domov.

To je vse, kar sem si po pripovedovanju starejših zapomnila.

NADA DEVETAK
II. raz. strokovnega zavoda
«Ivan Cankar» - Gorica

niku dali del svojih pridelkov: koruzo, pšenico in krompir. Ta navada se je ohranila še do danes.

Lepo je bilo tudi takrat, ko je župnik na velikonočno soboto hodil ob hiše do hiše blagoslovljat jedila. Gospodinje so na pogrnjen mizo postavile kruh, jajca, vino, prašičje stegno in «fulje»; to je tipična domača jed, narejena iz kruha namočenega v mleku, rožin, pinolov, sladkorja in cimeta. Iz te zmesi pripravijo «fulje» nekake svačjke, ki jih kuhajo v vodi, v kateri se je prej kuhalo stegno. Zato je prava, tipična, velikonočna jed.

Za Veliko noč so otroci in pa odrasli zbivali jajca. V kot so postavili

časov, ko so z njimi oznanjali nevarnost.

V 18. stoletju je bilo v vasi samo osem samostojnih kmetov. Drugi pa so delali pri baronu v Rubijah in le nekaj jih je delalo v tovarni v Zdravščini. Ko je gospod Levi, ki je bil gospodar Sovodenj umrl, so sinovi prodali vso zemljo domačinom. 18. oktobra leta 1900 so na katastru podpisali pogodbo in tako je nastalo osemindvajset samostojnih kmetov. Večinoma so si morali kmetje denar sposoditi. Nato so ga z velikimi težavami vrnili.

Kmetje so si med seboj pomagali. Posejali in posadili so polja z raznimi kulturnimi rastlinami. Gojili so

Moj praded in prababica sta se ob priliki svoje poroke, februarja leta 1911, fotografirala in sedaj imam pred seboj to zarumenelo sliko. Od takrat je minilo sedemdeset let, zgle- da pa, da je obdobje med nami veliko bolj razsežno. Prababica je v o- spredju, praded malo za njo. Ona i- ma na sebi svetlo bluzo s čipkami in stojičem ovratnikom, dolgo, temno krilo, obrobjeno z okrasnimi šivi, in predpasnik. Za vratom ima nekajkrat ovito dolgo, zlato verižico. V rokah drži šopek cvetic. Lase ima spletene v dolge kite, ki si jih je o- vila okoli glave. Moj praded ima srajco s stojičem, črnim ovratnikom, kravatno, moško obleko, precej podob- no današnji, visoke čevlje, skoraj škorenjčke. Na mladem obrazu pa štrlijo, zaviti navzgor, košati brki. Za tista leta sta bila moderno in e- legantno opravljena. Oba sta bila Slovenca.

Praded ni bil pismen, za silo se je znal podpisati. Prababica pa se je šolala (osnovna šola). Prav rada je brala in bila naročnica pri Mohorjevi družbi. V tistih letih so bili mnogi ljudje, največ kmečki, nepismeni.

Moja babica se je rodila leta 1914 in od nje sem zvedela največ o ča- sih, ki so bili in o starih navadah.

V DRUŽINI

Očeta in mater je vikala in v vseh družinah je bila v tistih časih taka

navada. Tudi mož in žena sta se ta- krat večkrat vikala. Pri njih doma so jedli vsak na svojem krožniku. Pri mnogih družinah pa je bila na- vada, da so jedli iz ene same skle- de. Jed je bila enolončnica. Meso je bilo redkokdaj na mizi, razen ob ve- likih praznikih.

Ob nedeljah in praznikih se je po- čivalo. Velikega pomena je bila ma- ša. Bila je to prilika, da so ljudje o- blekli praznično obleko, pa tudi pri- lika za družabno življenje. Naši lju- dje so zelo radi peli in sodelovali pri cerkvenih zborih.

Zvečer ni bilo nobene televizije. Večkrat se je zbralo več družin sku- paj. Može so «moževali», ženske pa so klepetale, šivale in plette. Trgo- vin je bilo malo in če je gospodinji zmanjkalo soli, olja, moka..., je po- vprašala sosedo. Tako so bili lju- dje bolj povezani med seboj.

OPREMA

Kuhinja je bila obenem dnevna so- ba in tu je potekalo vse družinsko življenje. Ognjišče je bilo zidano in nad njim je visel dimnik. Na njego- vi polici so bile razvrščene skode- lice in lončki. Na mali omarici pa je bila golida z vodo. V hišah ni bilo vode in so jo ženske prinašale iz vod- njakov. Tudi to je bila priložnost, da so se ženske srečale in poklepe- tale. V kuhinji je bila lesena oma- ra, ki se ji je reklo vetrina, kjer

Praded ni bil pismen,
za silo se je znal
podpisati...

so bili spravljani lonci, krožniki in razne kuhinjske potrebščine. Miza je bila velika in lesena, včasih pokri- ta z marmorjem. Imela je en ali dva predala za žlice. Stoli so bili popolnoma leseni, nekateri pa so ime- li sedež iz spletene slame.

Spalna soba je imela leseno poste- ljo, skrinjo in večjo omaro. Novoro- jenčki so imeli leseno zibelko.

Stranišče je bilo izven stanovanja in v uporabi, po navadi, za več dru- žin. Stranišče, lastno, in kopalnico v stanovanju so imele le gosposke dru- žine.

OBİČAJI

Moji babici so najbolj ostali v spo- minu poroke in pogrebi.

Poroka: Velikega pomena je bila dota, ki jo je nevesta prinesla ženinu. K doti je spadalo pohištvo, osebno in posteljno perilo, prti, prtiki, zavese itd.; vse je bilo vezano. Po poroki se je nevesta preselila k ženinovu dru- žini. V družinah je bil gospodar oče do svoje smrti, po njem pa najsta- rejši sin.

Na dan poroke je nevestina dru- žina priredila veliko praznovanje. Šte- vilo udeležencev je bilo vedno veli-

ko: vsi sorodniki, pa tudi znanci in prijatelji. Gospodinje so si sposo- dile pri sosedah namizne prte, stole, kozarce, krožnike itd., obenem so sosedo pomagale pri kuhi in peki (spet ugotovimo, da je bila družba tesno povezana). K poroki so bili po- vabljeni razni godci. Ti godci, ki so igrali ob raznih slavnih, pa tudi v gostilnah, so od tega živeli. (Pred dvajsetimi leti je v Rojano, v viso- ki starosti umrl eden teh godcev. I- menovali so ga Karlo Škure. Pri po- rokah in zabavah je godel in pel, si izmišljal godbe in jih opeval v rimah. Pozneje je tudi govoril vedno v rimah. Tega človeka je poznala tu- di moja mama in prav rad ji je pri- povedoval o starih časih, seveda v rimah). Praznovanje poroke je tra- jalo po več dni, odvisno je bilo se- veda od zmoglosti družine.

Ko je pri nevestini hiši začelo pri- manjkovati dobrot, se je vsa družba preselila k ženinovu družini, kjer se je slavje nadaljevalo z godbo, ple- som, poticami... Dokler je bila ne- vesta v svoji hiši, je sedela pri mi- zi z gosti, ko pa se je preselila k ženinu, je bila navada, da pomaga v kuhinji.

Pogreb: Smrt je bila nekoč dru- gačna. S tem mislim, da so ljudje umirali doma in ne v bolnicah, ka- mor so se zelo redko zatekali. Mi-

NADALJEVANJE NA 5. STRANI

Drugi nagradni natečaj Albina Bubniča

Ustno izročilo: Življenje in navade v naših krajih v preteklosti

Že pred letom 1800 so se na Krmini gori in Pradiških gričih ukvarjali z vinogradništvom. Ta področja so razdelili na brege in jih poimenovali. Na severu sta na gričevnatem področju Montona in Novaje, na jugu, prav tako na gričevnatem področju, pa Subida. Proti zahodu je San Mauro, na vzhodu Krožalti in na jugu Pradež.

V Krminu so od nekdaj živeli bogatejši in revnejši prebivalci. Bogatejši so imeli velika področja vinogradov in mnogo kmetov, ki so delali zanje. Večji kmetje so imeli tri do devet hektarjev kmetijske posesti, od te so eno tretjino pokrivali vinogradi. Revnejši kmetje pa so imeli le skromno brajdo in hektar ali celo manj zemlje. V Pradežu je bilo dvajset hiš in približno sto dvajset ljudi. Od vinogradništva je živel 60% vaščanov. Ob smrti lastnika kmetije je posestvo dobil starejši sin, ki je moral ostalim bratom in sestram odplačati dediščino. Tisti, ki so imeli malo zemlje, so jo od veleposestnikov jemali na posodo. Zanj so seveda morali plačevati najemnino ali z gospodarjem deliti pridelek. To so bili tako imenovani koloni. Ti so velike predele gospodarjeve zemlje obdelovali vse do leta 1970. Do leta 1975 pa je ostalo le neznatno število majhnih kolonov, ki so kmalu zatem popolnoma izumrli. Navaden kmet je imel poleg hiše še brajdo, ki se je razprostirala na manj strmih po možnosti sončnih pobočjih gričev. Brajda je stala poleg hiše zato, ker je bila tam zemlja bolj rodovitna zaradi odpadkov domačih živali. Večkrat sta namreč dež in burja raznesla nekaj gnoja po njivi. Ker niso imeli ti kmetje druge zemlje, so v brajdo sadili poleg trte tudi drugo sadje. V brajdi so bile vrste trt od dva metra in pol do šest metrov ločene druga od druge. Večkrat so po vsaki deseti trti vsadili eno sadno drevo. Največ je bilo češenj in sliv. Veleposestniki pa so imeli na velikih področjih večje njive.

Moj ded je imel hektar zemlje. Več od polovice te zemlje so pokrivali vinogradi, ki jih je moj ded takole poimenoval: Dolinca, Na hribčku, Gorjanovo in Na Brežiču. Kmetje so svoje vinograde ogradjali z živo mejo in s kamni imenovanimi mejniki. V vasi so imeli zemljo tudi bogati ljudje iz mesta. Kmetje, ki so imeli njihovo zemljo v najemu, so morali gospodarjem dajati dve tretjini pridelka.

Ko so bile trte stare dvajset do trideset let, niso več dobro rodile. Zato so jih tedaj izruli, preorali zemljo in vsadili nove sadike.

Trta ima korenine globoko v zemlji. Iz njih požene približno meter in pol visok steber, ki ga privežejo h kolu. Take kole imenujejo pri nas *rakle*. Na zgornjem delu se steber odebeli in iz njega zrastejo poganki ali *glave*, razdeljene na več delov. Ti deli so *rozike*. Ko glave olesenijo jim pravimo *kauci*. Iz olesenelih glav poženejo kmalu drugi poganki, na teh pa zobčasti listi, vitice, *zvižanci* po naše in popki ali prvi cvetovi, ki se pozneje spremenijo v grozdje.

Vinsko trto so sadili od novembra

do maja. Najprej so preorali in pregledali zemljo. Če je bila močvirnata in ilovnata, ni bilo treba vtikati trte globoko v zemljo; če pa je bila ta peščena in rahla, so morali kopati globlje, da so korenine lahko dosegle vlažna tla. Trte so sadili drugo za drugo v dolgi vrsti. Vsak vinograd pa je imel veliko takih vrst. Kmetje so sadike kupovali v rastlinjaku v Krminu. Tu so prodajali domače vrste trt, imeli pa so tudi razne druge rastline. Marsikdo v vasi je sam gojil sadike, med temi tudi moj ded. Na stari trti so prerezali del pogankov in ga vtaknili v zemljo. Prav kmalu so se na njem pokazale korenine, ce in pognalo je tudi *stabarce*.

Pomladi je bilo eno izmed najvažnejših opravil vezanje trte. Ob trti so posadili majhen kol, nato so oba povezali z enoletnim vrbovim šibami. Ko je trta zrasla so kol zamenjali z večjim. Sredi maja so trto poprašili z žveplom v prahu. Konec maja pa, ko so trti zrasle mladike, so jo spet vezali. Trtine zelene mladike so privezali na tri žice, ki so

svetovni vojni se je na trti pokazala najprej *peronošfera*, nato pa sta poleg mrčesa, ptičev in rdečega pajka pojavili še filosafera in tinjola.

Zemljo za vinograd so morali največkrat pripraviti. Pogostoma se je zgodilo, da so bili prisiljeni njivo spremeniti v vinograd. Njivo, ki je bila določena za vinograd, so najprej preorali, očistili korenine rastlin, ki so na njej rasle, nato pa, če je bilo treba, so njivo zravnali — *poglihali*. Med vrstami trt so orali z lesenim in železnim plugom, ki mu pravimo drevo. Tega je vlekel vol. Ob trti pa so prekopali zemljo z lopato. Orali so enkrat ali dvakrat na leto. Eden je vodil vola, drugi pa je držal za plug. Ko so kopali en meter globoko, so rekli, da kopljejo v žlak. Ko so kopali ob trtah, so rekli, da *štekjajo*.

Kopanju je sledilo uničevanje škodljivih trav. To so opravljali ročno. Nato so vinograd pognojili. Gnojili so s hlevskim gnojem pomešanim s slamo, z drevesnim listjem. Če je bil vinograd posajen na ravnem svetu so

ljanje zemlje so na gričevnatem področju naredili terase, v ravnini pa jarke.

Ko je imela trta trideset let, jo je bilo treba, kot sem že omenil, izruti, ker je tedaj začela hirati in razpadati. Tedaj so vinogradniki morali najprej potegniti kole iz zemlje, nato trto prezati tik ob zemlji. Zemljo so prekopali in odstranili iz nje korenine starih trt. V vinogradu je bilo ob takih priložnostih veliko dela, zato so gospodarji potrebovali pomoč. Nekateri so imeli delavce, po večini pa so si pomagali med seboj. Posebno ob trgatvi so prišli na pomoč sorodniki tudi iz mesta in sosedji. Najprej so vsi pomagali pri eni družini, ko je bilo tu delo opravljeno so šli vsi pomagat drugi družini, nato še tretji in tako dalje. Ljudem iz mesta so dajali kito grozdja — roč —, vino in koruzo v kitah.

V vinogradu so bili na visokem kolu klopotci. Ti so s svojim klopotanjem plašili vrabce in druge ptice, ki radi zobajo grozdje. Klopotec je pritrjen na visok kol, ki je vtaknjen v zemljo. Zgornji del kola je ošiljen in skozi konico gre prečna vrtljiva ročica. Na tej sta dve oddaljeni na sredi volti deščici, ki ju je treba mazati z mastjo, da se vrtita. Med tema ležajema je zobčasto kolo. Na koncu prečne ročice je lopatica, ki usmerja klopotec po vetru.

Poleg ptic je veliko nevarnost za grozdje predstavljala toča. Ta razbi je vse jagode in trga grozde in liste. Ko so se na nebu pokazali črni sivi oblaki so stari ljudje hitro prinesli iz hiše podobne svete družine in jih dvigali proti nebu. Nekateri so na gnoj postavili narobe obrnjeno stolicco ali pa tudi vile iz hleva, prav tako obrnjene proti nebu, drugi pa so žgali olčje. Nato so se zbrali vsi k molitvi rožnega venca. Pozneje so se proti toči borili z debelim in širokim topom — martaleta —, ki je bil dobro napolnjen s smodnikom, papirjem in zemljo. Prižgali so *muciko* (vžigalno vrstico), ki je sprožila strel in nato poglala v oblake močan pritisk, ki je razgalil oblake.

Velikega pomena je bil že v nekdanjih časih vinoteknik, ki je določal čas za trgatve. Pri nas se je ta osebnost pojavila že pred prvo svetovno vojno. Ponavadi se je trgatve odvijala od začetka do polovice oktobra. To so bili dnevi, ki so jih z veseljem pričakovali otroci in odrasli. Že zgodaj zjutraj so se odpravili v vinograd. S seboj so ženske vzele koš, možki pa *brence*, *kluke* in škarje. Volovi so vlekli voz, na katerem je bil čeber in *semlja*. Pustili so jih na stežiču vinograda. K trgatvi so radi prihajali otroci, ženske, možki in starejši ljudje. Močnejši so polne *brence* in koše izpraznili v čeber. Starši so skušali otrokom preprečiti, da bi jedli grozdje; zato so jih vabili, naj pojejo. Razdelili so jih v skupine, ki so med seboj tekmovali. Druga za drugo so se tedaj vrstile najlepše in najbolj poznane slovenske pesmi: Sončece sije, Regiment po cesti gre, Ko študent na rajžo gre, Jaz pa pojdem na Gorenjsko, Gremo na Štajersko, Tirolka mi ja je puštelc dala, Tolko kapljic, tolko let, Tam za turškim gričem. Bili so lačni, ampak zelo veseli otroci.

Marsikdaj so pustili na skritem kraju med listjem kakšen grozd, da bi ga po trgatvi lahko pozobali. Strogi oskrbnik — flegar — pa je vedno vse grozde našel in jih pobral. Trgali so od jutra do večera, nato so se vsi utrujeni vrnili domov. Hrano so jim gospodarji prinesli trikrat na dan: ob 9., 12. in ob 17. uri. Največkrat so jedli salamo, sir in klobase, fitaljo in kruh s figami. Pijačo pa so dobivali po volji. Nihče ni prinesel hrane od doma. Plačo so dobivali vsak dan. Dela niso bila vsa enako plačana. Za težja so prejemali več denarja, za lažja pa manj. Grozdje so trgali na vsaki vrsti posebej. Voz so zvečer peljali v klet. Tam so vse grozdje vsuli v velik čeber, v katerem sta ga dve osebi pomečkali. Ob trgatvi so morali paziti, da bi ne padle škarje ali kaj drugega v čeber. To bi bilo zelo nevarno za tiste, ki so z golimi nogami mečkali grozdje. Od tod so grozdje postavili na bnk, kjer so se zmečkani grozdi ocedili. Tropine, ki so ostale, so postavili v stikalnico, kjer so do kapljice iztisnili grozdni sok. Mošt so izlili v sod — buč —, kjer je vrel. Tropine pa so potem uporabljali za žganje.

Že pred trgatvijo so začeli grozdje obirati. Trgali so samo gnile grozde in jagode, iz katerih so pridobivali vino za domačo rabo. Marsikdaj se je zgodilo, da se je trgatve zaradi suše ali prevelike obilice dežja pričela nekaj tednov pozneje. Pri pozni trgatvi je bilo treba grozdje dobro okaditi z žveplom ali z bisulfitem. Vino je bilo ob pozni trgatvi veliko slajše. Pozne vrste grozdja so obirali konec oktobra. V šope zavezano grozdje so obesili na zid in ga hranili.

Že od nekdaj so pri nas poznali več vrst vina. Med bela vina so lahko uvrščali: ribulo, malvazijo, glerco, pikko, tržarko, pogrozdnico. Od črnih so pridelali: klinto, merikan, borgonja, blenfrenkiš.

Se nekaj besed o najrazličnejšem orodju, ki so ga včasih uporabljali po naših krajih. Lopata ima spodnji del iz železa. Spodaj je 12 cm širok, zgoraj 25 cm, dolg je 27 cm. Spodnji del je enakokrakaste trapezne oblike. Pri železu je pritrjen leseni ročaj. Z njo so obdelovali ilovnato zemljo. Motika ima prav tako spodnji del iz železa, zgoraj ima dva železna rogova, spodaj pa majhno lopato. Med majhno lopato in železnima robovoma je pritrjen ročaj. Z njo so razgibavali in rahljali zemljo na površju. Pika in sapon sta podobna motiki, samo težja in brez železnih rogov. Na vsaki kmetiji so imeli še pik za kopanje na hribovitih predelih, *krampec* za trdo, kamnito zemljo, *štih*, *grebice*, *krčence*, *dvorogate* ali celo trirogate *kopače* za gruščnata pobočja — polna *glerje*, železne vile z dvema rogovoma, *srp*, *koso* in *grablje*. To orodje so kupovali pri kovaču. Za merjenje mošta so imeli posodo, ki so ji pravili *arneč*, poleg te pa še drugo posodo z ročajema; ta se je imenovala *kvineč*. Posoda za ulivanje vina iz kvineča v karantel pa je bila *škjč*.

MAVRICIJ BUZZINELLI
Nižja srednja šola
«Ivan Trinko» - Gorica

Krmin - v vinogradu so bili na visokem kolu klopotci...

jih prav v ta namen nategnili skozi vsako vrsto. Z rženo travo ali pa posebno travo, beč, so posamezno mladiko zvezali med drugo in tretjo žico in kasneje zavili po tretji. Beč so nabirali v Palutu, to je močvirnato področje med Krminom in Plešivom. Uporabljali so to travo, ker je bila prožna in trajna. Travo so zvezali v šope in jih na rami prinesli domov. Otroci so se s to travo igrali: delali so stoličke in račke. Pred drugo svetovno vojno pa je beč nadomestila rafija. Pred vsako kmečko hišo je bila trta privezana h kolu in je bila speljana po opori ali latniku prav tako narejenem z žico. Ko so bile vse trte vezane so jih škropili.

Poleti so trto obrezovali. Obrezali so ji konice zelenih mladih pogankov tri liste pod grozdom. Pustili pa so tri ali štiri zelene glave za naslednje leto. Obrezovalci so imeli ob pasu zavezan prazen rog vola, *uasnik*, z brusilnikom, *oslo*. Z njim so brusili velike škarje, ki so jih rabili pri obrezovanju.

Zaradi bolezni so morali konec stolletja začeti s cepljenjem. Po prvi

sem pripeljal gnoj z vozom ali leseno samokolnico, *kariolo*. Na pobočje je bilo treba gnoj dovažati s sanko, ki jo je vlekel vol. Z *žirklo*, desko za ročno prenašanje gnojja, pritrjeno na dva kola, so gnoj nosili na strme predele svoje zemlje, za najboljši strme pa so uporabljali koš, *dzej*. Vinograd so gnojili med jarki čez vso površino. Če niso redili živine, so gnoj pridobivali iz listja, slame, trave in drugih organskih odpadkov, ki so jih metali v gnojnišnico. To so močili in pustili nekaj dni, da je gnilo. Gnojili so vsake dve leti.

Gnojenju je sledilo škropljenje proti trtnim boleznim. Škropili so z modro galico — vdarjul — pomešano z majhno količino apna, en mesec, vsake deset dni enkrat. Ta dela so opravljali ročno s pomočjo škropilnice in žveplalnika, ki mu pri nas pravimo *soflet*. Ob hudem deževju se je pogostoma zgodilo, da je voda odnesla zemljo iz vinograda in tako odkrila tudi korenine trt. V takih slučajih so morali kmetje zopet speljati zemljo v vinograd, to so delali s samokolnico, s sanko, ki jo je vlekel vol in s koši. Da bi preprečili odplav-

odhajali v partizane ali vsaj sodelovali z njimi. Oblasti in pozneje Nemci so to dobro vedeli in ob najmanjšem sumu so ljudi mučili, ubijali ali internirali. In spet se je skrčilo število slovenskega prebivalstva. To preganjanje pa je rodilo še večji odpor.

Leta 1943 je moj stric šel v šolo, italijansko. Slovenske šole takrat že dolgo ni bilo. Popoldan pa je hodil v drugo «tajno šolo», kjer je slovenska učiteljska (mogoče je bila le šolana ženska) učila otroke sloven-

ščino. Imeli so tudi ciklostiliran učbenik, slovenski. Tako se je ljudstvo branilo pred potujčevanjem.

Minila je druga svetovna vojna. Ljudstvo je zadihalo. Bilo je polno upanja, da bo po vsem tem, kar je pretrpelo, prišlo «plačilo». Upadlo je v popolno sožitje med italijanskim in slovenskim prebivalstvom, saj sta bila skupaj v boju proti okupatorju. Življenjske razmere so se izboljšale, sanjanega, idiličnega sožitja pa še ni.

Leta 1982. Kaj vse se je zgodilo od tistega poročnega dne v letu 1911! Res je teh sedemdeset let dolgo dožbe. Človek je šel na luno, izdeluje robote, v družbi je največ s televizijo. Vsakdo je s svojega krožnika in na mizi so vsak dan juha, prikuha, meso, sladice, sadje... Mestni predeli so sedaj vključeni v mesto. Povsod so visoke stanovanjske hiše, kjer družine živijo zelo zasebno življenje. Sosedne družine se ne shajajo več, ženske ne plečejo in ne šivajo ob večerih, gledajo televizijo. Ljudje govorijo med seboj po telefonu.

Slovenci smo v svoji družbi razkropljeni po političnem prepričanju in pravici, da nas je samo pet odstotkov (če lahko pripomnim, ostalo nas je pet odstotkov) in smo premajhna manjšina, da bi «zaslužili» globalno zaščito.

ALENKA BULLO
nižja srednja šola
«Ivan Cankar» - Trst

NADALJEVANJE S. 4. STRANI

slim, da je umreti doma med svojimi dragimi drugače kakor smrt v bolnici, kjer si med tujimi.

Mrtveca so dali na mrtvaški oder in ga držali tam do pogreba. Do takrat ga niso pustili samega. Družina je priredila nekakšno gostijo. V hišo so prišli po vrsti vsi sorodniki, pa tudi znanci, prijatelji in sosedji. Mrtveca so pokropili, molili za njegovo dušo, pa tudi opravljali. Večkrat so povabili tudi godce, ki so spremljali mrtveca z godbo na pogreb, dokler ga niso položili v jamo.

V ŠOLI

Okoli leta 1920. Učitelj (ali učiteljica) je bil imenitna osebnost. Otroci so imeli do njega največje spoštovanje. V primeru vsakega prekrška je učence kaznoval tudi s šibo. Ko je razlagal, so morali imeti učenci roke za hrbtom. Izgovarjali so drugače kakor mi: končni l (pel, smel) so izgovarjali. Ko moja babica bere, izgovarja še kakor takrat, kakor so jo naučili. Leta 1925 so slovensko šolo popolnoma ukinili. Slovenske učitelje so premetili in prišli so italijanski. Otroci, ki so živeli v slovenskem okolju, niso poznali italijanske in niso razumeli italijanskih vzgojiteljev. Takrat je bilo italijansko prebivalstvo osredotočeno v središču mesta. Pri Sv. Ivanu, v Lo-

njerju, na Katinari, Kolonkovcu, pri Sv. Ani, v Škednju, pri Sv. Jakobu in v Rojani, Barkovljah je bilo prebivalstvo slovensko. Moški so delali v mestu in imeli izven mesta majhno posest, kjer so kmetovali, nekateri pa so bili samo kmetje. V teh predelih mesta so bile takrat nizke, družinske hiše z malimi vrtički in njivami.

PO LETU 1925

Fašistični režim je prepovedal in ukinjeval vsako slovensko dejavnost. Življenje se je sploh spremenjalo. Ženske so si strigle lase, možki so bili brez brkov. Ženske obleke so se skrajšale, segale do pol meč. Prišla je v modo šimka. Slovenska družba je imela še stike le pri maši. Slovenski duhovniki so trmasto vztrajali proti oblastem s slovensko pridigo. Mnogi so ta prekršek drago plačali.

Življenjske razmere so se poslabšale. Kdor ni bil vpisan v fašistično stranko, ni dobil službe. V javnosti je bila slovenska beseda prepovedana, slovenske ustanove razpuščene, prostori sežgani. Nekateri Slovenci so se tega zbal in se potujčili. Vem za nekoga, ki ga je bilo sram svoje ga imena, Vladimir, ki so mu ga sicer zamenjali v Vladimiro, in je o sebnem poprosil za ime Bruno.

O svojem pradedu (po materini strani) pa moram nekaj zanimivega povedati. Družinski priimek je bil

Jugovac. Nekega dne so ga povabili na matični urad in zahtevali, da zamenja priimek. Moj praded, kakor so mi ga opisali, je bil vroče krvi. Kaže, da je uradnika ozmerjal in izjavil, da priimka ne bo zamenjal. Čeprav je moral kloniti in je uradni postal Jugovac, je na vseh dokumentih do svoje smrti vedno podpisoval Jugovac. Njegov brat, ki ni bil tako bojevit, je bil tudi poklican na matični urad in Jugovac je postal Meriggio. Tako sta se brata drugače pisala.

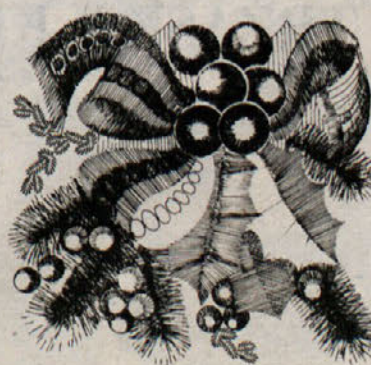
V družinah pa so Slovenci uporabljali svoj jezik. Režim pa je zasledoval slovensko ljudstvo, saj so tisti, ki so bili zavedni, bili do režima uporni. V gostilnah so fantje režimu navkljub zapeli slovensko. Moj ded je čepel zaradi tega en teden v zaporu.

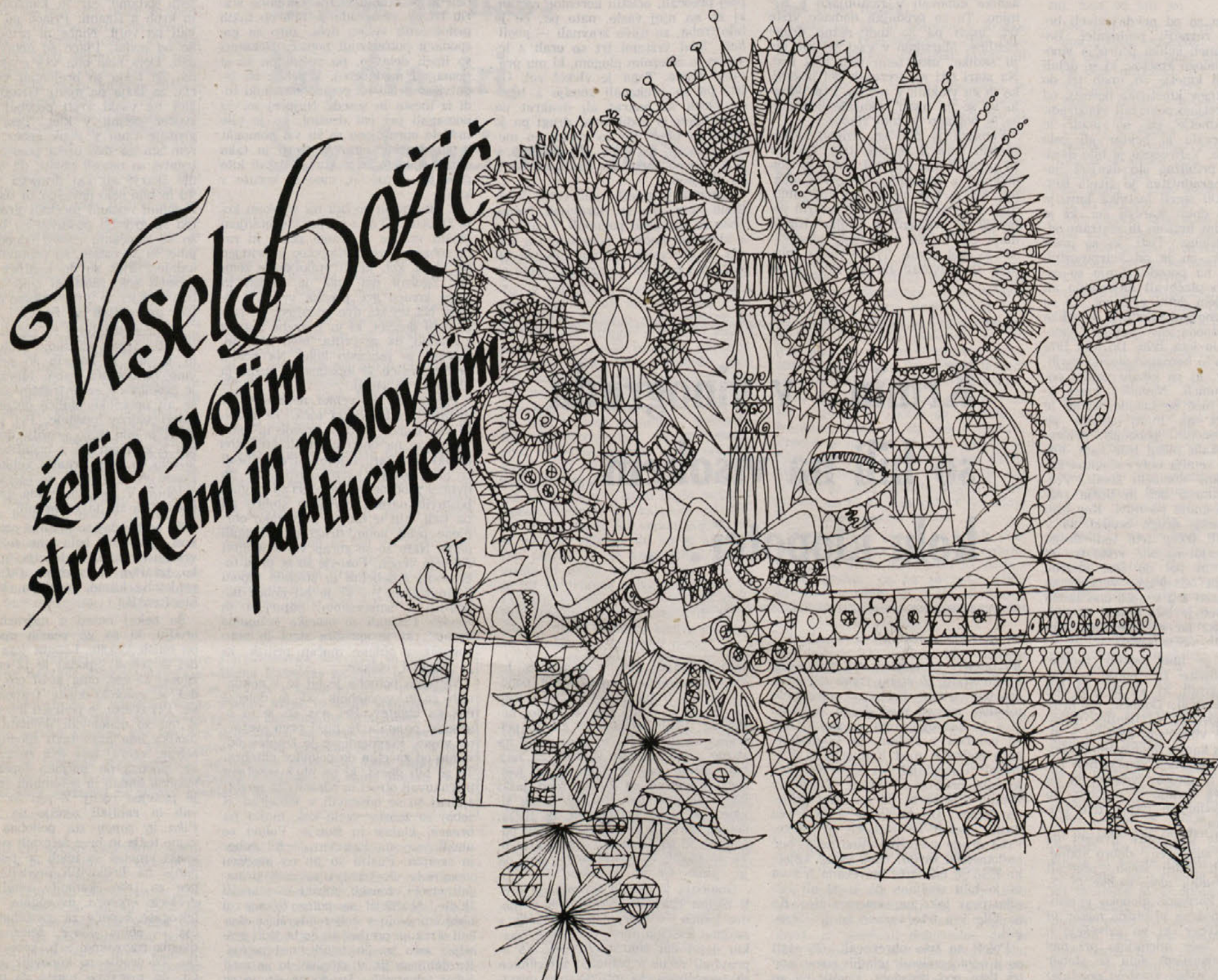
Minevala so leta in režim je postal vedno močnejši. Italija se je zapletla v vojno.

OD LETA 1936

Tega leta sta se babica in ded poročila. Leta 1937 se je rodil moj stric. V družini so govorili slovensko. V nekaterih družinah, kjer so bili starši Slovenci, so z otroki govorili italijansko. Tako so se izgubljale slovenske družine.

V tistih letih vojne so videli Slovenci v partizanskih organizacijah edino rešitev za svoj obstoj. Zato so

*Veselo Božič
želijo svojim
strankam in poslovnim
partnerjem*

KMEČKA BANKA GORICA
KMEČKO DELAVSKA POSOJILNICA V SOVODNJAH
KMEČKO OBRTNA HRANILNICA V DOBERDOBU
HRANILNICA IN POSOJILNICA NA OPČINAH
KMEČKA IN OBRTNA HRANILNICA IN POSOJILNICA - NABREŽINA
TRŽAŠKA KREDITNA BANKA d.d. TRST

Z razprave o šolski problematiki na seji glavnega odbora SKGZ

Potreba po stalnem zanimanju za našo šolo

Konec oktobra je glavni odbor Slovenske kulturno - gospodarske zveze posvetil celotno sejo obravnavanju izključno naše šolske problematike. Poročevalci, predsednik odbora za šolstvo pri SKGZ Edmund Košuta, Živa Gruden in Pavel Stranj, so podali obsežno sliko delovanja na šolskem področju, zastavili konkretna vprašanja, ki jih bo morala naša narodnostna skupnost rešiti, da bo lahko naša šola še nadalje korakala s časom, in iznesli vrsto predlogov. V obširni razpravi, so udeleženci z raznih aspektov še obogatili spoznanja o šolski problematiki.

Pred časom smo že objavili poročilo Žive Gruden o vprašanju slovenske šole in pouka slovenskega jezika v videmski pokrajini. Danes posredujemo bralcem povzetek iz uvodnega poročila Edmunda Košute in (skoraj v celoti) poročilo Pavla Stranja o narodnostni vzgoji in vprašanju usmerjanja med študijem in poklicem.

«Slovenska šola potrebuje za svoj razvoj in obstoj stalno zanimanje celotne narodnostne skupnosti v vseh njenih različicah in vsebini. Brez take pomoči in zanimanja bi si narodnostna skupnost zaradi prepovršnega vrednotenja te ustanove izpodkopavala tla pod nogami.» je uvodoma v svojem poročilu poudaril predsednik odbora za šolstvo pri SKGZ Edmund Košuta, ki je nato naštel številna odprta vprašanja, s katerimi se mora soočiti naša šola.

V prvi vrsti je podčrtal premajhno stopnjo ali pa sploh pomanjkanje avtonomije na šolskem področju, kjer nimamo niti tiste samostojnosti, ki jo imajo pripadniki večinskega naro-

da po pooblaščenih odlokih. Obenem je ugotovil, da se ozemlje začetnega razmaha v prvih povojnih letih na tem področju krči, še posebej občutljivo pa je pomanjkanje državnih slovenskih šol v videmski pokrajini. Zatem se je zaustavil pri vprašanju krepitve in rasti naše šole, pri čemer je poudaril zahtevo, da postane slovenska šola res slovenska in ne le šola s slovenskim učnim jezikom.

Po pregledu letošnjih vpisov v otroške vrte (skupno jih obiskuje 101 otrok manj kot lani) in v osnovne šole (skupno 127 otrok manj kot lani) je Košuta načel vprašanje delovanja in sodelovanja šolskih svetov. «Onemogočeno nam je delovanje v

pristojnosti okrajnega šolskega sveta — je dejal — za katerega smo se Slovenci odločili, da mora biti samostojen, avtonomen in sestavljen izključno iz Slovencev. Od te odločitve in skupnega nastopa je minilo že 10 let. Danes se lahko vprašamo ali smo kaj zagrešili, če smo povedali svoja stališča in zahteve ali bi bilo bolje, ko bi molčali in bili vključeni v mešane okraje. Zdi se nam, da je avtonomija slovenske šole v njenih različnih niansah sestavni del vođenju in spremljanju naše šole, kol je sestavni del naše skupne borbe za globalni zaščitni zakon.»

«Vidna in občutna pomanjkljivost mimo vseh birokratskih in političnih stvarnost je, da si Slovenci nismo znali pomagati izven okvira predpisov in si prilagoditi telo, ki bi reševalo obstoječa vprašanja za slovensko šolo. Zadnje čase odpovedujejo tudi tiste skupne strukture, ki so vodile bojkot ob volitvah v okrajne svete.»

«Šolski organi na ravni razrednih, zavodskih in okoliških svetov izpeljujejo svoje poslanstvo v meri, ki jo od njih zahteva problematika določene šole,» je nadaljeval Košuta. «V okviru teh svetov ni prišlo do skupnih posvetovanj in tudi ne do vidnih skupnih pobud. Pozitivno pa lahko ocenimo delovanje teh svetov po kra-

Pogled v našo prihodnost

(foto Magajna)

jevskih šolah ob raznih pobudah (poimenovanja, srečanja, prireditve). Ob vsem tem ostaja naša zahteva po samostojnem šolskem okraju v okviru pooblaščenih odlokov jasna!»

Košuta se je nato zaustavil ob vprašanju reforme višje srednje šole, ki bo za nas Slovence ne samo preizkusni kamen naše skupne volje in zahteve, ampak tudi trenutek odločnosti in odločilni trenutek pri

rasti naše skupnosti.» V tej zvezi se odpira vrsta problemov, s katerimi se bomo morali čimprej in krepko ter strokovno spoprijeti, da ne bomo zaostali za italijansko šolo. «Prav iz tega izhaja jasna potreba, da moramo Slovenci le priti do skupnega organizma izven zakonskih predpisov; organizma, ki bi skrbel in usklajeval, zahteval in reševal slovensko šolo,» je zaključil Edmund Košuta.

Narodnostna vzgoja v šoli in vprašanje usmerjanja

Kaj bi morali narediti, da bi bolje izkoriščali dane možnosti in da bi imela šola večji narodnostni učinek

PAVEL STRANJ

Prvo vprašanje, ki ga obravnavam, je problem narodnostne vzgoje, ki jo daje šola s slovenskim učnim jezikom. Splošno mnenje je, da daje šola v tem smislu premalo in pri tem se navadno krivijo šolniki, ki ne naredijo več; učbenike, ki so preohlapni in italijansko šolsko strukturo na splošno, ki je premalo občutljiva za ta argument. To vprašanje bi želel prikazati iz nekoliko drugačnega zornega kota, a najprej en podatek.

Raziskava SLORI

SLORI je zbral podatke o narodnostni usodi generacije, ki je bila vpisana v prve razrede slovenskih osnovnih šol na Tržaškem v šolskem letu 50/51. Takrat je bilo vpisanih 407 prvošolcev in to so osebe, ki imajo danes 39 let. Tu bom navedel samo skopi podatek o tem, v katero šolo so vpisali svoje otroke. Če upoštevamo le tiste, ki imajo danes otroke in živijo še danes tu, ugotovimo, da jih je 156, od teh je vpisalo svoje otroke v slovenske šole 75 družin. Skupno je bilo v slovenske šole vpisanih 138 otrok, kar pomeni ena tretjina generacije, iz katere izhajajo starši.

Ne bi se spuščal v podrobnosti in v problematičnost tega podatka. To je pač osamljen pokazatelj o narodnostnem razvoju ene same generacije na podlagi katerega ne moremo graditi še nobene teorije, ampak imamo le eno prvo kocko v neznanem mozaiku.

To so številke. Zanimivo bi bilo vedeti tudi zakaj in kako je prišlo do takega stanja. Mislim, da smo v tem razumevanju napravili v zadnjih letih precejšnje korake naprej, s psihološkimi in sociološkimi študijami, ki so nam osvetlile zelo važno vlogo šolske ustanove, ki se odvija poleg vzgoje in izobraževanja in sicer socializacijo. Mislim predvsem na delo Sedmaka in Susiča «Tiha asimilacija».

Mislim, da se vsi strinjamo z dvema stališčema, ki ju navajata ista avtorja, in sicer, da:

— manjšina ne izkorišča v zadostni meri možnosti, ki jih dopušča sistem, ter da

— v naših razmerah bi morala imeti manjšinska šola večjo vlogo ne le v negi jezikovne kulture, ampak tudi v širšem kulturnem in narodnostnem smislu.

Izkoriščanje možnosti

Kaj bi morali narediti, da bi bolje izkoriščali dane možnosti in da bi imela šola večji narodnostni učinek? O tem obstaja že dolga vrsta predlogov: izboljšati bi bilo treba učbenike, bolj poskrbeti za jezikov-

Zvezek, svinčnik in nasmeh...

(foto Magajna)

no kulturo mladine, obogatiti in posodobiti obstoječe učne pripomočke, okrepiti stike s šolskimi in kulturnimi organi iz SR Slovenije, pospešiti sodelovanje obstoječih kulturnih organizacij itd. Šola s slovenskim učnim jezikom v Italiji moramo obravnavati predvsem v luči splošne družbene vloge, italijanske šole. Mislim predvsem na načelo, da je šola družbeno nevtralna, v smislu, da daje vsem bolj ali manj enako kulturo in tako tudi vsem omogoča, da se uveljavijo v skladu s svojimi sposobnostmi in prizadevanji. S tem da imamo šolo s slovenskim učnim jezikom se prepogosto predpostavlja, da smo kulturno enakopravni z Italijani. In to ni res.

V teh šolah se od prvega razreda dalje vceplja načelo, ki bo v bodoče veljalo za tako imenovane «dobre sosedske odnose» med večino in manjšino. Slovenci so dolžni poznati italijansko kulturo in jezik, Italijani pa so dolžni ne poznati naše, kar pomeni, da naš jezik in kultura nista enakovredni in da s tem tudi naš položaj in naše perspektive zaostajajo za večinskimi.

«Apolitične šole ni!»

S tem želim poudariti, da je največja nevarnost za naš obstoj, neprižnavanje enakopravnosti našega jezika in da ne smemo šolj pripisovati večje krivde, kot jo ima, ker le izraža obstoječe odnose in služi, kot alibi tistim, ki mislijo, da imamo dovolj. Naj navedem samo en primer. V Trentu je 31. 8. 81 na okrogli mizi na temo «Za zaščito jezikovnih manjšin v Italiji» Sergio Coloni dejal: «Leta 1969 je bilo v slovenskih šolah 4.000... leta 1980 pa 5.000... to je za nas najboljše potrdilo, da je prišlo do razvoja

in ne do asimilacije.»

Za krepitev naše narodnostne identitete sta potrebni dve ravni pristopa: vsebinska in kvaliteta. O kvaliteti ni dvomov, da mora biti čim višja, o vsebini pa se še bijejo polemike o tem kje se začneja politika oziroma, kje se neha demokracija.

Mislim, da je na to vprašanje že odgovoril Drago Pahor v nekem članku v Primorskem dnevniku, v danem novembru 1946: v njem je zapisal: «Apolitične šole, v najširšem pomenu besede, ni. Niti v ZDA niti v Angliji» in «Ravno v tej apolitičnosti je politični smisel te šole».

Kaj storiti? Če verjamemo, da je šola s slovenskim učnim jezikom še vedno bistvena struktura za naš obstoj in razvoj, (kajti ni obstoja brez razvoja) mislim, da je treba, v skladu z vsemi dosedanjimi ugotovitvami: izkoristiti vse možnosti sodelovanja, ki jih nudi danes šolski sistem. A to ni dovolj. Treba je iz-

hajati tudi iz zunanjega gledanja na šolo, kot na nujni družbeni organ, ki pa je koristen le v kolikor izvaja potrebno funkcijo.

Kot bistvene aktualne probleme, kjer bomo vsako zamudo zelo drago plačali, bi navedel le vključevanje v dobo informatike, večjo jezikovno kulturo, povezavo šole z gospodarstvom, tesnejše stike s Slovenijo in stalni pereči problem našega osnovnega šolstva: večrazrednice. Poprečno je 10 odst. slovenskih dijakov prikrajšanih v tem smislu, da ne govorimo o Benečiji, kjer obiskuje najmanj tretjina otrok osnovno šolo v večrazrednicah. Treba se bo odločiti, če hočemo ohraniti vseh 50 osnovnih šol in čakati, da jih pol izumre, za ceno, da bo velik del slovenskih otrok deležen okrnjenega pouka v večrazrednicah. Slovenska osnovna šola na Tržaškem je že doživela nezavidljiv rekord, da je kar 57 odst. otrok obiskovalo večrazrednice.

Kam po mali maturi?

Šola ima poleg narodnostne, oz. splošno vzgojne vloge, tudi izobraževalno vlogo, v smislu strokovne pripravljenosti na nek poklic ali nadaljnji študij. To odpira drugo vprašanje: vprašanje osnovne izbire, ki jo mora vsak dijak storiti po mali maturi: nadaljevati študij ali ne, in kako?

O tem problemu obstajata dve stališči. Po eni strani je važno, da slovenska mladina obiskuje čim dlje slovensko šolo, ker tako utrdi svojo slovensko kulturno osnovo, utrdi socializacijo v slovenskem okolju in seveda, pridobi določene strokovne osnove.

Protistališče pa je, da nudi italijanska višja srednja šola na splošno, in torej tudi slovenska, premalo učinkovito povezavo z realnimi zaposlitvenimi potrebami in da daje za uspešno vključitev v zaposlitev večje jamstvo tradicionalnejša pot, preko poklicnih tečajev in vajeništva.

Naša šola mora naprej

(foto Magajna)

To razhajanje je danes aktualnejše zaradi gospodarske in zaposlitvene krize. Kakšen obseg ima ta kriza nam pove nekaj števil. SLORI je izvedel sondažo o zaposlenosti absolventov tistih višjih srednjih šol na Tržaškem, ki vodijo najbolj neposredno v poklic; to so strokovna, trgovaška in učiteljska. Zbrani so bili podatki o maturantih iz let 1980/81 in 1981/82. Slika je sledeča:

- redno zaposlenih je 34 odst.,
- honorarno zaposlenih drugi 4 odstotki
- brezposelnih 19 odst.
- univerzitetnih študentov 29 odst.
- v vojski 13 odst. in
- kot gospodinjice doma 1 odst.

Če to sliko poenostavimo in upoštevamo, da velika večina študira, ker ni našla zaposlitve, vidimo, da je brezposelnih približno polovica.

Vprašanje zaposlitve

Glede osnovne izbire, kam po mali maturi, ni dvoma, da je interes naše narodne skupnosti, da se poprečna izobrazba dviga, a ta ugotovitev ne more biti sama sebi cilj. Če že mislimo, da je prav spodbujati mlade, da nadaljujejo s šolanjem, moramo tudi pomisliti na odgovornost, ki si jo nalagamo s širjenjem takega stališča, kajti hkrati tudi trdimo, da šola ni dovolj, je bistvena, je predpogoj, a ni dovolj, ni zadostno jamstvo niti za kulturni niti za družbeni razvoj neke narodnostne skupnosti.

Ugotovili smo, da ima šola določeno socializacijsko funkcijo, a ta funkcija bo uresničevala svoj namen, če jo bomo negovali in podpirali. Izobrazba slovenske šole bo postala pozitivna vrednota, ki bo lahko privlačila tudi tiste starše, ki danes ne vidijo posebnega razloga, da bi vpisali vanjo svoje otroke, če se bo v to kvaliteto vlagalo energijo, znanje in skrb, iz notranjosti šole in — ponavljam — tudi iz manjšinskih struktur izven nje.

Pozitivna vrednota

Glede usmeritvene izbire po mali maturi, mislim, da moramo razmišljati kako prispevati k razvoju tistega specifičnega znanja, ki bi na osnovi, ki jo daje šola, omogočalo vez, stik s potrebami gospodarstva. Ustvarjati moramo zato okoliščine, da ne bo to znanje le teoretično in prepuščeno na neko naključno iskanje zaposlitve; mlade je treba spremljati in jim olajševati vključevanje ali vsaj spoznavanje pogojev zaposlovanja. Treba jim je nuditi pogoje za čim svobodnejše in zgodnje razvijanje interesov in zmoglosti.

Če smo majhna skupnost, skušajmo valorizirati to dimenzijo z večjo skrbjo za posameznika in z lažjim povezovanjem med strukturami. Predvsem pa moramo gledati naprej, kajti razvoj teče vedno hitreje in prevelika zamuda bi postala za nas lahko nepovratna.

Pomemben upravni korak za odprtje bolnice pri Katinari KZE sprejela načrt za reorganizacijo bolnic

Razpravo o dogodkih v rojanski posvetovalnici preložili

Koalicija Krajevne zdravstvene enote se je na četrtkovski skupščini (po tem ko so v sredo listarji zapustili dvorano iz protesta proti dvojezičnim lepakom v rojanski posvetovalnici) zbrala za usodo sklepa o popolni reorganizaciji bolnišniškega sistema v Trstu in je zato preložila razpravo o dogodkih v Rojanu na poznejši datum. Nevarnost je obila tako, da je predsednik Pangher (KD) zavrnil tozadevne resolucije kot neskladne s pravilnikom, kolikor naj bi jih interpellanti vložili prepozno. Komunist Monfalcon je ostro nasprotoval takemu stališču in zagrozil Pangherju, da ga bodo prijavili zaradi pomanjkljivega opravljanja uradnih dolžnosti. Independentist Marchesich je nato predlagal glasovanje o zakonitosti resolucij. Komunisti, radikalci in Marchesich so to potrdili, MSI in Lista sta se vzdržali, KD, PRI, PSI in Slovenska skupnost pa so očitno hotele pomakniti razpravo v varnejše čase in so zato zavrnille resolucije. Marchesich je pri tem zapustil dvorano, predstavnice upravnih odborov posvetovalnic, ki so že drugi dan prisostvovalle skupščini, pa so izdale protestno izjavo, ki jo objavljamo posebej.

Ob podpori LpT, katere glavni Gambassini je sicer zagrozil, da bo to zadnja usluga, ki jo melonariji nudijo koaliciji, je večina nato odobrila razne spremembe proračuna.

Narekovanje so jih prispevki dežele za razne pobude in zdravstvene storitve. Med drugimi naj omenimo 209 milijonov za zdravljenje narkomanov, 300 milijonov za otroško bolnico, milijardo za oskrbo nesamostojnih ljudi in 110 milijonov za prireditve mednarodne konference o psihiatriji.

Sledila je nato osrednja točka četrtkovega večera: odobritev načrta za popolno reorganizacijo bolnic na Tržaškem, proti kateremu so bili le misovci, medtem ko so se vzdržali komunisti, radikalci in Gambassini, vsi ostali pa so ga sprejeli. Načrt predvideva eno samo bolnišnico, ki jo bodo sestavljale tri zdravstvene strukture: bolnica pri Katinari, glavna bolnica in bolnica Santorio pod Obeliskom. Preostale obstoječe strukture (bolnico pri Magdaleni, «Gregoretti» pri Sv. Ivanu, bivši sanatorij «Sai»

in Psihiatrično kliniko) pa bodo reorganizirali in preusmerili za socio-zdravstvene storitve. Po tej spremembi bodo vse bolnišniške storitve koncentrirane v treh bolnicah, število postelj pa se bo ob sedanjih 2.462 znižalo na 2175: v katinarski 853, v glavni bolnici 961, v Santoriju pa 361. Pri tem je treba poudariti dve stvari: pri uresničevanju načrta bodo odpravili nekatere dvojnike, med hospitaliziranimi priletnimi osebami pa bodo ugotovili, koliko jih v resnici potrebuje zdravniško pomoč, saj je znano, da je zelo visok odstotek priletnih, ki se zatečejo v bolnico, ker so sami in onemogli, ne pa izrecno bolni.

Kako bodo porazdeljeni posamezni oddelki? V glavni bolnici naj bi načelno zdravniki starejše občane in akutne bolezni, v katinarski bolnici so predvideni oddelki splošne in specialne medicine ter vse kirurgije (poleg ambulatorialnih služb), v Santoriju pa

naj bi ob nekaterih obstoječih oddelkih imela sedež služba za motorično rehabilitacijo in prevzgojo. V načrtu za reorganizacijo je določeno tudi število osebja za vsak oddelk ter vse značilnosti posameznih storitev. Tako radikalno spremenitvi značilnosti bolnic prav gotovo ne bo lahko, čeprav so načrt načeloma sprejele (razen misovcev) vse politične in družbene sile. Na četrtkovski razpravi so politiki opozorili na vrsto pomanjkljivosti, glavna ovira za njegovo uresničitev pa je brez dvoma radikalna obnova glavne bolnice, ki jo je določilo sodstvo. Tu se postavlja vprašanje: zapiranje in odpiranje bolnic je vezano na glavno bolnico, ki pa je zaradi omenjenih omejitev neuporabna; kako se bo torej stvar premaknila? Pangher je zaskrbjujoče dvome potrdil, izrazil pa je prepričanje, da se bo zadeva po začasnih težavah, ki pa bodo imele za Trst zgodovinske posledice, postopo-

ma in ob podpori vseh, rešila.

Ura je že bila pozna, ko je skupščina začela razpravo o sklepu, da bi konvencijo z zasebno bolnico «Sanatorio Triestino» obnovili le za tri mesece, kolikor bi ob odprtju katinarske bolnice javne institucije ne potrebovale več storitev zasebnikov. Proti temu sklepu, ki «ogroža koristi zasebne lastnine», so se močno protivili listarji in misovci. Ob glasovanju je prišlo do presenečenja: večina je sklep o obnovitvi konvencije sprejela, ko pa je bilo treba glasovati za klavzulo o treh mesecih, so prosti strelci v demokristjanskih vrstah zmešali šte- ne, tako da je bilo ob vzdržanju PR, enega demokristjana in listarke Erario, enako število nasprotujočih si glasov, tako da bodo morali o sklepu ponovno glasovati. Erariova je vse- kakor preživela nekaj hudih trenutkov, ko jo je Gambassini prestrelil s pogledom, ker se ni držala navodil.

Protestna nota upravnih odborov družinskih posvetovalnic

Člani upravnih odborov družinskih posvetovalnic, prisotni na skupščini Krajevne zdravstvene enote, izražajo svoje ogorčenje nad dejstvom, da v dvorani ni prišlo do diskusije o dogodkih v rojanski posvetovalnici, navzlic formalni obljubi, ki jo je v tem smislu dal predsednik KZE Pangher naši delegaciji. Dejstvo, da se je omejil na branje komunikacije, ki ga je sam že oddal tisku, dokazuje, da se pred skupščino ni hotel izreči o tem primeru hudega političnega nasilja.

Upravni odbori posvetovalnic si jemljejo popolno odgovornost za demokratsko vodenje posvetovalnic in poudarjajo, da lažni problemi ne morejo nuditi kritja tistemu, ki tepta osnovne pravice.

● Matični uradi tržaške občine, ki sprejemajo osmrtnice ter izdajajo dovoljenja za pokop, bodo jutri, na božični dan, zaprti. V ponedeljek, na praznik sv. Stefana, bodo odprti od 8. do 10. ure.

V intervjuju tedniku «Il Meridiano»

Škof Bellomi o Slovencih

Tržaški škof Lorenzo Bellomi je dal tržaškemu tedniku «Il Meridiano» daljši intervju, v katerem med drugim odgovarja tudi na vprašanje o protislovenski klimi na Tržaškem. Zdi se nam primerno, da objavimo celoten Bellomijev odgovor, ki se glasi:

«Manjšina je lahko večina na podlagi vrednot, ki jih ustvarja. Številčna manjšina lahko postane po kvaliteti večina. Naši Slovenci poznajo na primer dva jezika in živijo v lastni kulturni, gospodarski in socialni stvarnosti. So torej z vsem dostojanstvom enakovredni someščani.

Na nedavni župnijski skupščini je nekdo spregovoril v slovenščini. Povedal je zanimive stvari, zato sem vprašal Slovence, ki imajo prednost, da govorijo oba jezika, naj spregovorijo v italijanščini zato, da bi pomagali Italijanom, ki so bili v tistem trenutku «kvalitativno» v manjšini. Jasno je, da imajo Slovenci pravico do zaščite. Vendar je dvojezičnost, ki je povod za polemike in skandale, le pretveza. Spremenil bi svoje mnenje, če bi šlo za absolutno dvojezičnost, ki v Trstu ni utemeljena. Vendar, kot pravijo politiki, ki so predstavili tozadevne zakonske osnutke, gre preprosto za to, da se zagotovi tem italijanskim državljanom, da lahko uživajo pravice, ki jih jamči ustava. Kako se torej lahko temu izognemo?

Vsak revanšizem je orožje, ki ga strumentaliziramo. Kdor prireja danes manifestacije proti Slovincem, se ne bori proti dvojezičnosti. To je samo zavesa, ki skriva čisto drugačne razloge, ki so tudi zgodovinski. Če Slovenci grdo reagirajo, česar v resnici niso storili, ne odgovorijo tistemu, ki jih napada, ampak opozarjajo na to, kar so pretrpeli v preteklosti. Na vsak način pa se Italijani in Slovenci v Trstu poročijo, skupaj živijo in se med sabo pogovarjajo. Med obema skupnostima ni sovraštva. Vsako toliko se stvari umetno napihnejo.»

Kraški pust je še daleč priprave pa so že v teku

Kljub temu da se staro leto še ni zasukalo v novo, je začel Odbor kraškega pusta že s pripravami, da bi tudi prihodnje leto na primeren način na Opčinah proslavili kralja šaljivcev. Odbor se je sestal pretekli teden na Opčinah predvsem z namenom, da bi okvirno izdelal program 18. kraškega pusta, ki bo, kot veleva tradicija, na pustno soboto s sprevedom alegoričnih voz, skupin, posameznih mask in glasbenih ansamblov po open- skih ulicah od Brdine, kjer bodo raz- glasili najboljše vozove.

Požrtvovalni člani odbora so ob tej priložnosti poudarili potrebo po večjem sodelovanju in prisotnosti okoli- skih vasi na pustnem sprevedu, da bi se tako še povečalo število alego- ričnih voz (lani je sodelovalo v spre- vedu devet okrašenih voz). Ta poziv so naslovili predvsem večjim vasem (na primer Proseku, Kontovelu, Sale- žu, Zgoniku), ki so se pred leti že udeleževale Kraškega pusta, in to tu-

di zelo uspešno (Kontovel je namreč osvojil kar štiri prva mesta, Prosek tri...).

Poleg tega se je Odbor kraškega pusta lotil tudi vprašanja vsebine našega pusta in ugotovil, da bi bilo lepo, ko bi posamezne sodelujoče vasi pri pripravljanju voz upoštevale pred- vsem domačo tematiko, saj odprtih vprašanj in zbadljivih situacij v teh časih pri nas res ne manjka. Na ta način bi postal naš pust res kraški.

Se posebno pozornost je Odbor kraškega pusta posvetil tudi drugim vprašanjem. Tako je na primer pu- udaril pomen prisotnosti skupin mask in posameznih mask na pustnem spre- vedu. Že ob lanskem pustu je bilo opaziti večje število skupin, med ka- terimi so bile tudi skupine šolskih otrok in otrok iz vrtca. Odbor je zato zaželel, da bi se taka prisotnost letos obnovila in, po možnosti, razširila.

Odbor kraškega pusta se bo takoj po začetku novega leta spet sestal.

Tradicionalna prireditev Godbenega društva Prosek

Z zaključnim koncertom uvod v jubilejno 80. leto delovanja

S tradicionalnim koncertom na Ste- fanovo se bo v ponedeljek Godbeno društvo Prosek poslovilo od letošnje- ga leta. Zaključni koncert ne bo le slovo proseških godbenikov od letoš- nje sezone, temveč uvod v novo, ju- bilejno 80. leto delovanja. Prav zaradi tega so se za to priložnost še posebej pripravili in potrdili, da bi že na vsem začetku jubilejnega leta zado- voljili domače poslušalce.

Zaključni koncert bo že peti po vr- sti. Godbeno društvo Prosek je nam- reč začelo s to prireditvijo nekaj me- secev po pomladitvi svojih vrst in prav na podobnem prvem koncertu izpred petih let so v vrstah proseške godbe na pihala prvič zaigrali novi člani. Godba se je oddlej številčno še okrepila, obenem pa je pod vodstvom kapelnika Slavka Lukše poskrbela tu- di za kvaliteten rast.

Na zadnjem občnem zboru si je za-

dalo Godbeno društvo za cilj pred- vsem uspešno proslavitev društvene- ga jubileja. Po koncu poletne sezone so začeli godbeniki pripravljati pro- gram, ki bo podlaga za poletno pro- slavo 80-letnice delovanja. Prav na ponedeljkovem koncertu bo godba prvič predstavila ta program domačemu občinstvu.

Zaradi popravil dvorane Kulturnega doma Prosek - Kontovel bo tudi letos zaključni koncert v dvorani Gospodar- skega društva Kontovel. Člani Godbe- nega društva so že v preteklih dneh okrasili dvorano, da bi ustvarili za koncert primerno božično vzdušje. Godba se bo predstavila svoji publiki z novimi skladbami, ki bodo gotovo zadovoljile najrazličnejše okuse. Pro- gram namreč obsega tako operne skladbe kot tudi moderne, simfonične in narodne.

Koncert se bo začel ob 17. uri.

Gradnja športno-kulturnega objekta v zgoniški občini v zaključni fazi

Pred petimi leti je zgoniška občin- ska uprava sprejela sklep, da zgradi v Zgoniku večnamenski družbeni cen- ter, ki naj bi zadostil krajevnim po- trebam na športnem, kulturnem in sploh družbenem področju. Športno in kulturno življenje v občini je nam- reč že vrsto let dokaj razgibano, dejansko ni nobenega pokritega pro- stora za splošno družbeno korist.

Objekt je bil zasnovan tako, da bo odgovarjal vsem potrebam krajevne- ga prebivalstva tudi preko leta 2 ti- toč. V tem sorazmerno velikem kom- plexu bo urejena dvorana za ko- šarkarske tekme s prostornimi tri- bunami, poleg nje pa bo še mala manjša dvorana za namiznoteniske treninge, za razne množičnejše se- stanke in morebitne družabne prire- ditve. Urejeni bodo tudi društveni prostori za krajevna društva in or-

ganizacije ter sodobno opremljene slačilnice, ambulanta in sanitarije. V večnih prostorih bo deloval tudi no- tranji bife.

Širšo javnost, predvsem pa bodo- če uporabnike tega objekta, pa se- daj zanima, kdaj bo ta športno-kul- turni center dograjen in kdaj ga bodo predalji namenu. Župan Jože Guštin, ki tudi kot odbornik za javna dela zelo od blizu sledi gradnji, pravi: «Če ne bo nepredvidenih za- prek, kar pa je malo verjetno, bo ta večnamenski socialni center v notra- njosti dokončan do meseca maja 1984. Treba bo poskrbeti tudi za zu- nanjo ureditev, tako da bo verjetno otvoritev konec poletja. Če do tedaj ne bo mogoče izvesti slovesne ot- voritve, pa bodo vsi prostori uporab- ljivi, kar pravzaprav zanima naše športnike in kulturne delavce.»

Razveseljiva novica torej, dela so že v zaključni fazi in so, kar se no- notranje ureditve tiče, že v celoti fi- nansirana. Manjkajo le še sredstva za zunanjo ureditev in zgoniška ob- čina je naslovila prošnjo na tržaški sklad za prispevek v višini 200 mi- lijonov lir. Objekt bi sicer lahko bil dokončan že pred kakim letom, ven- dar pa je birokratski postopek za taka javna dela tako dolga in za- mudna, da je bilo treba zaradi vi- soke inflacije iskati vedno nova fi- nančna sredstva, saj se je vrednost objekta od začetka do danes skoraj podvojila. Občinska uprava je doslej izvedla tri faze del, prav te dni pa je oddala tudi četrto in zadnjo fa- zo: skupno je bila nakazana in potro- šena milijarda lir, ki jo je v štirih obrokih nakazal tržaški sklad.

B. S.

Z zadnje seje pokrajinskega izvršnega odbora SSK

Slovenska skupnost najodločneje obsodila nedavne primere protislovenske nestrpnosti

Pokrajinski izvršni odbor SSK je na svoji zadnji seji najodločneje obsodil zadnji primer protislovenske nestrp- nosti, do katerega je prišlo pred dnevi na seji družinske posvetovalnice v Rojanu. Pripadniki skrajno desničar- ske mladinske organizacije in Liste za Trst z občinskim svetovalec Gambassinijem na čelu so uprizorili ostro gonjo proti dvojezičnim vabilom na sejo tamkajšnje posvetovalnice in pre- prečili sejo samo. Po mnenju izvršne- ga odbora SSK gre za načrten izpad proti enakopravnosti slovenskega in italijanskega jezika, katerega namen je preprečitev sprejetja pravičnega zaščitnega zakona za Slovence. Zato

je izvršni odbor stranke izrazil veliko zaskrbljenost nad takim in podobnimi početji, ki lahko privedejo do stopnje- vanja narodne mržnje in politične na- petosti, katere žrtve so po navadi predvsem pripadniki slovenske manj- šine.

V zvezi z glasovanjem o sklepu tržaške pokrajinske uprave, da dodeli Slovenskemu raziskovalnemu taboru 83 finančni prispevek, o katerem je dnevni tisk že obširno poročal, izvršni odbor SSK poudarja, da je na proti- slovno zadržanje listarskega predstavi- nika Venture opozoril že na seji pri- stojne svetovalske komisije svetovalec SSK Harej, ki je dokumentiral, da je

prejšnji odbor, ki so ga sestavljali večji del predstavniki liste, odobril prošnjo raziskovalnega tabora za pri- spevek. Zato je sedanje nasprotova- nje liste temu prispevku neutemelje- no in politično nekorrektno.

Končno je pokrajinski izvršni odbor SSK potrdil besedilo dokumenta o pro- blemu zakonske zaščite Slovincem, na- menjenega informiranju predvsem ita- lijanske javnosti o problemu samem in stališču stranke do njega. Sklenil je, da ga odpošlje predvsem italijan- skim občinom, političnim in družnim predstavnikom na krajevni in deželni ravni ter načelnikom parlamentarnih skupin in predsedstvu vlade.

NAROČNINA ZA PRIMORSKI DNEVNIK ZA LETO 1984

CELOLETNA 75.500 lir
POLLETNA 54.500 lir
MESEČNA 10.000 lir

Celoletna naročnina za PRIMORSKI DNEVNIK 75.000 lir + 500 lir kol- ka velja za tiste, ki jo poravnajo do 31. marca. Po tem datumu bo celoletna naročnina znašala 120.000 lir + 500 lir kolka. Vsem naročnikom bomo še naprej nudili brezplačno MALE OGLASE in CESTITKE.

NAROČNINE SPREJEMAJO:

Uprava: Trst, Ul. Montecchi 6 — Tel. 794672
Urniki od 9. do 12. ure
Uprava: Gorica, Drev. XXIV. maja 1 — Tel. 83382
Urniki od 9. do 12. ure
Raznašalci Primorskega dnevnika
Pošta: Tekoč račun ZTT 11/5374
Tržaška kreditna banka: Tekoč račun št. 1192
Hranilnica in posojilnica na Opčinah: Tekoč račun št. 1718
Kmečka banka - Gorica: Tekoč račun št. 8333

Nakupovalna mrzlica letos pod pričakovanji

Večina Tržačanov bo praznovala doma

Tržačani bodo večinoma preživeli božične praznike doma, številni, a ne v tolikšni meri kot prejšnja leta, se bodo pogostili v restavracijah v mestu in na Krasu, bolj malo (vedno v primerjavi s prejšnjimi leti) pa si jih bo privoščilo počitnice v letoviščarskih in turističnih krajih. Gospodarska kriza, ki pesti naše mesto, je negativno učinkovala tudi na tradicionalne božične nakupe: Tržačani so res potrosili del trinajste plače za vsakovrstne nakupe pred božičem, le da so se letos osredotočili na nakup cenejših artiklov, predmetov in blaga, pri čemer so se krepko poslužili prednosti nakupovanja po znižanih cenah, ki so jim jih nudile preštevile trgovine s «promocijskimi cenami». Po drugi strani so bili trgovci po dokaj klavni prodaji v začetku meseca skorajda «primorani» znižati cene, da so lahko v teh zaključnih dneh božičnih dneh božičnih nakupov spravili nekaj več denarcev v svoje blagajne. Takšne ugotovitve smo izluščili iz

krajše ankete med našimi trgovci o poteku božičnih nakupov v teh zadnjih predbožičnih dneh. Nakupovalna mrzlica letos ni dosegla temperature iz prejšnjih let. O tem priča že samo dejstvo, da so ostale številne jelke, ki so jih prodajali po mestnih trgih, pa tudi po nekaterih okoliških vaseh, neprodane. Tržačani so se letos zadovoljili z umetnimi drevesci predvsem zato, ker stanje manj.

Trgovine jestvin so bile te dni še najbolj obiskane. Povpraševanja po pinolih, nadevanih svinjskih nogah, teletini, lososu, steklenicah penečega vina kažejo, da so se Tržačani odločili v veliki meri za praznovanje božiča doma. Za prodajalce z jestvinami je bila taka odločitev povsem pogodu; eden od njih nam je hudo mušno pripomnil, da je «res škoda, ker ne dobivamo trinajste plače vsak mesec».

Če si bodo Tržačani drevi, jutri, ali pojutrišnjem privoščili obilno pojedino, pri čemer pri nakupih niso štedili z denarjem, pa so bili bolj oprezní z nakupovanjem oblek, blaga in drugih predmetov. Prva dva tedna v decembru nista bila za trgovce z oblačili nič kaj spodbudna. Šele po 15. decembru, ko so se marsikateri trgovci odločili za znižanje cen, so se začele trgovine polniti. Ta teden so zabeležili ponekod 20-odstotno povišanje prodaje v primerjavi s prvimi dnevi decembra, kar pa ne dosega stopnje prodaje iz prejšnjih let.

Poleg gospodarske krize, ki odjeda kupno moč domačinov, je k upadu nakupovanj nemalo botrovala tudi skoraj popolna odsotnost jugoslovanskih kupcev. Med temi so bili še v večini delavci v tujini, ki so se ustavili v Trstu za nakup darila ali drugih predmetov in pustili v našem mestu nekaj tuje valute (pretežno švicarskih in francoskih frankov).

Med darili, ki si jih naši someščani izmenjujejo v tem času, še vedno prednjačijo vsakršna darila in igračke za otroke. Z darilom otroku namreč zadovoljiš ne samo otroka samega, temveč tudi starše, s čemer uloviš praktično tri muhe na en mah, kar se seveda pozna tudi v denarnici. Ob letošnjem božiču gredo tudi lepo v prodajo klasični dragoceni predmeti, predvsem zlatnina (ogrčice). Tudi tak nakup lahko ocenimo kot tipični nakup za obdobje, ki ga pogojuje huda gospodarska kriza, saj je navsezadnje zlato še vedno dobra investicija.

Nakupovalna mrzlica je bila kratka vsaj doslej v Trstu dokaj omejena. Zamudniki imajo še danes in prihodnji teden čas, da se «okoristijo» z dobrinami, ki jim jih ob tem času nudijo trgovine z bogato okrašenimi in vabljenimi izložbami. Trgovci pa pričakujejo njihov prihod, da opravijo popravni izpit v tej sezoni, ki se je doslej izkazala za mnoge od njih pod pričakovanji.

Hranilnica: Comelli potrdil A. Terpina

Predsednik deželne vlade Comelli je včeraj podpisal odlok o imenovanju odv. Alda Terpina za predsednika Tržaške hranilnice (Cassa di Risparmio di Trieste). Terpin je bil s tem, kot znano, na visokem položaju le potrjen, saj denarnemu zavodu predseduje nepretrgoma že od leta 1971.

Novi podpredsednik hranilnice je Piergiorgio Luccarini, ki je nasledil Arduina Coimbo.

† Zapustila nas je naša dobra in skrbna

Julka Vesel roj. Kapelj

Pogreb bo danes, 24. t.m., ob 10.45 iz mrtvašnice glavne bolnišnice na pokopališče pri Sv. Ani.

Zalostno vest sporočajo: sin Aljoša z Vero, Evo in Laro, sin Sergij z Miljano in Tanjo, sestra Zorka, brat Stanko z Jole in ostalimi sorodniki

Trst, 24. decembra 1983

Novinarji Primorskega dnevnika izrekajo kolegu Sergiju Veselu iskreno sožalje ob smrti drage mame Julke.

Prijatelji Turk in Jagodic izrekajo Sergiju in Aljoši ter družinam iskreno sožalje ob izgubi drage mame Julke.

† Zapustila nas je naša draga mama, nona, sestra in teta

Alberta Škerk vd. Kralj

Pogreb drage pokojnice bo danes, 24. t.m., ob 14.30 iz domače hiše v slivensko cerkev.

Zalostno vest sporočajo: otroci Stanko, Maks, Bruno in Anica z družinami

Slivno, Vižovlje, 24. decembra 1983

ZAHVALA

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so z nami sočustvovali ob izgubi naše drage

Antonije Pečar vd. Rapotec

Posebna zahvala g. župniku Bogatcu, darovalcem cvetja in vsem, ki so jo spremili na zadnji poti.

SVOJCI

Prebeneg, 24. decembra 1983

ZAHVALA

Zahvaljujemo se vsem, ki so na katerikoli način počastili spomin

Andreja Kranjca

Posebna zahvala TPPZ «P. Tomažič» in kulturnemu društvu Lonjer-Katinara.

Zaljuči svojci

Podlonjer, Lonjer, 24. 12. 1983

25. 12. 71

25. 12. 83

Ob 12. obletnici prerane smrti se mati, oče in sorodniki vedno spominjajo dragega

Hermana Gerlija

Boršt, 24. decembra 1983

Društveni odbor SKD Igo Gruden in ŠD Sokol izreka občuteno sožalje svojemu članu in pevcu Brunu ter sorodnikom ob bridki izgubi drage matere.

Drago Štoka (SSk) o dogodkih v Rojanu

V sredo zvečer je med glasovalnimi izjavami o finančnih dokumentih deželnega sveta svetovalec SSK dr. Drago Štoka zelo ostro obsodil protislovenske izgrede v družinski posvetovalnici v Rojanu. Posebno je opozoril, da je prišlo do prekinitev in motnje redno sklicanega zasedanja, kar je nedvomno kaznivo dejanje. To je Štoka dokazal s kazenskim zakonikom v roki in opozoril na vlogo, ki jo je pri dogodku igral deželni svetovalec LpT Gambassini. Štoka je pozval deželni odbor, naj prijavi kazniva dejanja pristojnim oblastem.

Včeraj izvolili nov izvršni odbor PSI

Včeraj je bila seja pokrajinskega vodstva PSI, na kateri so izvolili nov strankin izvršni odbor. V njem so: Eraldo Cecchini, Fulvio Del Tutto, Neda Lachi, Branko Pahor, Alessandro Perelli, Livio Pesante, Arnaldo Pittoni, Jacopo Rossini, Francesco Rotondaro in Gianni Scozzai.

Pokrajinski tajnik Augusto Seghene, ki je ravno tako član izvršnega odbora, je povabil Gianfranca Carboneja, naj se kot tržaški predstavnik v deželnem svetu tudi sam udeležuje sej izvršnega odbora.

Na seji so izvolili tudi novega pokrajinskega podtajnika, ki je sedaj Gianni Scozzai.

V petek seja pokrajinskega sveta

Tržaški pokrajinski svet se bo spet sestel v petek, 30. decembra. Na dnevnem redu ima med drugim odobritev sklepov za porazdelitev finančnih prispevkov krajevnim kulturnim ustanovam in društvom na osnovi deželnega zakona št. 68.

Kot je napovedal na zadnji seji predsednik Clarici pa bo pokrajinska skupščina na svoji zadnji seji v tem letu tudi seznanjena s točnimi predlogi enotnega antifašističnega odbora glede informiranja italijanskih višješolcev o položaju naše narodnostne skupnosti.

Živahno soočanje med ZSKD in društvu o odprti problemih naše skupnosti

Radio Opčine, slovenska zasebna in dinamična postaja, ki deluje že dobro leto, je v zadnjem mesecu priredila ciklus oddaj «Spoznajmo jih», ki so bile posvečene predvsem delu in problemom slovenskih kulturnih društev. Za zaključek ciklusa je bila v četrtek zvečer v studiu Radia Opčine okrogla miza med predstavniki društev in Zveze slovenskih kulturnih društev.

V skoraj dvehurnem soočanju in razpravljanju sta predsednik ZSKD Marko Kravos in član predsedstva Vojmir Tavčar z zastopniki društev, včasih v šaljivem, včasih pa v zdravo plemičnem tonu, razčlenila vrsto vprašanj, ki zadevajo našo ljubiteljsko kulturo, beseda pa je tekla tudi o drugih problemih in veliko je bilo govora tudi o našem dnevniku, njegovem poročanju in pristopanju do problemov.

Nemogoče je strniti v nekaj vrsticah vse misli in vprašanja, ki so bila razvita v razpravi in ki jih tudi skoraj dveurno soočanje ni moglo izčrpati, saj gre za probleme kot so združevanje in povezovanje društev, odnosi med slovensko in italijansko kulturo, vezi, včasih preveč zrahljane, med manjšino in matično državo, za odnos med mlajšimi in starejšimi generacijami.

Kje bodo naprave za uničevanje smeti?

Predstavniki oddelka za javna industrijska dela pri tržaški občini so se sestali s predstavniki okoliških občin in se pogovarjali o napravah za uničevanje smeti in o njihovi lokaciji. V tem okviru deluje tudi posebna komisija, ki mora podati zaključne pred-

loge za lokacijo naprav. Pri reševanju tega problema pa bodo odločali, poleg tehničnih ugotovitev, tudi politični dogovori.

Perspektive biološkega laboratorija

Ob koncu letošnjega leta se odpirajo laboratoriju morske biologije v Nabrežini konkretne možnosti za obstoj in razvoj. Po eni strani bo dežela priznala laboratorij, ki ga podpira tudi Koordinacijski center za morske raziskave. Po drugi strani je prav iz teh dni vest, da je skupina italijanskih znanstvenikov v Atenah uradno predstavila načrt za CIMAM (Centro Internazionale Mediterraneo Ambiente - Meduse), ki naj bi imel svoj sedež prav v Nabrežini.

Kako je s konferenco o teritoriju?

«Deželna uprava bo v teku leta 1983, sporazumno s krajevnimi upravami in zainteresiranimi organizmi, poskrbela za organizacijo konference o teritoriju v tržaški pokrajini, z namenom, da se preverijo in prilagodijo predvidevanja deželnega urbanističnega načrta, tudi na osnovi predlogov posameznih občin ter z namenom, da pride do večje koordinacije med občinskimi regulacijskimi načrti, do boljšega izkoriščanja teritorija za splošen gospodarski razvoj in v tem okviru, do aktivne zaščite kraškega okolja v okviru splošnega razvoja celotnega teritorija tržaške pokrajine.»

Tako se glasi 5. člen sporazuma o protivrednostih za razlastitve za hitre ceste, ki je bil podpisan 21. decembra lani. Ta obveza deželne uprave pa je doslej ostala le na papirju (v delno opravičilo gre dodati, da so bile letos volitve, poleg tega pa je bil tudi zamenjan pristojni odbor), zaradi česar bo Kraška gorska skupnost skicala vse zainteresirane župane iz pokrajine.

Komunistke obsojajo protislovenski izbruh

Ženska komisija pri tržaški federaciji KPI je izdala tiskovno sporočilo, v katerem ostro obsoja protislovenski izbruh iz vrst fašistov MSI in Liste za Trst, do katerega je prišlo pred nekaj dnevi med sejo družinske posvetovalnice za Rojan, Greto in Barkovlje.

V njem piše, da so se ženske dolga leta borile za pridobitev socialnih služb in v tem okviru tudi za to, da se vsako lahko obrne na takšno službo v materinščini. Ta pravica je zapopadana v demokratični italijanski ustavi, a tudi v pravilniku o delovanju posvetovalnice, pa čeprav ne v zadostni meri. Komunistke očitajo predsedniku KZE Pangherju, da ni preprečil takšnega početja z večjo skrbjo za izvajanje omenjenega pravilnika.

Pridržana prognoza za neprevidnega pešca

Včeraj pozno popoldne se je na Ulici dello Scoglio pripetila huda prometna nesreča, katere žrtev je bil upokojenec Sergio Miani iz Ul. del Prato 4. V bližini prehoda za pešce ga je podrl 38-letni Giorgio Pierazzi, ki je bil za volanom svojega fiata 128 z evidenčno tablico TS 204458. Hudo ranjenega pešca so v globoki nezvesti sprejeli na oddelek za oživljanje tržaške bolnišnice, kjer so mu ugotovili pretres možganov, zlom noge in številne rane, domnevajo pa, da ima tudi prebito lobanjo. Zdravniki so si seveda pridržali prognozo.

● Med dveurno odsotnostjo stanovalcev so tatovi predvčerajšnjim okoli 19. uri «obiskali» stanovanj v hiši številka 992 pri Obelisku na Opčinah. Prvo je last 25-letne Nadie Sossi por. Perini, ki so ji odnesli milijon šeststo tisoč lir in biserno ogrlico. Iz drugega stanovanja, ki je last njenega 35-letnega brata Zarka Sossija, pa so odnesli nekaj zlatega nakita v skupni vrednosti tristo tisoč lir.

Praznik z Misculinom

Kulturno združenje Franco Basaglia prireja jutri v prostorih paviljona M biveše psihiatrične bolnišnice pri Sv. Ivanu praznik, pri katerem bo sodeloval gledališki laboratorij C. Misculina, slikarska delavnica in glasbene skupine, združene pod zvezkom «ex OPP». Posebnost prireditve je v tem, da bodo na odru sodelovali poklicni igralci, pacienti različnih centrov za mentalno zdravje in kulturni operaterji

Zadnja letošnja premiera v «Verdiju»

«Andrea Chénier» z odličnim tenoristom Nicolom Martinuccijem

Letošnji del operne sezone 1983-84 v gledališču Verdi je sklenila uprizoritev znane Giordanove opere «Andrea Chénier» (premiera je bila 20. t.m.). Drugi del se bo začel v soboto 21. januarja z uprizoritvijo Wagnerjeve opere «Siegfried» v izvorni nemški verziji.

Giordanova mladostna opera «Andrea Chénier» je bila po vojni uprizorjena v gledališču Verdi štirikrat. Najprej leta 1946 s slavnim Mariom Del Monacom v naslovni vlogi, potem leta 1953 z Mariom Filipeschijem in baritonistom Carliom Tagliabuejem v vlogi Gerarda, sledila je uprizoritev leta 1963, ko je naslovno vlogo pel tenorist Umberto Borsò, Gerarda pa Piero Cappuccili, in še leta 1974 z Giorgiom Merighijem kot Chénierom in Orianom Santunione kot Magdaleno. Torej uprizoritev v približno rednih desetletnih presledkih in z imeni, ki so v galeriji italijanskih opernih pevcev bili in so delno še v samem kvalitetnem vrhu. Prav tako so se za dirigentskim pultom zvrstili dirigenti pomembnih imen kot Argeo Quadri, Francesco Molinari Pradelli, Franco Patanè in Carlo Fraci.

Tokratna izvedba, peta po vojni, je bila zaupana režiserju Beppu de Tomasiju na pozornici Mische Scandelle in španskemu dirigentu Joseju Colladu ter še zborovodji Andreu Giorgiju in koreografu Flaviju Benattiju. «Andrea Chénier» je opera verističnega žanra, zasnovana na melodičnosti z osrednjim motivom, ki pa ni v funkciji ponavljanja v različnih variantah, temveč bolj v funkciji stopnjevanja dramske napetosti vse tja do smrti Chéniera in Magdalene pod giljotino francoske revolucije. Raziskovalci Giordanove glasbe pa k temu dodajo še njeno »kužnjaško toplino«, ki daje tudi tej operi značilno melodramsko sprevnost, ki pa istočasno tudi nevarno zavaja v šibljenje njene dramske komponente in notranje muzikalne napetosti.

Tudi tokratna tržaška postavitev se ni mogla povsem izogniti tem nevarnostim, delno najbrž tudi zato, ker se je preveč oslanjala na klasične norme in okuse občinstva, delno pa prav gotovo tudi zaradi orkestrskega vodstva, ki je premalo težilo k stopnjevanju dramatičnosti in je ostajalo preveč na površju muziciranja na učinek, pri čemer je zvočna masa orkestra vse prevečkrat prekrivala pevce in celo zbor. Tudi režija ni k postavitvi dodala nič novega, izvirnega v vodenju množičnih prizorov. Toda kljub tem pomanjkljivostim bi bilo težko trditi, da celotna izvedba ne bi bila na dostojni ravni, za kar je poskrbel zlasti nosilec naslovne vloge tenorist Nicola Martinucci, ki se je predstavil sicer v vnaprejšnjim obvestilom, da je prehlajen, ki pa je tudi tako izprical svoje izjemne vokalne odlike, prijetno glasovno barvitost, ki spevno blesti zlasti v čistih višinah, in tudi znatno tehnično podkovanost, ki mu je dovoljevala, da je premoševal trenutno indisponiranost s komaj opazno vokalno zasenčenostjo, pa morda z le nekoliko bolj opazno utrujenostjo proti koncu. Ob njem je bila Magdalena bolgarske sopranistke Štefke Evstatičeve zlasti vokalno dostojna partnerica, pri čemer je lepo izstopala mehka njenega glasu, čeprav ji je v ključnih prizorih manjkalo dramske vsebine. Baritonist Gabris Boyagian, ki je v Trstu že večkrat pel v raznih vlogah, je bil v prvem dejanju izrazil slabotno in toniran, v naslednjih se je v tem oziru popravil in je učinkovito zaokrožil vodilno solistično trojko. O številnih ostalih pevcih v manjših vlogah, morda z izjemo Glorie Scalchi v vlogi mulatke Bersi, je mogoče reči to, da so, kot vsa predstava — ostali na ravni dostojne sprejemljivosti, kar je premijsko občinstvo tudi potrdilo z dolgotrajnimi aplavzi na odprti sceni, zlasti ob arijah in na koncu predstave. (jk)

Fotografska razstava L. Sancina v Boljuncu

Člani mladinskega krožka KD France Prešeren iz Boljunca so v sredo zvečer priredili lep kulturni večer, lahko celo rečemo, da so nas presesteli. V gosteh so namreč imeli dva mlada domača umetnika in sicer Nadjo Švaro, ki se ukvarja s pesništvom in fotoamaterja Livija Sancina. Prireditve je odprla članica krožka Magda Švara, ki je v svojem po zdravnem nagovoru med drugim dejala, da bi se morali naši mladi zanimati več za kulturo, in da je zaradi tega naša dolžnost vzpodbujati mlade ustvarjalce. «Kultura je znak naše bitnosti», je nadaljevala «in pogoj naše obstojnosti. Svoje zaklade moramo posredovati tudi večinskemu narodu, tako, da bodo tudi Italijani boljše spoznali našo kulturo, saj bomo le z medsebojnim sodelovanjem lahko gradili boljše bodočnost.»

Nato je Magda Švara predala besedo Duiliju Vecchietu, ki je v kratkih besedah orisal delo fotoamaterja Sancina.

Mlada pesnica iz Boljunca Nadjja Švara nam je prebrala vrsto svojih pesmi z domačo aktualno tematiko. Poezije za katere je bila Nadjja že na-

grajena v Tolminu na šolskem tekmovalstvu, odražajo bogato duševnost avtorice.

Sedaj pa še nekaj besed o razstavljenih fotografijah Livija Sancina, ki je kot fotoamater zelo dobro poznan ne samo v naših krogih temveč tudi v širšem merilu, saj je prejel nešteto priznanj. Fotografije, katere Livijo razstavlja v foyerju gledališča France Prešeren so zares lepe fotografije iz Srednje in Južne Amerike. V teh posnetkih namreč Sancin prikazuje zgodovino ljudstev Inka v Peruju in Maya v Yucatanu, s krasnimi in mogočnimi spomeniki. Nadalje vidimo na fotografijah življenje in borbo za obstoj ljudstev ter čudovite motive iz Mehike, Gvatemale, Bolivije, Perua in Kolumbije, dežel, ki jih je Livijo z ženo Ester pred kratkim obiskal. Sancin ni samo fotoamater, ampak je pravi umetnik fotografije, čeprav na tej razstavi ni pokazal svojih najboljših stvari, ki jih ima veliko. Na tej razstavi so razstavljeni predvsem posnetki s potovanja v oddaljeni svet. Vsekakor si velja ogledati to lepo, zanimivo in poučno razstavo, ki bo odprta samo do ponedeljka. (m. m.)

ODBOR ZVEZE VOJNIH INVALIDOV NOV ZDRUŽENJE AKTIVISTOV OSVOBODILNEGA GIBANJA NA TRŽAŠKEM OZEMLJU DRUŠTVO SLOVENSKEGA UPOKOJENCEV — TRST

prirejajo 29. decembra 1983 ob 17. uri v mali dvorani Kulturnega doma v Trstu, Ul. Petronio 4, tradicionalno

NOVOLETNO DRUŽABNOST

Vabljeni člani in prijatelji!

KD FRANCE PREŠEREN iz BOLJUNCA

vabi v ponedeljek, 26. decembra, ob 17. uri v gledališče «F. Prešeren» v BOLJUNCU na

ŠTEFANOVO PRIREDITEV

SODELUJEJO: tamburaški ansambel in dramski odsek KD Prešeren ter mladinska godbena skupina iz Brega.

Dragemu

MILANU - PIPKOTU

želimo vse naj... najboljše za njegov rojstni dan

Irena, Mi'ojka, Bojan Matjaž in Maljočka.

Dejte, dejte ubogaime,

naše novice, kar ji gre.

ASTRID in WALTERJU

vse najboljše želi

TFS Stu ledi.

Danes se poročita

ASTRID MARSETTI

in

WALTER SANZIN

Obilo sreče na novi življenjski poti jima želim babici Zora in Viktorija

Kino

La Cappella Underground 18.00, 20.00 in 22.00 «The decline of Western Civilization». New wave rock. 18.30 — 21.00 «Il flauto magico» Mozart.

Ariston 16.00 — 18.00 «FF.SS., cioè che mi hai portato a fare sopra Posillipo se non mi vuoi più bene». R. Arbore. Capitol 16.30 — 20.00 «Bad boys». Prepovedan mladini pod 14. letom.

Eden 15.00 — 19.45 «Mai dire mai». Sean Connery.

Fenice 16.00 — 20.30 «Segni particolari: bellissimi». A. Celentano, F. Moro. Nazionale Dvorana št. 1 15.30 — 22.15 «Questa e quella». R. Pozzetto in N. Manfredi.

Dvorana št. 2 15.30 — 22.15 «Il tassinaro». A. Sordi.

Dvorana št. 3 15.30 — 22.00 «Sapore di mare II. - Un anno dopo». E. Giorgi, I. Ferrari.

Grattacielo 15.30 — 22.15 «Il ritorno del Jedy».

Mignon 16.00 — 20.00 «Il libro della giungla», risani film. Ob koncu «Il canto natalizio di Topolino», risanka.

Aurora 16.30 — 20.00 «Flashdance».

Moderno Danes zaprto.

Jutri in v ponedeljek ob 15.30, 16.35, 18.15, 20.20, 22.00 «Brisby e il segreto di Nimh», risani film.

Radio 15.30 — 17.00 «Pensieri morbosii». Prepovedan mladini pod 18. letom.

Vittorio Veneto 16.00 «Tuono blu».

Lumiere 15.30, 17.10 in 18.45 «Rambo».

S. Stallone.

Jutri in v ponedeljek isti film ob 15.00 — 22.00.

Alicione 16.00 — 22.00 «Bomber». Bud Spencer.

Prispevki

Ob 2. obletnici smrti dragega moža in očeta Franca Tomšiča se ga z ljubeznivo spominjata žena in hčerka in darujeta 10.000 za Dijaško matico, 10.000 lir za Združenje aktivistov osvobodilnega gibanja na Tržaškem ozemlju in 10.000 lir za spomenik padlim v NOB iz Šklednja, s Kolonkovca in od Sv. Ane.

SLOVENSKO STALNO GLEDALIŠČE V TRSTU

EDWARD ALBEE

GOSPA IZ DUBUQUA

Režija DUŠAN MLAKAR

V ponedeljek, 26. decembra, ob 16. uri ABONMA RED G

V sredo, 28. decembra, ob 16. uri ABONMA RED J

V četrtek, 29. decembra, ob 16. uri ABONMA RED I

Gledališča

ROSSETTI

Danes, 24. decembra, počitek.

Jutri, 25. decembra, ob 17. uri — red 2. nedelja — bo Stalno gledališče za Furlanijo - Julijsko krajino predstavilo Maria Scaccio v delu Friedricha Dürrenmatta «Romolo il grande». Delo režira Giovanni Pampiglione. Abonma: tretji kupon. Informacije pri glavni blagajni.

V ponedeljek, 26. t.m., ob 17. uri — red prost — ponovitev.

AVDITORII

Jutri, 25., in v ponedeljek, 26. t.m., ob 17.30: Mario Maranzana «Bambino tra i bambini».

V torek, 27. t.m., ob 20.30 bo gledališka skupina «I Commedianti» predstavila «Il pastore» božično lepljenko.

VERDI

V torek, 27. t.m., ob 20. uri tretja predstava «Andrea Chénier», red C/F.

CANKARJEV DOM - Ljubljana

Velika dvorana

V ponedeljek, 26. t.m., ob 19.30: Mešani pevski zbor «Lipa zelenela je...».

II. predverje - Sejna dvorana Danes, 24., in jutri, 25. decembra, ob 9. in 13. uri: Mikroročunalniški sejem - Računalnik, moj prijatelj.

Razstave

Do 30. decembra — Sprejemna dvorana — Novoletna razstava «35 let Lutkovnega gledališča Ljubljana».

Včeraj-danes

Danes, SOBOTA, 24. decembra

ADAM in EVA

Sonce vzide ob 7.44 in zatone ob 16.25 — Dolžina dneva 8.41 — Luna vzide ob 21.39 in zatone ob 11.21.

Jutri, NEDELJA, 25. decembra

BOŽIČ

Vreme včeraj: Temperatura zraka 8,9 stopinje, zračni tlak 1014,4 mb raste, brezvetrje, vlaga 74-odstotna, nebo oblačno, morje mirno, temperatura morja 9,5 stopinje.

ROJSTVA IN SMRTI

RODILI SO SE: Andrej Meula, Francesco Lukarich, Filippo Blasetti, Marco Clagnaz, Francesca Gustella, Salvatore Camillo Brunetto, Corinna Opara, Lara Merluzzi.

UMRLI SO: 60-letni Arturo Riosa, 68-letni Guerrino Vidal, 77-letni Giovanni Battista Gaspard, 63-letni Alessandro Butti, 54-letni Umberto Fogolin, 52-letni Nello Alessandri, 79-letni Italo Malusa, 73-letna Anita Sedmak vd. Neumann, 80-letna Julka Kadelj vd. Vesel, 73-letna letni Francesco Plesnicar, 76-letni Libera Guardiani por. Degiorgi, 72-letni Francesco Plesnicar, 79-letni Carlo Sancin, 81-letna Elvira Fantini vd. Ermanis, 79-letni Renato Giacomelli, 88-letni Ermanno Reatti, 31-letna Eufemia Fortunati por. Radin, 60-letna Bianca Pettiroso por. Canciani, 75-letni Gualtiero Fioritto.

DNEVNA SLUŽBA LEKARN

(od 8.30 do 2.30)

Korzo Italia 14, Ul. Giulia 14, Erta S. Anna 10, Lonjerska cesta 172, Fernetiči, Milje (Lungomare Venezia 3). (od 8.30 do 13.00 in od 16.00 do 20.30)

Trg Sonnino 4 in Trg Libertà 6.

NOČNA SLUŽBA LEKARN

(od 20.30 dalje)

Trg Sonnino 4, Trg Libertà 6, Fernetiči, Milje (Lungomare Venezia 3).

Čestitke

Na Štefanovo praznuje 30. rojstni dan BOGDAN MILIČ. Vse najboljše mu želi nona Jušta in ostali sorodniki iz Saleža.

Na novo življenjsko pot stopita danes ASTRID in WALTER. Vse najboljše jima želijo oče, mama, brat Mauro in babica Zora.

Danes praznuje 60 let OSKAR MILIČ iz Slivnega. Da bi se veselil še mnogo let s prijatelji mu želijo Stojan, Stanjo in družina Šušteršič iz Mayhinj.

Vesel božič in srečno novo leto želi vsem naročnikom Primorskega dnevnika in vaščanom raznašalka iz Praprota.

Za sv. Štefan praznuje v Doberdobu rojstni dan KARLINA FRANZOLIČ. Vse najboljše ji želijo mož Ernest, otroci z družinami in vnuki.

PRISPEVAJTE ZA DIJAŠKO MATICO

SLOVENSKA SKUPNOST Sekcija Devin - Nabrežina

priredi

ŠTEFANOVANJE

ki bo 26. t.m. v gostilni URDIH v Mavhinjah.

Začetek ob 16. uri.

Vabljeni člani in somišljeniki!

GODBENO DRUŠTVO PROSEK

priredi

TRADICIONALNI ZAKLJUČNI KONCERT

v kontovelski dvorani v ponedeljek, 26. t.m., ob 17. uri.

Vabljeni!

ZAHVALA

GODBENO DRUŠTVO NABREŽINA

se lepo zahvaljuje vsem, ki so pripomogli, da je zaključni koncert tako lepo uspel.

Posebna zahvala vsem gospodinjam za dobre s'ščice.

ODBOR

Razna obvestila

Upokojenci občine Dolina, pod pokroviteljstvom občine Dolina, vabijo na novoletno srečanje za starejše občane, ki bo v občinskem gledališču «F. Prešeren» v nedeljo, 1. januarja 1984, ob 17. ure dalje. Za dobro počutje smo organizirali skupinske igre in loterijo. Zbavali nas bodo «Veseli godci». Vstop prost.

Razstave

V gledališču F. Prešeren v Boljuncu razstavlja do 26. t.m. svoje fotografije LIVIJO SANCINA. Urnik: vsak večer od 20. do 21. ure.

V galeriji «La Bora» - Ul. Malcanton 14/C razstavlja slikar Marino Cassetti.

Mali oglasi

telefon (040) 79 46 72

MENJALNICA vseh tujih valut

23. 12. 83

Ameriški dolar	1.670.—
Kanadski dolar	1.335.—
Švicarski frank	759.—
Danska krona	165.—
Norveška krona	213.—
Švedska krona	205.—
Holandski florint	536.—
Francoski frank	196.—
Belgijski frank	26.—
Funt sterling	2.380.—
Irski sterling	1.875.—
Nemška marka	605.—
Avstrijski šiling	85,50
Portugalski eskudo	11.—
Španska pezeta	10.—
Japonski jen	5.—
Avstralski dolar	1.400.—
Grška dramma	12.—
Debeli dinar	11,30
Mali dinar	11.—

BANCA DI CREDITO DI TRIESTE TRŽAŠKA KREDITNA BANKA S. P. A. TRST - ULICA F. FILZI 10 - 61-446

radiotelevizija

Sobota, 24. decembra 1983

ITALIJANSKA
TELEVIZIJA

PRVI KANAL

10.00 Qui squadra mobile, 2. ser.
11.20 L'inquilino del piano di sotto
12.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti
12.05 Adorabili creature, TV film
12.30 Check-up
program o medicini
13.00 Dnevnik 1
14.00 Prisma
varieteji in spektakel
14.30 Due dozzine di rose scarlatte
16.10 B. Keaton: La palla n. 13
17.00 Dnevnik - Kratke vesti
17.05 Il sabato dello zecchino
18.05 Izrebanje loterie
18.10 Le ragioni della speranza
18.20 Programi prihodnjega tedna
18.40 Forte fortissimo - TV top
19.45 Almanah jutrišnjega dne
20.00 Dnevnik 1
20.30 Fantastico 4
spektakel povezan z loterijo
22.20 Tam tam
23.10 Buon Natale
23.45 Riflessioni sul Natale
23.55 Maša - Janez Pavel II.

DRUGI KANAL

10.30 Programi prihodnjega tedna
12.30 Dnevnik 2 - Sport
Kako in zakaj se gibati
13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
13.30 Dnevnik 2 - Bella Italia
14.00 Sola in vzgoja
14.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
14.35 I clowns, film
16.10 Silas, TV film
16.35 D'Artacan, risanka
17.00 Il primo Mickey Rooney
TV film
17.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
17.35 Izrebanje loterie
17.40 Knjižne, gledališke, modne
in druge novosti
18.40 Una storia del West
5. nadalj.
19.45 Dnevnik 2
20.30 Sansone e Dalila, film
22.40 Antepima 1984
22.55 Stelle di Natale

TRETJI KANAL

15.00 Capriccio all'italiana
15.50 Sola in vzgoja:
Mare del Nord e Baltico
16.20 Sola in vzgoja:
America dove
16.50 Paolo e Francesca, film
18.25 Napoved programov
19.00 Dnevnik 3
19.35 Tuttiscena
20.15 Programi prihodnjega tedna
20.30 Canzoni... o no?
21.45 Un uomo vuol salire
po romanu Hansa Fallada
22.45 Božični koncert

JUGOSLOVANSKA
TELEVIZIJA

LJUBLJANA

10.35 Slovenski muzej in galerije
11.15 Poročila
16.55 Poročila
17.00 PJ v košarki (prenos):
Borac — Šibenka
18.25 Planet opic
ameriška nadalj.
19.15 Risanka
19.20 Cik-Cak
19.24 TV in radio nocoj
19.26 Zrno do zrna
19.30 TV dnevnik
19.57 Propagandna oddaja
20.00 Naše 28. srečanje
21.30 Propagandna oddaja
21.35 Zrcalo tedna
21.55 Psiho, ameriški film
23.40 Poročila

KOPER

16.55 TVD novice
17.00 Košarka:
Zadar — Crvena zvezda
18.30 Čudeži narave
dokum. oddaja
19.30 TVD - Vse danes
19.50 Sobota doma
nasveti za vsak žep
20.30 Lucy in njeni, serijski film
21.00 Dolgo iskanje
dokum. oddaja
22.00 TVD nocoj
22.10 Nočni film

ZAGREB

10.00 Poročila
14.30 Sedem TV dni
15.00 Poročila
15.05 TV koledar
15.15 Bunny Lake je izginila
am. film
17.00 Košarka: Borac — Šibenka
18.30 To je to, dokum. oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 Premiera: Vroči milijoni
angleški film
21.45 Dnevnik
22.00 Pred polnočjo
23.15 Poročila

ZASEBNE POSTAJE

CANALE 5

10.15 Film
12.15 Falpatà, modni spektakel
13.00 Il pranzo è servito
nagrada igra
14.00 Operazione sottoveste, film
16.15 Maria e Giuseppe, storia
amore - 1. del filma
Hazzard, TV film
17.30 Zig zag, kviz
18.30 Il pranzo è servito
Premiatissima '83
glasbeni spektakel
20.00 Angeli con la pistola, film

RETEQUATTRO

10.00 Vicini troppo vicini, TV film
10.20 Film
11.50 Quella casa nella prateria
TV film
12.50 Casa dolce casa, TV film
13.20 Maria Maria, TV film
14.00 Agua viva, TV film
14.50 Sport: Caccia al 13
ponovitev
15.15 Sport - Nogomet
16.20 Sport
16.40 ABC sport
17.20 Il magico mondo di Gigi
risanke
17.50 Strike Force, TV film
18.50 Marron Glacé, TV film
20.25 Mezzogiorno di... fifa, film
Dean Martin, Jerry Lewis
22.15 Natale a New York
specialno Maurizio Costanzo
0.15 Ciao Charlie, film
T. Curtis, D. Reynolds

ITALIA 1

10.00 Pierino la peste, film
11.30 Musetta alla scoperta di
Parigi, film
13.00 Tom e Jerry, risanke
I puffi
14.00 Il più grande circo
del mondo
16.00 Bim Bum Bam
18.40 Glasba è...
vodi Maurizio Seymanti
19.40 Italia 1 flash
(samo Lombardia)
20.00 Charlie Brown, risanke
20.30 Bentornato Picchiattello, film
Jerry Lewis, Deanna Lund
22.30 Il magico D. Copperfield
show
23.30 Operazione Creps Suzette
film. J. Andrews, R. Hudson

TELEPADOVA

10.00 Codice 3, TV film
11.00 I Sullivan, TV film
12.00 Agente Peper, TV film
13.00 Catch
14.00 in 15.30 Risanke
16.00 Bonanza, TV film
17.00 Monjiro, TV film
18.00 in 19.00 Risanke
19.30 Doc Eliot, TV film
20.20 Il grande Gatsby, film
23.00 Catch

TRIVENETA

10.30 Cowboy in Africa, TV film
11.30 Dokumentarec
12.00 Quentin Durward, nadalj.
15.30 La famiglia Smith, TV film
16.00 Asta di tappeti
20.30 Evviva la libertà, film
22.00 Vse o motorjih

TELEFRIULI

17.15 Spaziotto
18.00 Regione verde
18.55 Lassie, TV film
20.00 I calciatori di margherite
TV film

TELEQUATTRO

8.30 Povezava z oddajnikom
Italia 1
19.00 Dogodki in komentarji

RADIO

RADIO TRST A

8.00, 10.00, 14.00, 17.00 Poročila;
7.00, 13.00, 19.00 Radijski
dnevnik; 7.20 Dobro jutro po naše;
8.10 Kulturni dogodki; 8.35
Imena naših vasi; 10.10 Javni
koncerti Glasbene matice v Trstu;
11.35 Opoldanski zbornik;
12.00 Glasnik Kanalske doline;
13.20 Radijsko popoldne; 14.10
Otroški kotichek; 14.30 Naš dobri
stari radio; 17.10 Mi in glasba;
18.00 Božični motivi; 19.20 Glasbene
podobe; 20.00 M. Tomec;
Slovenski božič; 20.45 Božična
igra; 22.00 Koncert božičnih pesmi;
23.10 Božična voščila škofov;
24.00 Neposreden prenos polnočnice
iz župne cerkve v Mačkolljah.

RADIO OPČINE

Do 13.30 Glasba; 13.30 Magični
ribnik, vodi Aleš; 15.30 Glasba
po željah; 18.30 Listajmo po časopisih,
vodi Vinko; dalje glasba.

RADIO KOPER

(slovenski program)
6.30, 14.00, 15.00 Poročila; 0.00-
4.30 Nočni program; 6.00 Otvoritev,
glasba za dobro jutro; Jutranji
koledar; 6.15 Vremenska
napoved; 6.45 Prometni servis;
7.15 Val 202; 13.00 Otvoritev,
Kruh in sol Radia Koper; Glasba,
zanimivosti; 13.30 Zamejska
reportaža; 14.05 Objave, kinospored;
16.00 Dogodki in odmevi;
16.30 Glasba po željah; 17.00 Primorski
dnevnik; 18.00 Zaključek.

RADIO KOPER

(italijanski program)
7.15, 12.30, 17.30 Radijski dnevnik;
6.15, 8.30, 9.30, 10.30, 13.30,
14.30, 16.30 Poročila; 6.00 Jutro
ob glasbi; 7.00 Horoskop; 9.15 Casadei
Sonora; 9.32 Lucianovi dopisniki;
10.35 Vrtljak; 11.00 Svet mladih;
11.30 Na prvi strani;
12.00 Glasba po željah; 14.00
Glasbeno popoldne; 14.32 Siamo
tutti nel pallone; 15.45 Glasbeni
weekend; 16.55 Pisma od...; 18.00
Zaključek.

Nedelja, 25. decembra 1983

ITALIJANSKA
TELEVIZIJA

PRVI KANAL

9.45 Trideset let naše zgodovine
11.00 Maša
11.55 Božični blagoslov «Urbi et
Orbi» papeža J. Pavla II.
12.30 Predniki, risanka
13.00 Dnevnik 1 - Aktualnosti
13.30 Dnevnik 1 - Vesti
14.00 V teku nedelje...
15.05 Discoring
16.55 Un terribile cocco di mamma,
TV film
17.25 Fantastico bis
18.30 Sportne vesti
Vremenske razmere
20.00 Dnevnik
20.30 Piccolo mondo antico
zadnji del
21.50 Dnevnik
22.00 Hit '83
glasbeni program
Dnevnik 1 - Zadnje vesti
Vremenske razmere

DRUGI KANAL

10.00 Più sani, più belli
10.25 Omaggio a Casella
11.30 T'amerò sempre, film
13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
13.30 Blitz
Vremenske razmere
19.50 Dnevnik 2 - Vesti
20.00 Dnevnik 2 - Sport
G. B. Show n. 2
21.35 Antepima 1984
Programi drugega kanala
21.45 Arrivano i vostri
22.45 Dnevnik 2 - Nocoj
22.55 Il brivido dell'imprevisto
TV film

23.25 Sola in vzgoja: Arlecchino
23.55 Dnevnik 2 - Zadnje vesti

TRETJI KANAL

11.15 America, America
12.15 Edoardo Vianello special
12.45 Di Gei musica
glasbeni program
13.45 Giudicatore voi
15.00 Dnevnik 3 - Sportni dogodki
v neposrednem prenosu
Valgardena: Freestyle
Zimske športne igre
15.30 A luce rock, Uragano Who
17.15 Alta società, film
19.00 Dnevnik 3
19.20 Deželne športne vesti
19.40 Concertone: The Who
20.30 Canzoni... o no?
glasbeni program
21.45 La tradizione ritrovata
22.15 Dnevnik 3
22.40 Jazz club

JUGOSLOVANSKA
TELEVIZIJA

LJUBLJANA

8.50 Poročila
8.55 Živ zav, otroška matineja
9.40 Modro poletje
10.10 Fantje s Hill streeta
ameriška nanizanka
11.00 «625», oddaja za stik z gladalci
11.25 Domači ansambli:
Ansambel Lojzeta Slaka
12.00 Ljudje in zemlja
13.05 Poročila
14.50 Priljubljeno tišini
oddaja za slušno prizadete
ameriški film
15.20 Samomoričeva žena
16.55 Poročila
17.00 Naš kraj: Sorica
17.15 Športna poročila
17.30 Portreti: Igor Torkar
18.00 Preja v Črni na Korškem
19.15 Risanka
19.23 TV in radio nocoj
19.25 Zrno do zrna
19.55 Vremenske razmere
20.00 T. Partljič: Oblaki so rdeči
nadalj, in konec
21.05 Športni pregled
21.35 Naši olimpijci (1. del):
Alpski smučarji
22.20 Poročila

KOPER

14.30 Boks: Budućnost - Priština
15.30 Hokej, jug. prvenstvo
17.50 Samo enkrat ljubiš, film
19.30 Stičišče
tednik TV dnevnika
19.45 Visoki pritisk
glasbena oddaja
20.30 Rdeči gusar, celov. film
22.00 Dokumentarna oddaja
22.10 Španske operne zvezde
zadnja oddaja

KOPER

14.30 Glasbeno popoldne
15.25 Olimpijska kronika
16.10 Boks: Budućnost - Priština
18.40 Dokumentarna oddaja
o prometu in turizmu
19.30 TV dnevnik
20.00 Čas jazz
20.45 Včeraj, danes, jutri
21.05 Tom, Dick in Harriet
angleška nadalj.

ZASEBNE POSTAJE

CANALE 5

8.30 Il leone, la strega e l'armadio - risani film
10.15 Il mio amico Arnold
TV film
10.40 Jenny e Chachi, TV film
11.10 Il mio amico Ricky
TV film
11.35 Cartoni Animated Classic
12.30 Superclassifica show
13.30 Beniamino, film
15.10 Maria e Giuseppe: storia
di un amore, film

17.35 Il mio amico Arnold
18.00 Vento tra i salici, risanka
20.25 7 spose per 7 fratelli, film
22.25 Concerto: Luciano Pavarotti
0.25 Gigi, film

RETEQUATTRO

8.30 Il gatto con gli stivali
Trnjulčica
Snežulčica
10.20 Francis il mulo parlante
film
12.00 Speciale Walt Disney
13.00 Misericordia e nobiltà, film
15.00 SOS Stanlio e Olio, film
17.00 I tre della Croce del Sud
film
19.30 Il magico mondo di Walt
Disney, risanke
20.25 Tutti insieme appassionatamente,
film
24.00 Insieme a Parigi, film

ITALIA 1

8.30 L'uccellino azzurro, risanka
Piccole donne, risanka
I Puffi, risanka
10.00 L'allegro mondo di Stanlio
e Olio, film
11.30 Il mago di Oz, film
13.00 Tom e Jerry, risanka
Charlie Brown, risanka
14.00 Il favoloso Andersen, film
16.00 Bim Bum Bam
Natale in famiglia, risanka
Asterix e Cleopatra, risanka
18.30 Il lago dei cigni, risanka
20.00 I Puffi, risanka
20.25 Beauty Center Show
varietejski program
22.10 Il magico D. Copperfield
23.10 Il giullare del re, film
1.00 Il ladro del re, film

TRIVENETA

6.00 L'isola del paradiso, film
7.30 Risanke
8.30 Agente speciale, TV film
9.30 Honey West, TV film
10.00 Q. P. Coupon
12.30 Horoskop
12.40 Sport e brivido
dokum. oddaja
13.00 The Bold Ones, TV film
14.00 Družba
20.30 Cuore, film
22.00 TV 7 Play Boy
23.00 Film
1.00 Horoskop
1.10 Film

TELEPADOVA

13.00 Catch
14.00 Lupin III, risanka
14.30 Tigerman, risanka
14.45 Lupin III, risanka
15.00 Doc Elliot, TV film
16.00 Il cacciatore, TV film
17.00 Medical center, TV film
18.00 Andersen, risanka
18.30 Lupin III, risanka
19.00 Tigerman, risanka
19.30 Bonanza, TV film
20.20 L'avventuriero di Macao
film
22.00 Napoleone e l'amore
nadaljevanka
23.00 Codice 33, TV film
24.00 Duello al sole, film

TELEFRIULI

9.15 Heidi, risanka
10.30 La scarpetta di vetro, film
12.00 Insieme
13.30 Fogolar, speciale Natale
20.00 Koncert za božično noč
20.30 La signora a 40 carati, film
22.15 Il re ed io, film
24.00 Abat-jour
0.05 Il virginiano, nadalj.

RADIO

RADIO TRST A

8.00, 13.00, 19.00 Radijski dnevnik;
14.00 Poročila; 8.30 Kmetijska
oddaja; 9.00 Maša iz župne
cerkve v Rojano; 9.45 Veliki orkestri;
10.00 Poslušali boste;
10.30 Mladinski oder: «Božični večer»;
11.00 Melodije od včeraj in danes -
za jutri; 11.45 Vera in naš čas;
12.00 Narodnostni trenutek Slovencev
v Italiji; 12.30 Glasba brez meja;
13.20 Glasba po željah; 14.10 Nediški
zvon; 14.40 Glasbene podobe; 15.30
Sport; 16.30 Božični koncert v
goriški stolnici 26. decembra lani;
17.30 S. Martelanc: «Mir se oznanja
ljudem po širjavi»; 18.45 Božična
medigra; 19.00 Zaključek.

RADIO KOPER

(slovenski program)
8.00, 15.00 Poročila; 7.00 Jutranja
kronika; 7.15 Otvoritev jutranjega
programa; Napoved programa;
Radijski koledar; 7.30 Za zdravje:
Prometni servis; Ekonomska
priporočila; 8.05 Objave; 8.15 Polje,
kdo bo tebe ljubil - kmetijska oddaja;
13.00 Otvoritev, glasba za prijetno
popoldne; 13.30 Sosednji kraji in
ljudje; 14.30 Glasba po željah;
16.00 Radio Koper na obisku;
17.00 Primorski dnevnik; 18.00 Zaključek.

RADIO KOPER

(italijanski program)
7.15, 12.30, 17.30 Radijski dnevnik;
10.30, 13.30 Poročila; 6.00
Jutri ob glasbi; 7.00 Horoskop;
9.30 Lucianovi dopisniki; 10.00 Pošta;
10.35 Vrtljak; 11.00 Dogodki
in odmevi; 11.30 Svet mladih;
12.00 Programi radia in televiziji;
12.10 Glasba po željah; 14.30
Glasbeno popoldne; 16.30 Kaj je
novega?; 17.40 Športna nedelja;
18.00 Zaključek.

Ponedeljek, 26. decembra 1983

ITALIJANSKA
TELEVIZIJA

PRVI KANAL

10.00 Che vuoi fare, bambino?
film
11.25 Bugs Bunny, risanka
12.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti
12.05 Halo... Raffaella - opoldanski
varietejski spored
13.25 Vremenske razmere
13.30 Dnevnik
14.00 Halo... Raffaella
zadnji poziv
14.05 Tennis: Davisov pokal
15.45 Rim: konjske dirke
16.05 Il piccolo Lord, film
17.00 Dnevnik 1 - Kratke vesti
17.05 Il piccolo Lord (2. del)
18.00 Nabozna oddaja
18.30 Taxi, TV film
19.00 Italia sera
19.45 Almanah jutrišnjega dne
Vremenske razmere
20.00 Dnevnik
20.30 Gran premio, film
22.30 Dnevnik
22.40 Srečanje s kinematografijo
22.45 Pranzo in TV
23.50 Dnevnik 1 - Zadnje vesti
Vremenske razmere

DRUGI KANAL

10.00 Vesele praznike, otroci
11.30 Che fai, mangi?
13.00 Dnevnik 2 - Ob 13. uri
13.30 Capitol, TV film
14.15 Antepima 1984
14.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
14.35 Svetovno prvenstvo cirkusov
15.35 Puccini, film
17.30 Dnevnik 2 - Kratke vesti
17.35 Speciale Vedomoci sul Due
18.50 Una storia del West
Vremenske razmere
19.45 Dnevnik 2 - Vesti
20.30 L'avoro, gledališka predstava
po Molière
22.30 Dnevnik 2 - Nocoj
22.40 Antepima 1984
22.50 Protestantizem
23.15 Sola in vzgoja: Handicap
23.45 Dnevnik 2 - Zadnje vesti

TRETJI KANAL

15.15 Včeraj mladi
16.15 Marcialonga '83: Fiemme
di Fassa
16.45 A luce rock:
Paul McCartney in Wings
18.25 Glasbeni program
19.00 Dnevnik 3
19.30 Ponedeljkove športne vesti
iz dežele
20.05 Sola in vzgoja: Viaggio nel
paesaggio pittorico del 1300
20.30 Anna Magnani
igralka - ženska - mit
21.30 Dnevnik 3
21.40 Sola in vzgoja: Dietro ed
oltre lo spettacolo
22.10 Ponedeljkov športni proces
23.15 Dnevnik 3

JUGOSLOVANSKA
TELEVIZIJA

LJUBLJANA

17.20 Poročila
17.25 Mi smo smešna družina
17.55 Mogočni mikro:
Naša prihodnost
18.25 Podraski obzorik
18.45 Podium
19.15 Risanka
19.20 Cik-Cak
19.24 TV in radio nocoj
19.26 Zrno do zrna
19.30 Dnevnik I
19.35 Vremenske razmere
19.57 Propagandna oddaja
20.00 Gabriel, drama
20.50 Spoznano, neznano
oddaja o znanosti
21.50 Dnevnik II

KOPER

14.00 in 16.30 Odrpta meja
17.00 TVD novice
17.05 TV šola
17.30 Rdeči gusar, film
19.00 Sportni pregled
19.30 TVD - Vse danes
19.50 Drevi, novice in zanimivosti
20.00 Aerobika
20.10 Dokumentarna oddaja
20.30 Veliki detektiv, serijski film
21.30 Turistični vodič
21.40 TVD - Nocoj
21.50 Jazz na ekranu
22.20 Nočni film

ZAGREB

17.25 Poročila
17.45 Pepelka, otroška oddaja
18.15 Ljudje govorijo: vojni portret
Čedomira Popovića
18.45 Kratke film
19.00 Sportna oddaja
19.30 TV dnevnik
20.00 Znanost
20.45 Zagrebška panorama
21.05 Prevzetnost in pristanost
angleška nadalj.
21.55 Hit meseca

ZASEBNE POSTAJE

CANALE 5

8.30 Dober dan Italija
9.00 Phyllis, TV film
9.30 Mary Tyler Moore, TV film
10.00 Rubrike
10.30 Alice, TV film
11.00 Rubrike
12.00 Help, glasbena igra
12.30 Bis, nagradna igra
13.00 Il pranzo è servito
nagrada igra
13.30 La rosa di Bagdad, film
15.10 Il forestiero, film
16.50 Una piccola storia d'amore
film
18.45 Zig zag, kviz

19.30 Il mio amico Arnold
TV film
20.25 Bulli e pupe, film
23.15 Love Boat, TV film
0.15 La locanda della sesta felicità,
film

RETEQUATTRO

8.30 Risanke
9.00 Ziggy, risanke
9.30 Mammy fa per tutti
TV film
10.00 Vicini troppo vicini, TV film
10.20 Francis contro la camorra
film
11.50 Magic music, risanke
12.50 Casa dolce casa, TV film
13.20 Maria Maria, TV film
14.00 Agua viva, TV film
14.50 Costa Azzurra, film
16.50 Le più grandi stranezze
della natura
17.50 James, TV film
18.50 Marron Glacé, TV film
19.30 M'ama non m'ama
nagrada igra
20.30 Maurizio Costanzo show
23.00 Mica scema la ragazza!
film
1.00 Carovana di fuoco, film

ITALIA 1

8.30 Risanke
10.00 Il figlio di Lassie, film
11.45 Il lago dei cigni, risanke
13.00 Bim Bum Bam
14.00 Lady Oscar, film
16.00 Bim Bum Bam
18.10 Le Fenice, TV film
20.00 I Puffi, risanke
20.25 Ric e Gian follies
22.00 Il magico D. Copperfield
TV film
23.00 Cenerentola a Parigi, film
1.00 Una fidanzata per papà
film

TELEPADOVA

13.00 Risanke
14.00 I Sullivan, TV film
15.00 Cuore selvaggio, TV film
16.00 Medical Center, TV film
17.00 Risanke
19.30 L'uomo invisibile, TV film
20.20 Cinque matti in mezzo ai
guai, film
22.00 Il momento della verità
23.00 Sport - Super rombo
24.00 La città gioca d'azzardo
film

TRIVENETA

8.30 Agente speciale, TV film
9.30 Risanke
10.00 Monitor
12.40 The Bold Ones, TV film
13.30 Risanke
14.00 La lama d'Oriente, TV film
14.30 Il rigattiere, asta
17.30 Risanke
18.30 Ispettore Bluey, TV film
20.00 Rubrika
20.30 Il grande silenzio, film
22.00 La famiglia Smith, TV film
23.30 Asta delle vanità

TELEFRIULI

14.30 Remi, film
19.30 Koncert
20.00 I calciatori di margherite
TV film
20.30 L'americano, film
22.15 Sangaree, film
24.00 Abat-jour
0.05 Il virginiano, nadalj.

RADIO

RADIO TRST A

Za sedaj ni nevarnosti za slovenske srednje šole Poveljstvo finančnih straž ne kupi poslopja semenišča v Ulici Alviano

Vest, da se je osrednje poveljstvo finančnih straž v Rimu odpovedalo možnosti da bi v Gorici odprlo šolo za finančne podčastnike in da bi za potrebo te šole odkupilo od goriške nadškofije stavbo nekdanjega malega semenišča v Ulici Alviano, v katerem so sedaj nekatere slovenske srednje šole, je najboljše božično darilo za več sto slovenskih dijakov in profesorjev ter za vso slovensko goriško javnost. Ko so se namreč pričele širiti govorice o možnosti da bi poveljstvo finančnih straž odprlo v Gorici tako šolo, se je v slovenskih šolskih krogih pojavila upravičena zaskrbljenost: kam s slovenskimi šolami?

Dobro vemo, da ni v Gorici prostorov ki bi bili primerni za te šole (v Ulici Alviano so nižja srednja šola Ivan Trnko, klasični licej Primož Trubar, učiteljske Simon Gregorčič in trgovski zavod Žiga Zois), prav tako ni prostorov za nekatere italijanske višje in nižje srednje šole katerih stavbe so nujne popraviti. Mišlimo na klasični licej Dante in na nižjo srednjo šolo Ascoli, ki sta v propadajoči stavbi v Drevoredu 20. septembra in tudi na učiteljske Sla-

taper na Verdijevem korzu. Tu pa tam v nekaterih šolskih poslopih so proste nekatere učilnice, ni pa dovolj prostora za eno popolno šolo. V Gorici so si sicer nekateri prizadevali dobiti to šolo finančnih podčastnikov. To so utemeljevali s tem, da bi taka šola, v katero bi zahajalo približno 500 podčastnikov, dala precejšnjo injekcijo denarja goriškemu gospodarstvu, ki je sedaj v krizi. Govor je bil, da bi bilo treba, ako bi bila državna uprava odkupila semeniško stavbo, prizidati še stavbo za internat, kajti sedanji prostori bi bili zadostni le za učilnice.

Goriška nadškofija se je hotela in se še hoče rešiti te stavbe ter vnovčiti denar. Govori se, da je danes stavba vredna štiri do pet milijard lir.

Vrhovno poveljstvo finančnih straž pa je mnenja, tako je rečeno v pismu, ki je pred nekaj dnevi prišlo na goriško nadškofijo, da je stavba prebizu državne meje, da je Gorica preveč oddaljena iz osrednjih pokrajin Italije, ter da bi bilo treba porabiti za popravilo in adaptacijo stavbe zelo veliko, preveč denarja. Zato se je poveljstvo finančnih straž odpovedalo nakupu.

Goriški Slovenci smo se vsaj za trenutek oddahnili. Upati moramo da bo konec prihodnjega leta, ko zapade najemna pogodba, nadškofija obnovi tako pogodbo z goriško občino.

S tem pa ne smemo odpovedati se prizadevanjem, da bi se gradil v južnem delu Gorice predvideni slovenski šolski center. To predvsem zato ker se na goriškem županstvu nekateri prizadevajo, da bi se v Gorici odprle nekatere fakultete tržške ali videmske univerze. Še najbolj bi prišla v poštev fakulteta za telesno vzgojo, kajti najbližja taka fakulteta je v Bošni. V Gorici pa je veliko športnih naprav.

Še vedno torej obstajajo možnosti, da nekdo odkupi stavbo malega semenišča in odpre v njej kako visoko šolo. To pa odpira nevarnost, da bi slovenske šole ostale brez lastnega primerne poslopja. Zato si bo treba še bolj kot kdaj prizadevati, da vlada ali dežela dasta s posebnim zakonom denar za gradnjo sodobnega slovenskega šolskega centra v južnem delu mesta. Tudi adaptacije sedanje stavbe v Ulici Alviano ne bi bile najbolj primerna rešitev. (mw)

Predstavnik SSG na obisku pri predsedniku Cumpeti

Na obisku pri predsedniku goriške pokrajinske uprave prof. Silviu Cumpeti sta bila v sredo predstavnika naše gledališke ustanove Bogo Samsa in Saša Rudolf. Predsednika pokrajine sta seznanila z zelo hudim finančnim stanjem Slovenskega stalnega gledališča in zaprosila za posredovanje pokrajine, da bi se nevzdržni položaj čimprej in dokončno rešil. Pokrajinska uprava naj bi, skupaj s tržaško pokrajinsko upravo posredovala

pri vladi in še posebej pri pristojnem ministrstvu za ustrezno rešitev.

Med razgovorom s predsednikom pokrajine, udeležil se ga je tudi pokrajinski svetovalec Jože Cej, sta predstavnika SSG opozorila tudi na prizadevanja naše narodnostne skupnosti za doseg globalne zakonske zaščite. Predsednik Cumpeta je izrazil pripravljenost, da skupaj s predsednikom tržaške pokrajine Clarcijem posreduje pri državnem podtajniku Amatu za pospešitev postopka za odobritev zaščitnega zakona za slovensko narodnostno skupnost v Italiji.

V priredbi zavoda za poklicno izobraževanje

V Števerjanu pričetek tečaja vinogradništva in kletarstva

Slovenski deželni zavod za poklicno izobraževanje ima letos na Goriškem dva tečaja. Že nekaj mesecev je v Gorici tečaj specializacije za programerje elektronskih računalnikov. Ta teden pa so v Števerjanu pričeli tečaj za vinogradništvo in kletarstvo. Tečaj finansira deželna uprava, pouk je brezplačen kot so brezplačne knjige in kemične analize zemlje. Doslej se je v tečaj vpisalo petnajst vinogradnikov, vpis pa je še vedno možen. Tečaj se vrši v sodelovanju s kmetijsko-vinogradniško zadrugo v Števerjanu in lekcije se bodo v tem času vršile v prostorih zadruge na Valerišču. Lekcije bodo ob torkih in četrtkih od 17.30 do 20. ure.

Predavajo strokovnjaki iz matične domovine in sicer inž. Zvonimir Simčič, inž. Gabrijel Seljak in inž. Hilarij Kosta.

Tečaj bo trajal 300 ur. Poleg skupnih lekcij bo v okviru tečaja tudi individualno delo. Tečajniki bodo obiskali kmetijska posestva, na licu mesta bodo izvajali napotke predavate-

ljev. Skupne lekcije bodo do konca pomladi, praktično delo pa bo trajalo tja do septembra. Ob koncu bodo tečajniki dobili deželno diplomu. Kar se bodo naučili na tečaju pa jim bo brez dvoma služilo na njihovem posvetu. Kdor se želi vpisati v tečaj, lahko pride ob torkih in četrtkih na Valerišče ali poizve podrobnosti pri članih zadruge D. Štekarju in D. Humarju.

Upokojenci vabijo na družabnost

Društvo slovenskih upokojencev bo tudi letos, tako kakor že lani, poskrbelo za prijetno družabnost ob koncu leta. V ponedeljek, 26. t.m., ob 16. uri se bodo zbrali v mali dvorani Kulturnega doma, kjer bo dovolj priložnosti za kulturni užitek, razvedrilo, zabavo in seveda tudi primeren prigrizek. Podobno družabnost je društvo priredilo za svoje člane in prijatelje že lani.

Priprave na silvestrovanje v Gorici in v Štandrežu

Mladi in seveda ne samo mladi se bodo spet zbrali v Kulturnem domu na Silvestrovo, da se poslovijo od tega leta in nazdravijo novemu. Kot lani je prireditelj Mladinski krožek, kot lani bo v Kulturnem domu v Gorici večerja, seveda bo poskrbljeno tudi za ples. Glasba bo ves čas večera, saj bodo zanj skrbeli ansambel Ara Macao, piano bar in tudi plošče. Tako, da bo zadoščeno vsem okusom. Mala dvorana in predverje Kulturnega doma pa lahko sprejmeta le malo ljudi. Zato je nujna rezervacija, kajti vstop bo zares omejen na določeno število. To zahtevajo predpisi. Kdor si hoče zagotoviti mesto na silvestrovanju v Kulturnem domu mora nujno rezervirati mizo in vstopnico. Kje? V Ul. Croce 3, tel. 84495.

Silvestrovali bodo tudi drugod. V Domu Andreja Budala v Štandrežu prireja silvestrovanje kulturno društvo Oton Župančič. Silvestrovali bodo po običajni tradiciji v domu, na poveljujejo pa, da bo zabava potekala tudi na prostem, na dvorišču, kjer bodo peklili meso na ražnju. Vsaj take so napovedi. Tudi tu je število

mest omejeno. Vpisuje društvena odbornica Marta v Klancu.

Težave z medobčinskim regulacijskim načrtom

Medobčinski regulacijski načrt za Tržič, Ronke in Štarančan bodo morale občinske uprave ponovno preučiti in ga prilagoditi deželnemu regulacijskemu načrtu. Take vesti prihajajo iz deželnega odbora in o tem je bil govor tudi na nedavnem srečanju med deželnim odborom Bombenom in predstavniki sekcij Krščanske demokracije za omenjene tri občine. Urbanistični dokument bodo zato vrnili v ponovno preučitev. Neskladja so menda predvsem glede področja namenjenega razvoju industrije in pristanišča v Tržiču ter področja za turistične in obrtniške dejavnosti v Štarančanu.

Koristne informacije za prihodnje dni

Na božič in novo leto avtobusi pokrajinskega prevoznega podjetja ne bodo vozili. V ponedeljek, 26. decembra, pa bodo na avtobusnih prilih upoštevali praznični voznik red. Tako sporočajo iz uprave podjetja APT.

Avtobusi občinskega podjetja v Gorici bodo jutri in za novo leto vozili po prazničnem voznem redu, z opoldansko prekinitvijo, približno od 12.30 do 14.30. Poseben urnik bodo upoštevali le na progi št. 6 med glavno pošto in pokopališčem. Izpred glavne pošte bodo avtobusi odpeljali ob 10., 11., 12., 15. in 16.05, izpred pokopališča pa ob 10.20, 11.40, 12.20, 15.20 in 16.25.

V ponedeljek, 26. 12., bodo avtobusi v mestnem prometu vozili ob upoštevanju običajnega prazničnega voznega reda.

Ob jutrišnjem prazniku ter štefanovem bodo zaprte tudi vse trgovine, vključno prodajalne kruha in mleka, kar bi kazalo upoštevati ob današnjih nakupih. V ponedeljek dopoldne bodo odprte samo cvetličarne.

SMReKK

vabi na tradicionalno

ŠTEFANOVANJE

ki bo v ponedeljek, 26. decembra, v diskoteki TIFFANY'S v Pierisu - Trg Garibaldi 32.

Zabaval vas bo ansambel TAIMS.

Vabljeni!

Izstop dijaških predstavnikov iz zavodnega sveta šole I. Cankar

Dijaški predstavniki so izstopili iz zavodnega sveta slovenskega trgovskega zavoda Ivan Cankar. Na skupščini dijakov, ki je bila zadnji dan pouka, 22. decembra, so dijaki izglasovali ta svoj sklep in predsedniku zavodnega sveta poslali naslednje pismo:

«Predstavniki dijakov v zavodnem svetu javljamo, da se odstavimo iz zgoraj omenjene skupščine. Do take odločitve smo prišli po upoštevanju večjega števila faktorjev, ki se tičejo delovanja zavodnega sveta. Sedanjí odbor smatramo nezmožnega doseči objektivno odločitev, ter za nekonstruktivnega, v kolikor pri izrednih vprašanjih ne zmore doseči kateregakoli dogovora, ki bi zadevalo vse stranke v njem predstavljene (učno osebje, starši, dijaki). Zaradi omenjenih razlogov, smatramo za nepotrebno katerikoli predstavništvo dijakov pri omenjenem odboru, ker je ta komponenta prisotna samo zaradi formalnosti in dokaj ni upoštevana. Dijake nekateri člani odbora

predstavljajo javnosti kakor nelojalne, nezrele in neresne, ker mislijo različno od njih. Obstaja še veliko neupravičenih dejanj tega zavodnega sveta, ki bi jih lahko še naštevali v neskončnost, toda člani odbora so zavedni (upamo) o stanju tega organa in želimo z našim odstopom podati važnost dejstvu, da je naš Zavodni svet potreben celotne obnove. Ni potrebna sicer zamenjava oseb, ampak neka nova organizacijska oblika, ki zagotavlja demokratičnost in torej tudi možnost polnega preverjanja tretjih oseb z delovanjem takega odbora.»

Dijaki so nam prinesli kopijo gori omenjenega pisma v uredništvo s prošnjo, da bi to objavili. Rade volje smo to napravili. Istočasno pa iskreno želimo, da bi se nesporazumi do katerih je očitno prišlo odstranili in da bi zavodni svet trgovske šole Ivan Cankar nadaljeval z delom, ki je nujno potrebno za razvoj te naše šole.

Ocenjevanje vzrokov poplav

V Novi Gorici se je včeraj sestala mešana komisija za varstvo okolja in urejanje prostora občin Nova Gorica in Gorica. Razpravljali so o vzrokih poplav ob vodni ujmi, ki je v noči od 16. do 17. oktobra letos zajela območje obeh mest. Sestanek je vodila predsednica novogoriškega dela komisije Vida Tavčar, italijanski del pa goriški podžupan Mario Del Ben. Ker se sestanek vrši v trenutku ko zaključujemo današnje število našega dnevnika bomo o vprašanjih, o katerih so razpravljali, podrobneje poročali v naši prihodnji številki.

Božični koncert na Travniku

V cerkvi sv. Ignacija na Travniku bo v ponedeljek, 26. decembra, ob 15.30 božični koncert, ki ga priredi Združenje cerkvenih pevskih zborov. Sodelujejo otroški in mladinski ter odrasli zbori iz Goriške, Štavnice, Rupe - Peci ter mešani zbor Kapela s Kostanjevice.

DEŽURNA LEKARNA V TRŽIČU
Alla salute, Ul. Calisto Cosulich, tel. 72480.

DEŽURNA LEKARNA V GORICI
Pontoni e Bassi, Raštel 52, telefon 83349.

Banca Agricola Gorizia c.r.ag.l.
Kmečka banka Gorica v.z.z.o.j.

skupno z ostalimi članicami Deželnega konzorcija ljudskih bank

VAM NE NUDI SAMO DENARJA!

GORICA, KORZO VERDI 51, TEL. 84206/7 — TELEX 460412 AGRBAN

Na obisku delegacija šempetrske bolnišnice

V okvir pestrega sodelovanja med vodilnim osebjem in uslužbenci goriške splošne bolnišnice in bolnišnice v Šempetru sodi tudi četrtkovno praznično srečanje. Na obisk v Gorico je prišla štiričlanska delegacija uprave šempetrske bolnišnice, ki sta jo sprejela vodja splošne zdravstvene službe Donatoni in vodja splošne administrativne službe Bellini z nekaterimi sodelavci. Poleg izmenjave voščil in priložnostnih daril sta delegaciji razpravljali tudi o koristnosti poglobljanja sodelovanja med zdravstvenimi ustanovami na strokovnem in drugih področjih.

Kakor smo že večkrat doslej poročali, je sodelovanje zelo pestro zlasti med pomožnim zdravstvenim osebjem.

ODBOR DRUŠTVA KRVODAJALCEV iz Sovodolj

se iskreno zahvaljuje vsem, ki so na katerikoli način pomagali društvu in jim vošči

VESEL BOŽIČ
in
SREČNO NOVO LETO

Razna obvestila

V mestnem gledališču v Krminu bo v ponedeljek, od 14.30 dalje, predvajanje filma «Bentornato Picchiattello» z Jerry Lewisom. Prireja društvo Micron C.

Kino

Gorica

VERDI 17.30—19.45 «Il ritorno dello Yedi». Jutri in v ponedeljek isti film ob 15.00—22.00.

VITTORIA 17.30—19.45 «La chiave». Prepovedan mladini pod 18. letom. Jutri in v ponedeljek isti film ob 15.00—22.00.

CORSO 16.30—20.00 «Il libro della giungla»; izven programa «Il canto di Natta di Topolino» — risanka. Jutri in v ponedeljek isti film ob 15.30—22.00.

Tržič

PRINCIPE 18.00—22.00 «Sing sing». Jutri in v ponedeljek isti film ob 15.00—22.00.

EXCELSIOR 17.30—22.00 «Staying alive». Jutri in v ponedeljek isti film ob 14.00—22.00.

Nová Gorica in okolica

SOČA 18.00 in 20.00 «Čipola kolt». 22.00 «Kdo je Harriet». SVOBODA Ni predstave. DESKLE 19.30 «Roparji izgubljenega zaklada».

POGREBI

Danes v Gorici ob 8. uri Kristina Šuligoj Lipicar iz bolnišnice Janeza od Boga, ob 9.30 Giuliana Leban vd. Kenda iz bolnišnice sv. Justa, ob 9.45 Riccardo Giordani iz splošne bolnišnice, ob 11. uri Renato Ragusa iz splošne bolnišnice.

Prizadevanja stanovanjske zadruga Ivan Cankar V Pevmi naj bi zgradili 24 zadružnih stanovanj

Gradnja stanovanja je danes zelo draga stvar. Strokovnjaki sicer pravijo, da so se v zadnjem času cene gradbenih storitev ustale, kajti ni veliko povpraševanja po novih stanovanjih. Zato je gradbeništvo zašlo v krizo, posledico pa čutijo tudi izdelovalci pohištva in drugi, ki imajo kaj v zvezi z gradbeništvom. Povpraševanja po novih stanovanjih pa ni ker so ta predraga. Za nakup stanovanja s površino sto kvadratnih metrov je namreč potrebnih danes sto milijonov lir. To v večjem stanovanjskem kompleksu, kajti cena razkošnejšega stanovanja ali vile je precej višja.

Za večino ljudi, katerih mesečni dohodki ne presegajo en milijon lir, je zato nakup stanovanja nemogoča stvar. Še posebej ker vemo, da dajejo banke dolgoročno posojila na deset, petnajst ali dvajset let, vendar presegajo obresti za taka posojila dvajset odstotkov.

Zaradi tega je vlada že pred več leti dala možnost ljudem z majhnimi dohodki, da si zgradijo stanovanje na zadružni podlagi tako, da krije del obresti za en precej visok odstotek vsote, ki je potrebna za gradnjo stanovanja. Kritje teh obresti je takšno, da plačajo ljudje z manjšo plačo manj obresti, te pa se višajo postopoma skladno z večjim osebnim dohodkom zadružnika. Izkušnje nam povedo da krije taka pomoč iz državnih sredstev približno polovico stroškov za gradnjo zadružnega stanovanja. Zakonov o pomoči zadružnikom za gradnjo stanovanj je bilo precej, tako državnih kot deželnih, zato so pred nekaj leti bili vsi ti zakoni združeni v enega samega. Država in dežela dajeta denar, za porazdelitev tega skrbi deželna uprava. Deželni svet FJK je izglasoval zadevni enotni zakon.

Že pred približno desetimi leti so se ustanovile prve zadruge. V začetku so seveda imele precej težav, potem pa so se nekatere upeljale. Druge pa so vedno naletele na težave. Nekatere zadruge je sestavljalo malo ljudi. Ko so ti zgradili stanovanjski kompleks za svojo skupino so delo opravili in zadruge razpustili. Nekatere večje zadruge pa so zgradile po več sto stanovanj in so se zaradi tega specializirale v izdelovanju načrtov, ter zbiranju denarja.

Tudi pri nas na Goriškem delujejo nekatere takšne zadruge, ki so dobile precejšen obseg po začetnih težavah. Nekatere so sicer začele tudi v težave zaradi slabega upravljanja.

Da bi bili tudi naši slovenski ljudje deležni ugodnosti teh zakonov se je pred približno letom dni ustanovila slovenska gradbena zadruga Ivan Cankar. Takoj si je prizadevala dobiti primerno zemljišče. Goriška občinska uprava ji je dala na razpolago zemljišče v Pevmi, ki je po sedanjem regulacijskem načrtu določeno za tako vrste gradnje, in kjer bi lahko zgradili 24 stanovanj. Zemljišče v Pevmi so namreč ob zadnji reviziji regulacijskega načrta vključili v področje gradnje ljudskih stanovanj,

vendar s specifikami da ne smejo ta stanovanja ožekovati etničnega stanja v tem kraju.

Zadruga Ivan Cankar je takoj poskrbela za vse formalnosti. Predsednica zadruga arh. Savina Gravner in odbornik arh. Jože Cej sta nam povedala kako potekajo, sicer počasi, ti začetni koraki. Občina jim je dodelila zemljišče. S tem je občinska uprava potrdila politično voljo, da se na tem zemljišču, v slovenskem predmestju, naselijo Slovenci. V zadruzi je sedaj včlanjenih 60 ljudi, ki seveda žele priti do stanovanja.

V Gorici sicer ravna občinska uprava nekoliko drugače kot v nekaterih drugih krajih. Šele ko zadruga dobi denar lahko vloži gradbeni načrt; drugod pa ta načrt vložijo takoj. Na deželi je zadruga Ivan Cankar dobila zagotovila, da bo kmalu dobila denar za gradnjo stanovanjskega kompleksa. Potrebni bi bilo precej korakov v raznih deželnih uradih, pri raznih deželnih funkcionarjih, da je prišlo do tega zagotovila, kajti prednost so imele zadruge, ki so za prispevek zaprosile že prej. Prošnjo za prispevek so namreč vložili letos januarja. V avgustu in potem še v septembru so

dobili zagotovilo, da bo denar na razpolago v začetku prihodnjega leta. 1. decembra letos pa so gradbeni komisiji na goriškem županstvu dali v razpravo gradbeni načrt.

Kaj vse je v njem predvideno? Ob glavni cesti v Pevmi, na zemljišču nekdanjega Enteja, bo dolga vrstna hiša s 24 stanovanji. Dnevne sobe bodo imele okna proti Soči, torej proti jugovzhodu, tako da bo skoro ves dan dovolj sonca. Vsako stanovanje bo imelo klet, pritlične prostore in tiste v prvem nadstropju. Površina bo 94 kv. metrov. Za takšno stanovanje, ki bo najbrž veljalo približno 80 milijonov lir, bo moč dobiti deželni prispevek za delno kritje obresti v višini 44 milijonov lir. Če si bo kdo zaželel kaj več bo lahko doplačal in dobil večji kletni prostor ter tudi delno za stanovanjske potrebe uporabljivo podstrešje.

Člani stanovanjske zadruga Ivan Cankar seveda upajo, da bo akcija njihovih odbornikov kmalu rodila pozitivne sadove. Odbor pa upa v gradnjo tega prvega kompleksa, kajti v bodoče namerava raztegniti svojo dejavnost tudi v druge občine kjer žive Slovenci.

Pomagajmo Športnemu društvu Sovodnje

Dobili smo v objavo:

«Lepo bi bilo, ko bi vam danes, tako kakor prejšnja leta lahko voščili vesele praznike in zaželeli srečno in uspešno polno novo leto, športnikom, članom društva in celi naši skupnosti. Letos pa je naše voščilo žal združeno s klicem na pomoč. Že skoraj tri desetletja uspešno gojimo nogomet (ena članska in dve mladinski ekipi), v zadnjem času pa smo dejavnost razširili na štiri odbojarske ekipe (tri ženske, ena moška). Dosedanji uspehi so sad velike požrtvovalnosti aktivnih članov, športnikov, v dobršni meri pa članov društvenega odbora, ki s prostovoljnimi delom, veliko požrtvovalnostjo, samoodpovedjo (in tudi samoprispevkom) skrbijo za razvoj športa v našem kraju, dejavnosti, ki ima v našem prostoru, poleg splošnega še poseben pomen.

Pestro delovanje, na katerega smo upravičeno ponosni pa terja tudi veliko finančno breme. Zato se je društvo znašlo v zadnjem času v nemajhnih finančnih težavah, ki jih bomo uspešno premostili, če nam bodo naše ustanove, posamezniki in celotna naša skupnost, tako kakor že nekajkrat v preteklosti, priskočili na pomoč, z denarnimi prispevki ali kakor drugače. Stanje je danes bolj težavno kakor kdajkoli doslej!

Računamo, da boste razumeli našo prošnjo in nam priskočili na pomoč, saj bomo samo tako lahko zagotovili bodočnost društvu.

Denarne prispevke lahko položite pri posojilnici v Sovodnjah ali pa jih izročite odbornikom društva.

Odbor športnega društva
«Sovodnje»

Vestnik dušnopastirskega središča

O verskem življenju v Gorici, o raznih srečanjih ter tudi drugih aspektih verskega življenja obvešča ciklostilirani Vestnik slovenskega dušnopastirskega središča v mestu Gorica.

Čestitke

Danes praznuje 50. rojstni dan Marija Ferfoglia por. Jarc. Iskrene čestitke z željo na mnoga srečna in zdrava leta ji pošilja mož Lado.

Na Štefanovo v Podgori goduje in praznuje rojstni dan ŠTEFAN VOGRIC. Kulturno društvo Andrej Paglavac mu želi obilo sreče.

Prispevki

Za pevski zbor A. Paglavac iz Podgore prispeva Albin Klavčič 50.000 lir.

Glasbena produkcija

V dvorani Šolskega doma v Ulici della Croce je bila prejšnji večer, 21. decembra, prva letošnja produkcija šole Glasbene matice. Pred polno dvorano staršev in ljubiteljev glasbe so nastopili gojenci Walter Ferrara, Riccardo Gaier, Damjana Čevdek, Florinda Mastroianni, Erika Brisko, Ivan Pipan, Milena Vittori, Cristina Del Monaco, Mitja Feri, Agata Koren, Čichela De Castro, Giacomina Danieli, Guido Michelin, Walter Ferfolja, Katarina Tabaj in Ugo Tomšič. Na naši sliki motiv s te produkcije.

Tudi letos koristno delo Podpornega društva

Tudi letos so zastopnice Podpornega društva za Goriško izročile nekaj daril nekaterim slovenskim šolskim ustanovam in sicer Slovenskemu dijaškemu domu, Zavodu sv. Družine, slovenskim otroškim vrtcem katerim so razdelili igrače, ter osnovnošolscem na Plešivem, v Romljanu in v Podgori, ki so jim razdelili knjige. Podpore so dobili tudi nekateri starejši slovenski ljudje, ki so potrebni take pomoči.

Podporno društvo je lahko letos dalo te podpore, ker so se povečali prostovoljni prispevki. Nima pa to društvo več moči iz javnih sredstev, ki jo je dobivalo pred leti. Sredstva za tako pomoč omogočajo člani s plačevanjem članarine, pa tudi drugi ljudje s prostovoljnimi prispevki ob raznih prilikah. Društvo deluje že 35 let in je na socialnem področju v tem času napravilo zelo veliko.

O razdelitvi prej omenjenih podpor je sklepal glavni odbor Podpornega društva na seji, ki je bila pred dnevi. Predsednica dr. Tanja Mermolja je izrazila zahvalo vsem darovalcem, kot tudi članom in tudi izterjevalcem članarine. O poteku delovanja društva je poročala tajnica Jožica Smet, poročila o blagajniškem stanju pa je podala Tatjana Plahuta.

Odbor društva poziva vse, ki jim leži to pri srcu, da prispevajo po svojih močeh v sklad Podpornega društva.

NAROČNINA ZA PRIMORSKI DNEVNIK ZA LETO 1984

CELOLETNA	75.500 lir
POLLETNA	54.500 lir
MESEČNA	10.000 lir

Celoletna naročnina za PRIMORSKI DNEVNIK 75.000 lir + 500 lir kolka velja za tiste, ki jo poravnajo do 31. marca. Po tem datumu bo celoletna naročnina znašala 120.000 lir + 500 lir kolka. Vsem naročnikom bomo še naprej nudili brezplačno MALE OGLASE in ČESTITKE.

NAROČNINE SPREJEMAJO:

Uprava: Trst, Ul. Montecchi 6 — Tel. 794672
Urniki od 9. do 12. ure
Uprava: Gorica, Drev. XXIV. maja 1 — Tel. 83382
Urniki od 9. do 12. ure
Raznašalci Primorskega dnevnika
Pošta: Tekoč račun ZTT 11/5374
Tržaška kreditna banka: Tekoč račun št. 1192
Hranilnica in posojilnica na Opčinah: Tekoč račun št. 1718
Kmečka banka - Gorica: Tekoč račun št. 8333

TO NE SVETINA

Med nebom in peklom

23.

Vojak jima je prinesel steklenico žganja. Kapetan je nalil in nazdravil tako hitro sklenjenemu dogovoru.

«No, zdaj pa mi malo povejte, kaj se dogaja na oni strani.»

«O tem bi vam lahko govoril vso noč, a vam bom povedal samo najvažnejše: utrjujejo ves obmejni pas. Delajo ceste iz doline v hribovje, gozdove prepletajo s potmi. Gradijo utrdbe, kot da bo jutri vojna. V mestu ob reki so zgradili dve pehotni vojašnici in eno topniško. Tudi v Postojni gradijo velike kasarne. Zidajo karabinjerske postaje, velika oskrbovalna in municijska skladišča. Ko je naštel vse vojaške objekte, mu je povedal tudi imena vseh najbolj poznanih in osovraženiš fašistov in karabinjerjev, ki vodijo raznarodovanje. «To že gotovo veste, da so razpustili vsa prosvetna društva in zaprli knjižnice ter da slovenske knjige požigajo. Mladini silijo v svoje organizacije, spreminjajo slovenske priimke v italijanske, ukinjajo naše in uvajajo svoje šole. Za gozdna in gradbena dela najemajo Furlane in Italijane z juga. Postali smo tujci na svoji zemlji...»

«Jebem jim boga!» je zaklel kapetan, ki ga je pazljivo poslušal, ves ogorčen.

Ko je Osojnik povedal vse, kar je vedel, je kapetan rekel:

«Podali ste dokaj natančen opis vojnopolitičnega položaja v predelu, ki nas zanima. Preseneča me, kaj vse veste. To bo dobra osnova za vašo nalogo. Če ste me razumeli, boste odlej delali za potrebe jugoslovanske vojske. Za kralja Aleksandra Zedini-telja. Za vojsko, ki bo slej ali prej osvobodila nam odtrgane kraje in branila naše meje, če nas bodo napadli. Nagrajili vas bomo. Ne bo se vam treba bati, da bi izgubili domačijo!»

Zdaj je poslušal Osojnik. Kapetan Đunić, obveševalni oficir Triglavske divizije, ga je sprejel za svojega agenta. Zato je čutil dolžnost, da mu razloži, kaj ga posebej zanima, kdaj in kje se bosta sestajala. Kot prvo mu je naročil, naj si ogleda gradnjo vojnih objektov v obmejni coni.

Popila sta vsak še po eno silce žganja. Osojnik je povedal, kako in kje je prebil prvo svetovno vojno, kdo so njegovi prijatelji in kdo sovražniki, kje ima sorodstvo in kakšnega političnega prepričanja je.

Kapetanu je bilo všeč, da je narodnjak in da nima zvez s komunisti, ki so bili predvsem delavci in ne kmetje. Vprašal ga je, če pozna tajno organizacijo TIGR. Osojnik mu je odgovoril, da je slišal, da so to zavedni Slovenci, ki na fašistično nasilje odgovarjajo s silo, nastavlajo bombe, preganjajo in razkrinkujejo ovaduhe.

«Dobro ste poučeni, Osojnik. Poznate morda kakšnega člana te organizacije?»

«Gospod kapetan, nobenega.»

«No, potem vam obljubim, da boste kmalu kakšnega spoznali, če boste v redu delali. Morda vas sprejmejo v svoje vrste, vendar je to njihova stvar, ne naša! Da se razumemo! Borijo se za to, da bi pripadali Trst, Istra, Gorica in Reka Jugoslaviji!»

«No ja, za to je vse ljudstvo Primorske! Ne le TIGR.»

«Treba bo čakati. Ta dežela ne bo svobodna prej, dokler ne bo v prihodnji vojni propadel fašizem. Zato, Osojnik, pa je treba strpnosti in mnogo tajnega dela, da bo sovražnik presenečen takrat in tam, kjer se bo najmanj nadejal!»

Na oknih se je že rahlo belil dan, ko sta se s kapetanom Đunićem poslovila. Srečala sta se človeka, ki sta upala, da bosta postala prijatelja ne glede na račune, ki sta jih pletla v skupno in hkrati vsak v svojo korist. Osojnik je dobil na roko nekaj denarja, da bi se izvelel iz težav, in vrnili so mu vse, kar so mu bili vzeli.

Graničarska patrolja — dva Bosanca in en Slovenec — ga je pospremila do mejnih kamnov. V gozdu je ležala megla in debele kaplje so se odcejale z listja. Šli so ob meji, se tu in tam ustavili in poslušali. Spremljala sta jih tišina in jutranji cvrkut ptic. O Italijanih ni bilo niti sledu. Na primernem mestu se je Osojnik poslovil od vojakov in izginil čez mejno črto v starem gozdu. Ničesar ni maral tvegati. Zato je šel kar počez, kot divjad, izogibajoč se steza, poti in oglarskih jas. Z dnem se je megla razredčila. Po uri doma je bil že v domačem gozdu.

Doma je našel očeta, pri živini v hlevu, mati pa je molzla kravo. Zasmilila sta se mu v dno srca, tako sta bila videti prestrašena in neboljena. Šli so v hišo. Najprej se je napil svežega mleka. Na vprašanje, zakaj ga tako dolgo ni bilo, je povedal:

«Majhne težave na meji, toda nič posebnega, oče.»

Segel je v žep in položil na mizo šop bankovcev.

«Upam, da je dovolj, da nas ne bodo prodali, in še nekaj, da si kupimo hrane in popravimo hleve!»

«Hvala ti, sin! Ne bom te vprašal, kako in kje si to dobil.»

Vsem oglaševalcem
v PRIMORSKEM DNEVNIKU
in poslovnim prijateljem
se zahvaljujemo za sodelovanje
ter jim želimo vesel božič

PUBLIEST

Oglasni oddelek ZTT

TRST, Ul. Montecchi 6/III.

**Vesel
božič in
srečno
novo leto
1984**

Vesele božične praznike in srečno novo leto
vošči svojim gojencem,
profesorjem in sodelavcem,
obiskovalcem koncertov in vsem prijateljem

Glasbena matica

**SLOVENSKO DOBRODELNO
DRUŠTVO v Trstu**

vošči vsem svojim članom
in podpornikom
vesele božične praznike
in srečno-novo leto 1984

**Skupnost Družina
Opčine**

vošči vesel božič
veselo slovo od leta 1983
in vso srečo v letu 1984
vsem sodelavcem,
prijateljem in podpornikom

Društvo Slovencev miljske občine

vošči vsem miljskim Slovincem
vesele božične praznike ter mnogo sreče
in uspehov v novem letu 1984

GODBENO DRUŠTVO PROSEK

želi vsem svojim članom in prijateljem
vesel božič
in srečno novo leto

FARCO s.r.l.
FINE CHEMICALS

TRST - Ul. Lavatoio 4

Dejavnost družbe je trgovina s petrokemičnim, kemičnim in farmacevtskim blagom. Od pričetka delovanja je v tesni povezavi z Iplatom in drugimi organizacijami kemične in farmacevtske industrije v Jugoslaviji. S svojim delovanjem pospešuje razvoj blagovne menjave med Jugoslavijo in Italijo, posebno v maloobrnemnem prometu

PEKARNA - SLAŠČICARNA

ŽUŽEK

TRST - Ul. Giulia 39

vošči vesel božič
in uspehov polno leto 1984

SK DEVIN

želi članom in prijateljem
vesel božič
in obilo uspeha v novem letu

**CENTRO
AUTORADIO
HI-FI**

Lastnik FRANCO CEJ

MONTAŽA, PRODAJA
IN POPRAVILA AVTORADIEV
VSEH NAJBOLJSIH ZNAMK

TRST - Ul. E. Toti 12 - Tel. 763-366

KULTURNO DRUŠTVO

**FRANCE
PREŠEREN**

iz BOLJUNCA

želi vsem srečno in uspešno 1984

ZOBOZDRAVNIK

IVO PETKOVŠEK

TRST
Ul. Canova 2 - Tel. 772-120

želi svojim pacientom vesel božič
in srečno novo leto 1984

ars cretaria

LONČENI
IZDELKI
**GABRIJELE
OZBIČ**

OBRTNIŠKA
DELAVNICA
IN
PRODAJA:

TRST
Ul. Settefontane 25/D
Tel. 772-731

NADOMESTNI DELI IN POTREBŠČINE
ZA AVTOMOBILE
IN MOTORNA KOLESJA

Autosprint

TRST - Trg Garibaldi 9 - Tel. 040/763-420

Gomme MARCELLO

Prodaja gum: CEAT — PIRELLI — MICHELIN
Predelava in tehnična pomoč

TRST - Trg Foraggi 8 - Tel. 724-276

bosutti

METRsko BLAGO
MOŠKA KONFEKCIJA

Lastnik Franco Zago

TRST - Largo Barriera Vecchia 6 - Tel. 790-730

vsem odjemalcem vesel božič in srečno 1984

TRGOVINA ČEVLJEV IN USNJENE KONFEKCIJE

fernando

TRST, Ul. Coroneo 7 - se vam priporoča za vaše nakupe

in vam želi srečen božič

Pellicceria Cervo in Pellicceria Alberti

TRST

Drev. XX septembra 16

Ulica delle Torri 2

želita svojim odjemalcem vesel božič in srečno novo leto

**gradbeno podjetje
PANGERC**

ulica Molino a Vento, 10 - Tel. 77-39-78
34137 TRST

*prijateljem
in poslovnim partnerjem
vesel božič*

PRINCIPE

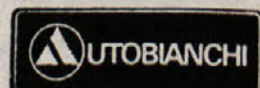
SRL
OBUTVE

Korzo Italia 19 - Tel. 68-586

Largo Barriera Vecchia 8 - Tel. 790-179

vošči vsem klientom vesel božič in srečno 1984

PRODAJA

ELEKTROMECHANICA
DELAVNICA

STELLA

di FURLAN & STELLA

TRST
Ul. Cologna 4 — tel. 571-152

**GIOVANNI
MANZIN**

PRODAJA NA DEBELO
Šunka, suho meso, sir in jestvine

Ul. S. Cilino 52 Tel. 567-845

100 cose
ZA DOM
OPREMA STANOVANJA
IN ZAVESE

G. Sincovich

TRST - Drevored D'Annunzio 26
Tel. 741-566

Cremcaffè

PRIMO ROVIS

vošči vsem svojim klientom,
potrošnikom in
prvim ljubiteljem kave

vesele božične praznike
in srečno novo leto

ZA VSAKOGAR
NEKAJ POSEBNEGA

optika
Vikj
foto·kino

kontaktne leče

TRST - Ulica Buonarroti 6 - Tel 772-996
(prečna Ul. Rossetti)

STAC
di M. SCHART

34133 TRST - Ul. F. Severo 20
Tel. 040/60516 P.P. 989
Telex 460636 STAC I

NAJVEČJI SLOVENSKI PROIZVAJALEC V SEKTORJU

Proizvaja: ELEKTRIČNE VODNE ČRPALKE IN HIDROFORJE - ELEKTRIČNE, BENCINSKE IN DIESEL KOMPRESORJE - BENCINSKE IN DIESEL GENERATORJE ZA ELEKTRIČNI TOK

Valetič Ivo
in
Karis Jožita

želita vsem klientom
vesel božič in srečno novo leto

GRADBENI MATERIAL

Celestino Danieli

34016 OPČINE (Trst)
Narodna ulica 77 — Tel. (040) 211-034

FRIZERSKI SALON

MAJDA

vam vošči vesele praznike

OPČINE — Proseška ul. 20 — Tel. 211-359

KEROSIN - PLINSKO OLJE
OGLJE - DRVA - PREMOG

Rudi Vremec

OPČINE - Proseška 66 - Tel. 211-306

želi vsem vesele praznike

TRGOVINA JESTVIN

ŠKABAR

Najemnika

ANITA in SILVERIJ SLAVEC

OPČINE

Narodna 42 - Tel. 211-026

TRGOVINA
ČEVLJEV

V NOVIH PROSTORI

Marčelo Malalan

OPČINE

Narodna ul. 28
Tel. 212-136

želi vsem odjemalcem
vesel božič

Zastopnik OPEL
in GENERAL MOTORS ITALIANA

Serri Tullio & C.

TRST Servis: Ul. Ginnastica 56
Tel. 724-211 - 726-241
Razstava: Ul. Brunner 14
Tel. 790-232

S.A.T.A.B.

Lastnik BAK MARINO

IMPORT - EXPORT

TRST - Drevored D'Annunzio 37/a - Tel. 795-529

Oprema za hotele, restavracije, kavarne ter internate
DOBAVA IN TEHNIČNI SERVIS

SADJE - ZELENJAVA

Dario Husu

TRST - Ul. dell'Istria 3

KRANJSKE KLOBASE IN KRAŠKI TERAN V

Bifeju Tomažič

TRST — Ul. Cassa di Risparmio 3 — Tel. 68-073

ELEKTROAVTO DELAVNICA

ROJC - ROICI

TRST — Ulica Giulia 28 — Tel. 568-907

ZE 120 LET STREZE
S CVETICAMI

MARINA

NA POKRITEM TRGU V TRSTU

vsem vesele božične praznike
in srečno 1984

VELOX *Sar.l.*

IMPORT - EXPORT - ZASTOPSTVA

TRST - Ul. Rismondo 9
Tel. 761-884 - 761-819

EKSKLUZIVNA GLAVNA ZALOGA

Radenska mineralna voda - Rogaška mineralna voda -
Kraški pršut in teran - Pršut «S. Daniele»
Pivo: Puntigam in Reininghaus
Mineralna voda in pijače Plose in Crodo

VATOVEC

UGODNE CENE - VLJUDNOST - DOMAČNOST

vsem vesel božič

Vesele praznike in vse ... toplo
vošči

DRUŽINA LOVRECIC

La Combustibile
DOMJO

AVTOMOBILSKI NADOMESTNI
DELI IN OPREMA

AURORA

TRST - Ul. Galatti 8
Tel. 61966

VSE ZA OPTIKO

VISTA

TRST - Ul. Carducci 15
Passo S. Giovanni, telefon 62-515

DRUŠTVENA GOSTILNA OPČINE

Najemnik DEBENJAK NADA

Odlična izbrana kuhinja - Grill - Domača kuhinja

OPČINE - Proseška ul. 39

VZDRŽEVANJE

IN ČIŠČENJE ČISTILNIH NAPRAV

Danev Dragotin

OPČINE - Ul. dei Cardì 3/1 - Tel 211-336

Gruppo Latina Assicurazioni

AGENCIJA

FERI ANTON

OPČINE - Narodna ul. 28 - Tel. 213-939

SAMOPOSTREZNA TRGOVINA «DESPAR»

G. Pontari & C.

Vam nudi vsak teden posebne ponudbe

OPČINE - Narodna 63 - Tel. 212-197

HOTEL - RESTAVRACIJA

VALERIA

OPČINE — Ul. Nazionale 156 — Tel. 211-204

BAR

«KANARIN»

OPČINE — Narodna ul. 154 — Tel. 212-147

MESNICA - UVOZ ŽIVINE IN MESA

Albin Bak

PADRIČE 116 - Tel. 226-184

WALMOTOR

TRST - Tel. 62-862
Ul. Milano 27/a
Ul. Milano 16/a
Salita di Greta 1/a

MOTORNA KOLESNA - NADOMESTNI IN DODATNI
DELI - ČELADE - KOMBINEZONI
SKORNJI - MEHANIČNA DELAVNICA IN SERVIS

PARFUMERIJA

kozmetika «90»

OPČINE
Narodna ulica
Tel. 212-061

se priporoča
in želi vsem odjemalcem
srečno 1984

MLEKARNA
- SLASČICARNA

LAURA KOFOL

BOLJUNEC 46
Tel. 228-425

Centralsped

TRST

Drevored Miramare 3
Tel. 040/417831-5
Telex 460140 CENTTS I

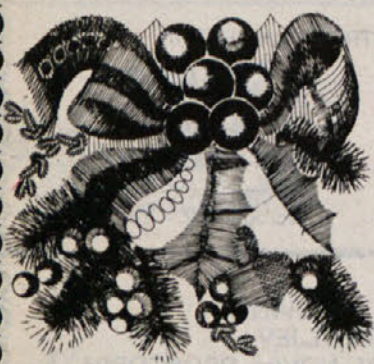
GORICA

Terminal Štandrež
Tel. 0481/20233 - 20345
Telex 460386 CENTGO I

FERNETIČI

Terminal
Tel. 040/213344-5
Telex: 460143 CENTFE I

*Vesel božič
in srečno
novo leto*

V Bazovici
Ulica Igo Gruden 48
«Cvetlice Mara»
VELIKA IZBIRA LONČNIC - ARANŽIRANJE CVETJA
ZA SVEČANE PRILOŽNOSTI *srečno 1984*

SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA
DESPAR Križmančič
S. d. f.
BAZOVICA — Ul. Gruden 39 — Tel. 226-128

GOSTILNA
«PRI POŠTI»
LILIANA BONTEMPO
Bedra - Divjačina - Kuhana govedina - Sveže ribe - Veliki krofi
BAZOVICA - Ul. I. Gruden 56 - Tel. 226-125

GOSTILNA IN TOBAKARNA
MILIČ
BRISCIKI - Tel. 227-330
vošči cenjenim gostom in prijateljem vesel božič in srečno 1984

HOTEL - RESTAVRACIJA
KRAS
PRI BOŽOTU
REPENTABOR 1 - Tel. 227-113

HOTEL - RESTAVRACIJA
Furlan
Lastnik Karlo Guštin

*vesel božič in srečno
novo leto 1984*
REPENTABOR
Tel. 227-125

HOTEL - RESTAVRACIJA
Lanaro-Volnik
*vošči vsem gostom vesel božič
in srečno 1984*
VELIKI REPEN 151 — Tel. 227-349

GOSTILNA
LEBAN
*želi svojim klientom in prijateljem
vesel božič in srečno 1984*
BAZOVICA — Ul. I. Gruden 53 — Tel. 226-129

GOSTILNICA - PULISECCO
VILMA
DOLINA 190 - Tel. 228-530
BAZOVICA - Ul. Gruden 27
*želi vesel božič
in srečno novo leto*

PEKARNA IN SLAŠČIČARNA
MALALAN
PROSEK 160 — Tel. 225-220

TOBAKARNA -
PRODAJALNA
CASOPISOV IN IGRAČ
LILIANA KEBAR
BAZOVICA - Ul. Gruden 72

RESTAVRACIJA
SLAVKO
KONTOVEL 453 — Tel. 225-393
vošči vesel božič in srečno novo leto

Društvena gostilna Gabrovec
Najemnici SAVINA in ANA
želita vesel božič in srečne novoletne praznike
Tel. 229-168

FOTO
Sedmak
PROSEK 131 - Tel. 225-394
Se priporoča!

MLEKARNA
Košuta Srečka
vošči vesel božič in srečno novo leto
KRIZ 44/A

RESTAVRACIJA
VLADI LUXA
PROSEK 539 - Tel. 225-398

CVETLIČARNA
Nadja
PROSEK 131 - Tel. 225-450
vesel božič

TOBAKARNA
IN PRODAJALNA
CASOPISOV
SEDMAK
PROSEK 151
želi srečen božič

PEKARNA - SLAŠČIČARNA
PERIC
vošči vesel božič in srečno novo leto
KRIZ 35

SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA JESTVIN
IN ZELENJAVE
Zdravko Kante
želi vesel božič in srečno 1984
PROSEK 152 — Tel. 225-223

MANUFAKTURE
**DI LENARDO
SILVANO**
*želi vesel božič
in srečno novo leto*
PROSEK 160

Vsem cenjenim gostom
naše trgovine z umetno obrtjo,
modnim nakitom in srebrnino
voščimo vesel božič in srečno novo leto
KRIZ 168 pri TRSTU

*Vesel božič
in srečno novo leto*
estelika Milena
NABREŽINA 145
Tel. 200-181

MESNICA
RAVBAR BORIS
želi vesel božič
KRIZ 193

PEKARNA IN SLAŠČIČARNA
Ivo Grilanc
NABREŽINA 108 — Tel. 200-231
vošči vsem svojim odjemalcem vesel božič in srečno novo leto 1984

PEKARNA IN SLAŠČIČARNA
JAZBEC
NABREŽINA CENTER - Tel. 200-174
vsem odjemalcem želimo vesel božič

AVTODELI
A. Vecchiet
Nadomestni deli FIAT
Mopedi
vsem vesel božič in srečno novo leto
34011 NABREŽINA 166

FRIZERSKI SALON
Sonja Rolič
želi vesel božič in srečno novo leto
NABREŽINA — Tel. 200-203

TRGOVINA JESTVIN
DESPAR
Feliks
KRIZ 135
*vošči vesel božič
in srečno novo leto*

ZELEZNINA
Rožica Terčon-Pertot
NABREŽINA 124 - Tel. 200-122

TRGOVINA
Centro impianti s.n.c.
Vse za ogrevanje in vodovodne inštalacije
NABREŽINA CENTER 142 - Tel. 200-994

CVETLIČARNA
KOSMINA
NABREŽINA 108/A
Tel. 200-375

GOSTILNA

SARDOČ

vesel božič

PREČNIK 1/B - Tel. 200-871

MARMORNO PODJETJE

«ZIDARIČ»

SEMPOLAJ 4/B

želi svojim klientom in prijateljem vesel božič in srečno 1984

GOSTILNA IN TOBAKARNA

GRILANC

Najemnik BASTIANČIČ

SALEZ 59 - Tel. 229-113

želi vsem gostom vesel božič

GOSTILNA

SUBAN

TRNOVCA št. 16 - Tel. 200-175

vošči gostom vesel božič in srečno novo leto

AVTOKAROSERIJA

ŠEMPOLAJ

Lastn. Edi Iskra in Riccardo Pellizer

SEMPOLAJ 46/B - Tel. 200-485

vsem odjemalcem vesel božič in srečno novo leto

GOSTILNA

SARDOČ

SLIVNO 5 — Tel. 200-225

vsem gostom želimo vesel božič in srečno 1984

PEKARNA
IN SLAŠČICARNA**LEGIŠA**

SESLJAN 41 - Tel. 299-147

ZELEZNINA IN DROGERIJA

TERČON

SESLJAN 27/A, tel. 299-920

POHIŠTVO

«ARCOBALENO»

PUPPIS BORIS

DEVIN — Državna cesta 14
Tel. (040) 208-559

TRGOVINA JESTVIN

Rebula

SALEZ 60 — Tel. 229-154

želi vesele božične praznike
in srečno novo letoTRGOVINA OTROŠKIH OBLAČIL
IN VOLNE**LAURA DRAŠČEK**

želi vesel božič in srečno novo leto

NABREŽINA 142

SEMENARNA

LUTMAN

STANDREŽ 231

želi vesele praznike in srečno
novo leto

GOSTILNA

SOBAN

JAMLJE 50 - Tel. 75-044

vošči vesel božič in srečno
novo leto

GOSTILNA

GUŠTIN

ZGONIK 3 — Tel. 229-123

želi vsem vesel božič in srečno novo leto

AVTODELAVNICA - PRVA POMOC

Švara - Masten

SLIVNO 37 - drž. c. 202

želi vsem klientom srečen božič in novo leto 1984

GRADBENI MATERIAL **TERČON**

Najemnika

Žbogar in Ret

SESLJAN 27/A - Tel. 299-259

vsem odjemalcem vesel božič in srečno novo leto

GORICA, Korzo Italia 76
Tel. 81-032Stroji za urade OLYMPIA INTERNATIONAL - IBM
Stroji za fotokopije NASHUA COPYGRAF
Pohištvo za urade - Tehnični servis
Blagajna - Registratorji - Sweda - Underwood

SAMOPOSTREŽNA TRGOVINA JESTVIN

GRUDEN

DEVIN 50- Tel. 208-139

VSE ZA SPORT
IN
PROSTI ČAS

SESLJAN (center)

POHIŠTVO

PUPIS

Stalna razstava modernega in stilnega pohištva

SESLJAN 59/b - Tel. 299-269

FRIZERSKI SALON

KLARA FURLAN

SESLJAN 52

želi vsem odjemalkam vesel božič

S.p.A.

Splošni import-export
Kmetijski stroji
in nadomestni deliGORICA
Ul. Duca d'Aosta 42 - Tel. 32-321TRST
Ul. Brigata Casale 3 - Tel. 827-757Skladišče: GORICA - Ul. III Armata 177
Tel. 32-321
Telex: 460682 Terpin I**Gostilna pri Mirotu**DOMAČA KUHNJA, PRISTNA VINA
GORISKEGA OKOLIŠASOVODNJE Prvomajska ul. 92
Tel. 882-017

KOVINARSKA DELAVNICA - KLEPARSTVO

Franc ČavdekSOVODNJE
Industrijska cona - Tel (0481) 34-700

GOSTILNA

DEVETAK

Domača kraška kuhinja

VRH SV. MIHAELA - Tel. 882-005

vošči svojim gostom vesele božične praznike
in srečno novo leto 1984

RESTAVRACIJA

«Rubijski grad»

BRUNO PETEANİ

RUBIJE 5 - Tel. 882-034

SOVODNJE

DROGERIJA - PARFUMERIJA
FOTOGRAFSKI LABORATORIJ**Sergio Rovis**

GORICA - Travnik 10 - Tel. 84-812

TRGOVINA JESTVIN

DUŠAN PELICONSOVODNJE - Prvomajska 52
Tel. 882-060

GRADBENO PODJETJE

JOŽKO KRAŠČEK

vošči vesel božič

SOVODNJE - Ul. Venezian 14
Tel. 882-178

MESNICA

SKOK RAFAELSOVODNJE
Prvomajska 89

GOSTILNA

«PRI TILDI»

Rupnik Marija

OSLAVJE 5 - Tel. 85-447

želi vesel božič in srečno novo leto

Komjanc Luigi

PRODAJA IN SERVIS PNEVMATIK

34170 GORICA

Ul. Rossini 22 - Tel. 84-821 - 84-935

TRGOVINI OBUTVE

KOŠIČ

GORICA

Supermarket obutve BENEDIKT KOŠIČ - Ul. Raštel - Tel. 85-162
Trgovina čevljev KOŠIČ K2 - Ul. Oberdan 7 - Vogal Ul. Mameli
Tel. 85-520**so. be. ma. s.n.c.**

IMPORT - EXPORT

GORICA - Travnik 6 - Tel. 0481/31034 - 33490
Telex 460330 Sobema I

Filiala: ŠTIVAN 3/c - Tel. 040/208798

Po anketi slovenskih športnih časnikarjev Razglasitev najboljših športnikov Slovenije

KAMNIK — V veliki dvorani šolskega centra v Kamniku je bila včeraj svečana razglasitev najboljših slovenskih športnikov, športnic in ekip za leto 1983. Razglasili so jih na temelju ankete med slovenskimi profesionalnimi športnimi časnikarji in športnimi dopisniki, člani društva športnih novinarjev Slovenije.

Nekaj manj kot sto časnikarjev je izbralo za najboljšega športnika SR Slovenije plavalca Boruta Petriča (353 točk). Na drugem mestu je Bojan Križaj (299 točk). Na tretjem mestu pa Primož Ulaga (145), pri katerem moramo reči, da se nedavna odlična rezultata v Severni Ameriki ne štejeta v ocenjevalno sezono. Sledijo Darjan Petrič, Srečko Masle (kakaj), Bojan Ropret (kolesarstvo), Peter Čerin (kolesarstvo), Srečko Katanec (nogomet), Jure Franko (smučanje) in Sajmund Debevc (strelstvo).

V ženski konkurenci so se enakovredno »borile« za naslov najboljših tri odlične slovenske športnice. Lidija Benedetič-Lapajne je na koncu vendarle zbrala največ točk (390), na drugem mestu je Mima Javšovec (367 točk - tenis), ki ji je zaradi togih dogovorov med slovenskimi športnimi novinarji v prejšnjih letih večkrat ušla lovorika najboljša. Tretja pa je Anja Zavadlal (359 točk - alpsko smučanje). Sledijo Nuša Tome (smučanje), Darja Alauf (plavanje), Andreja Leskovšek (smučanje) itd.

Za najboljšo slovensko ekipo so precej nelogično izbrali trojico slovenskih kolesarjev (Ropret, Čerin, Lampič), ki so skupaj z Buličem dosegli nekaj lepih uspehov. Toda ekipa ni bila slovenska. Zagrešili so toliko večjo napako, ker so šele na drugo mesto uvrstili jugoslovansko moštvo kajakašev, ki je v svetovnem prvenstvu doseglo v ekipni vožnji odlično drugo mesto in je bilo v resnici v celoti sestavljeno samo iz slovenskih kajakašev. Na tretjem mestu so med ekipami nam dobro znane odbojkarice Palome Branika.

Professionalni slovenski športni novinarji so izbrali še najboljšo tiskovno službo na večjih prireditvah. Tudi letos je prednost pripadla Planici.

Dvorana srednješolskega centra v Kamniku je bila nabita do zadnjega kotička. Mladi in stari gledalci so z zanimanjem spremljali pogovore uglednih slovenskih športnih novinarjev z najboljšimi slovenskimi šport-

niki. Za dobro razpoloženje je skrbel ansambel »Dvanajsto nadstropje«, vesele in bridke pa je razdiral humorist in satirik Tone Fornezzi-Tof. (M. Šušteršič)

● **MOTOCIKLIST KENNY ROBERTS** (ZDA), svetovni prvak v letih 1978 in 1980 v kategoriji do 500 ccm je dokončno sporočil, da po devetih letih sklone svojo bogato kariero. Roberts je star 31 let, odslej pa bo svetovalec hiše Yamaha.

● **FLAMENGO** bo moral svojemu bivšemu igralcu Zicu odstopiti 15 odstotkov vsote, ki jo je zanj dobil od Udineseja. Zico naj bi torej zaslužil okrog 500 milijonov lir.

● **ODBORNIKI BRAZILSKE NOGOMETNE ZVEZE** nameravajo naročiti kopijo nogometnega pokala Rimet, ki so si ga s tremi zmagami na dosežanih svetovnih prvenstvih zagotovili v trajno last. Izvirni pokal so, kot znano, ukradli, njegovo zlato oblogo pa po vsej verjetnosti že pretopili.

V Vidmu nagradili najboljše deželne atlete Med nagrajenci tudi naši

Mlada Borova atletinja Veronika Gerdol, 3. na DP kadetinj v disku

Deželni odbor atletske zveze je v Vidmu podelil nagrade atletinjam in atletom, ki so se izkazali v letu 1983. Med le-timi je tudi nekaj slovenskih predstavnikov, kar obenem kaže, da smo tudi v tej športni panogi dosegli nekaj lepih uspehov. Nagrade pa so dobili:

TANJA KALC (Bor) za zmago na državnem prvenstvu v finalu mladinskih iger v Rimu v teku na 80 m ovire in za osvojevo 3. mesto na državnem prvenstvu kadetinj v Riccioneju. Tudi takrat pa je odlični dosežek Tanja Kalc dosegla v teku na 80 m ovire.

GORAZD PUČNIK (Bor) za prvo mesto, ki ga je osvojil na mladinskem državnem prvenstvu v deseterboju v Donnazu v Dolini Aoste.

VERONIKA GERDOL (Bor) za 3. mesto, ki ga je osvojila na državnem prvenstvu kadetinj v Riccioneju, in sicer v metu diska.

IRENA TAVČAR (Bor) za absolutni deželni rekord v metu diska (47,18 m).

JADRANKA ČULAV (Bor) za deželni rekord v kategoriji kadetinj v metu kopja (35,38 m.) (AB)

● **GENOVSKI NAMESTNIK DRŽAVNEGA PRAVDNIKA** je predal akte v zvezi s preiskavo o črnih nogometnih stavah, ki zadevajo lansko prvenstveno prvotilgaško tekmo med Genoo in Interjem. Kot znano se je tekma končala z zmago Interja (3:2), medtem ko naj bi se bili dogovorili za neodločen izid.

Jubilej ljubljanskega društva

70 let Slovana

V mali dvorani športne dvorane Kodeljevo v Ljubljani je bila včeraj svečanost ob 70-letnici ZSD Slovan. Ob tem visokem jubileju je Slovan prejel tudi visoko državno odlikovanje. Predhodnik današnjega Slovana, športni klub Slovan, je bil ustanovljen leta 1913.

Danes deluje Slovan kot Zveza športnih društev Slovan, v kateri je združenih kar dvanajst društev: nogometno, rokometno, košarkarsko, kolesarsko, teniško, namiznoteniško, smučarsko, rekreativno, balinarsko, kegljaško, šahovsko in golf društvo. Poleg tekmovalnih uspehov, ki jih v zveznem merilu dosegata zlasti košarkarsko in rokometno društvo, ki je bilo leta '80 državni prvak, beleži delo Slovanovih društev visoka organiziranost, poudarek na delu z mladino.

Srečanje

na »1. maju«

Na »1. maju« je bilo včeraj srečanje med košarkarskima sekcijama Bora in Slovana. Medtem ko so na igriščih odigrali kar sedem medsebojnih srečanj, sta se sestali vodstvi obeh društev. O množičnem srečanju na »1. maju« bomo še poročali.

Ogorčeno pod košem

Kontovelovi kadeti so se proti Don Bosco srčno borili

Športniki leta na Primorskem

V Škofijah bo danes popoldan ob 17. uri slovesnost, na kateri bodo podelili priznanja najboljšim športnikom Primorske. Tudi letos sta si lovoriko najboljših športnic oziroma najboljšega športnika zagotovila Novogoričana Lidija Benedetič - Lapajne in Jure Franko. Poglejmo imena najboljših.

ŠPORTNICA: 1. Lidija Benedetič - Lapajne; 2. Mojca Šavle - Pertot; 3. Tanja Černe; 4. Vitomira Vidič; 5. Alenka Letig.

ŠPORTNIK: 1. Jure Franko; 2. Flandija Kosmina; 3. Jože Požar; 4. Alojz Lah; 5. Dušan Puh.

EKIPE: 1. JK Jadro; 2. OK Nova Gorica; 3. AK Nova Gorica; 4. KK Lipa; 5. NK Koper.

Bearzot ni zadovoljen z »azzurri«

MILAN — Na včerajšnji tiskovni konferenci je selektor italijanske nogometne reprezentance Bearzot priznal, da je proti Cipru njegove igralce zadržal strah pred nevarnostjo, da ne bi utegnili premagati nasprotnika, ki bi bil lahek plen za katerokoli italijansko prvotilgaško ekipo. Bearzot je tudi napovedal, da bo prihodnje leto poskusil nekaj novih kandidatov za reprezentančni dres (Battistini, Sabato, Nela), čeprav je prepričan, da so igralci s španskega SP še vedno najboljši, le da bodo čez nekaj let prestari. Bearzot je tudi dejal, da ga še najbolj skrbi vezna linija, čeprav je z nastopom Baresija na sredini igrišča zadovoljen in ga namerava v tej vlogi še prezikusiti.

Slalom v Milanu: zmaga Steveninove

MILAN — V ženskem paralelnem slalomu, ki so ga z umetnim snegom priredili v Milanu, je zmagala Italijanka Fulvia Stevenin, ki je rojakinja Toniollovo prehitela skupno za sekundo in 14 stotink. V finalu za tretje mesto je Zinijeva bila v obeh spustih hitrejša od Loredane Frigo.

Delegacija ZSSDI v Tolminu Še okrepiti stike z Beneško Slovenijo

Delegacija ZSSDI se je pred nedavnim mudila na obisku v Tolminu pri Občinski konferenci Zveze telesnokulturnih organizacij. Namen srečanja je bil, da se medsebojni stiki še poglobijo, načrti o sodelovanju pa izvedejo. Tolminčani so poudarili, da se v zadnjih časih zanimanje za sodelovanje z zamejstvom med tamkajšnjimi športniki večja oziroma pojavljajo se pobude za tesnejšo povezavo med športniki z obeh strani meje.

Uvodoma je bilo obojestransko potrjeno, da je nujno potrebno negovati stike med športnimi društvi in organizacijami na celotnem območnem pasu, kar je bistvenega pomena za ustvarjanje pravega prijateljskega ozračja ob meji in za pospeševanje sodelovanja med zamejstvom in matično domovino.

Delegaciji sta nato pregledali doslej opravljeno delo, od prvega skupnega sestanka, ki je bil pred približno dvema letoma v Tolminu, do današnjih dni. Ugotovili so, da precej slovenskih športnih društev z Goriškega in Tržaškega sodeluje s tolminskimi klubi in to v raznih panogah. Vsekakor bo to sodelovanje potrebno še utrditi in hkrati spodbujati.

Posebna točka dnevnega reda pa je bila prav gotovo sodelovanje med športnimi društvi s Tolminskega in slovenske Benečije oziroma celotne videmske pokrajine, kjer živi slovenska narodnostna skupnost (Benečija, Trška dolina, Režija in Kanalska dolina). Tudi v tej smeri so se stvari bistveno premaknile oziroma izvedenih je bilo vrsta zanimivih pobud, ki so pripomogle k boljšemu medsebojnemu spoznavanju. Naj navedemo le stike na nogometnem, smučarskem in namiznoteniškem področju ter v planinstvu. Tolminci so pri tem že zlasti poudarili sodelovanje z raznimi občinami območnega pasu, kjer je ravno

športna dejavnost ena najvažnejših postavk raznih prireditev. Poudarjeno je bilo tudi sodelovanje med planinci iz Režije in Planinskega društva iz Bovca tre stiki s Slovenskim planinskim društvom iz Čedad.

Ob koncu sta se delegaciji domeni, naj bi se sestajali bolj redno. Delegacija ZSSDI so sestavljali predsednik Odo Kalan, tajnik teritorialnega odbora ZSSDI za Benečijo Germano Cendou, Igor Komel, Ivan Bras in Vili Prinčič.

PROMOCIJSKO PRVENSTVO Borovci v težavah proti Don Boscu

Bor Radenska — Don Bosco 78:88 (35:52)

BOR: Sosič 14, Maver 17, Čok 3, Sancin 6, Kneipp 10, Zobec 24, Jančič, Furjan 4.

Že pred začetkom zaostale tekme med Borom Radensko in Don Boscom ni kazalo najbolje. Nekaj pred srečanjem so namreč borovci dobili uradno sporočilo zveze, da sta zaradi seštevka tehničnih napak izključena Pisani in Klobas, kar je bilo za že itak okrnjeno moštvo (odsoten je bil tudi Race) precej hud udarec. Za nameček pa so gostje s svojo učinkovito igro opravičili uvrstitev na prvem mestu razpredelnice.

Tri minute pred koncem prvega dela, ko so naši zastajali za enajst točk, je prišlo do okvare pri razsvetljavi, tako da so se morali vsi preseliti na igrišče Don Bosca. Prvi polčas je tako končal pri izidu 52:35. V nadaljevanju so Sosičevi varovanci le zaigrali bolje, košarkarji Don Bosca pa se niso pustili presenetiti in so tako zasluženo zmagali. (Štefan)

Medtem ko bosta Vesna in Zarja igrali v ponedeljek Mladost že danes proti Campanellam

Vesna (na sliki z Ronchijem) bo v četrtfinalu deželnega pokala gostila Bresso

Slabo vreme je v tem mesecu motilo reden potek amaterskih nogometnih prvenstev. Zato bodo številne zaostale tekme odigrali med božičnimi oziroma novoletnimi prazniki. V ponedeljek pa bo na igrišču stopila tudi Vesna v tekmi za četrtfinale deželnega pokala proti Bressi. Gostje igrajo v drugi amaterski ligi in so ta čas na prvem mestu skupine B. Naloga Vesne najbrž ne bo lahka, čeprav so se Krizani v pokalu doslej vselej izkazali. Zmagovalec ponedeljkove tekme napreduje naravnost v polfinale in žreb je bil naklonjen našim igralcem, ki bodo igrali doma.

V drugi amaterski ligi bo Zarja (vedno v ponedeljek) odigrala zaostalo tekmo z Giarizzolami, ki so jo bili zaradi vetra prekinili četrtega decembra. Bazovci so favoriti, saj so Tržačani v dvanajstih tekmah zmagali le proti Primorju (1:0), dasiravno so v zadnjih osmih nastopih izsilili kar sedem točk, premagal pa jih je le Domio. Giarizzole igrajo torej obrambno in se borijo za vsako točko. Zarjanom ne preostaja drugega, kot

da se podajo v napad, saj bodo le tako lahko presenetili goste, ki so z devetimi točkami na predzadnjem mestu prvenstvene lestvice. Poleg tekme med Zarjo in Giarizzolami bodo odigrali še dve zaostali srečanja in sicer Opicina - Campi Elisi in Zau'e - Radio Sound.

Kar se tiče tretje amaterske lige bo doberdobska Mladost že drevi igra-

la v Trstu proti Campanellam. Ostale prekinjene tekme pa bodo v tej ligi odigrali 4. oziroma 8. januarja. Doberdobski imajo danes realne možnosti, da osvojijo najmanj točko, saj se Campanelle doslej niso kdove kako izkazale. Tržačani so namreč pred pričetkom prvenstva veljali za favorite, v desetih kolih pa so zbrali le točko več od Mladosti, se pravi 11.

Umrli V. Jakomin

V Kopru je 20. t.m. nenadoma umrl v 44. letu starosti Virgilij Jakomin - Lilo, dolgoletni odbojkar Izole in najboljši igralec Obale sploh. V zlatih časih izolske odbojke je bil tudi reprezentant. Ko je nehal igrati, je bil trener odbojkaric Izole, v zadnjem letu pa je uspešno vodil ekipo odbojkaric drugotilgaškega Kopra. Lilo je bil dobro znan tudi zamejskim ljubiteljem odbojke. Kruta igra usode hotela, da se je njegova življenjska pot končala na odbojškem igrišču, na katerem je prebil večino prostega časa v svoji 30 letni športni karieri.

Pogreb Virgilija Jakomina bo danes, 24. t.m., ob 15. uri na koprskem pokopališču.

Kosmina Sergij

Barvni TV SPREJEMNIKI — vse, kar najboljšega nudi nemška in italijanska tehnika

ITT SCHAUB-LORENZ, TELEFUNKEN, PHILIPS, REX

NABREZINA CENTER
Telefon 200123

Friulexport nepremagan v letu 1983

S predvčerajšjo povratno finalno tekmo za naslov pokrajinskih prvakinj so igralke združene mladinske ekipe Friulexport nepremagane sklenile nastope v letošnjem letu. V štirinajstih uradnih tekmah prvenstva deklic in članske deželne D lige so namreč izbojevale prav toliko zmag in si že zagotovile uvrstitve v deželni finale deklic in v skupino za napredovanje v C-2 ligo. Pokrajinski del prvenstva deklic so osvojile brez izgubljenega seta, v D ligi pa so nasprotnikom vsega odstopile tri sete, od teh dva v eni sami tekmi. Z dosedanjimi uspehi so tudi že izpolnile predprvenstveni tekmovalni načrt, tako da bi vsak nadaljnji uspeh (naslov deželnih prvakinj ali celo napredovanje v višjo člansko ligo) že pomenil preseganje zastavljenih ciljev.

Tekmovalni uspehi, ki so bili doslej res obilni, pa še zdaleč niso edini cilj združene ekipe, ki je po dogovoru med Borom, Bregom, Kontovelom in Sokolom nastala predvsem za namenom, da bi si v boljši konkurenci in bolj-ših vadbenih razmerah čimprej nabrala čimveč tekmovalnih izkušenj. Ena prvenstvenih nalog ekipe je tu-

Odbojkarice slovenske združene ekipe Friulexporta

di v posodobitvi koncepta igre ob vse-slošni ugotovitvi, da je ta pri vseh naših članskih ekipah zastarel. Friulexport seveda še ne igra kdove kako izpiljene odbojke, vendar je to dolgotrajen proces, ki ne more kar čez

noč obroditi pričakovanih sadov, saj zadeva zelo mlade igralke (jedro ekipe sestavljajo dekleta, rojena v letu 1968), ki se pravzaprav šele sedaj seznanjajo z zahtevnejšimi tehničnimi prvinami.

Na pokrajinskem prvenstvu v krosu Naši atleti solidni

Lara Milano in Sandra Sumberaz tretji

Prejšnje dni se je na šolskem stadionu na Kolonji odvijalo pokrajinsko prvenstvo v krosu za vse moške in ženske mladinske kategorije. Tekmovanje je veljalo tudi kot pokrajinska faza natečaja «Esercito Scuola» in sta bili zato ob koncu sestavljeni dve različni lestvici za vsako kategorijo in sicer skupna lestvica ter lestvica članov raznih društev.

Tekmovanja se je udeležilo tudi sedem naših atletov in sicer pet adrievcev ter dva borovca. Kljub skromni zasedbi (skupno je startalo preko 500 tekmovalcev) so osvojili vrsto visokih uvrstitev. Najuspešnejši sta vsekakor bili adrievki Lara Milano med deklicami ter Sandra Sumberaz med kadetinjami, ki sta osvojili tretje mesto, medtem ko je med kadetinjami bila dobra peta še Mariza Viller, ki se po prestani boleznici počasi vrača v najboljšo formo (lani je med deklicami osvojila deželni naslov). V isti

kategoriji je bila solidna dvanajsta še borovka Varka Kozlovič. Omenimo naj, da so se tekme odvijale v zelo slabih razmerah zaradi blata (do kolen!), dežja in vetra, kar je izredno poslabšalo že tako zahtevno progo. Dva dni prej pa so na istih progah startali še dečki, med katerimi je bil najboljši adrievac Robert Cafagna, ki je zasedel šesto mesto, medtem ko je bil klubski tovariš Ivan Komar v isti kategoriji enajsti. Dobro se je končno odrezal še borovec Jaro Kozlovič, ki je med kadeti pristal na solidnem šestem mestu.

Vse te atlete čaka sedaj deželna faza, ki bo februarja meseca, še prej pa bosta spet na Kolonji občinska in pokrajinska faza mladinskih iger za srednje šole, medtem ko bo za višje šole letos po več letih zopet na sporedu študentovsko prvenstvo.

(R. F.)

Profesorji ugnali dijake

Ekipe profesorjev in dijakov tradicionalnega odbojarskega dvoboja

Tudi letos so se v tradicionalni odbojarski tekmi ob koncu šolskega leta spoprijeli profesorji in dijaki Poklicnega zavoda za industrijo in obrt «Jožef Stefan». Srečanje, ki mu je prisostvovalo kar 200 gledalcev (vsa šola), se je končalo z zasluženim zmago profesorjev.

PROFESORJI — DIJAKI 3:0
(15:8; 15:8; 15:4)

PROFESORJI: Legiša, Drasič, Kalan, Rudež, I. Sancin, Metlika, Jelincič, Sedmak. **DIJAKI:** Škrk, Germani, Kalc, Meton, Kerpan, Kralj, Legiša, Hrovatin. **SODNIKA:** Ivo Sošič in Eva Fičur.

Na gimnastičnem troboju deklic (letnik 71 in mlajše) SZ Bor P. Pavletič prva med posameznicami

Mlade telovadke gimnastičnega odseka SZ Bor so dosegle včeraj še en pomemben uspeh: na prijateljskem troboju deklic (1971 in mlajše) v Trstu, ki ga je organiziralo SZ Bor, so na lestvici posameznice osvojile prvo mesto, na neuradni moštveni lestvici pa jim je prvo mesto ušlo le za dobre pol točke.

Troboj je pokazal ponoven napredek naših deklet, zlasti v odnosu na Gimnastiko Triestino. Lahko pa rečemo, da tudi njihov zaostanek za tekmovalkami ljubljanskega Partizana iz Most ni bil v poprečju več tak, kot je bil še pred nekaj meseci. Za ljubljankanke velja, da so imele tudi precej smole, saj je na splošno igrišču njihovi mladi tekmovalki Ružič, ki je bila po prvem delu tekmovanja s kolebnico tretja, v vaji z žogo dvakrat zdrsnilo. Gimnastika pa je pokazala svojo standardno raven, brez posebnega napredka, vendar pa tudi brez večjih spodrseljav.

Med posameznicami je tokrat izstopala Poljanka Pavletič, ki je prehitela vse ostale tekmice za točko in več, — z izjemo Lomškove — kar je ne-

dvomno dokaz, da sodi trenutno že med vodilne telovadke na deželni ravni.

Lestvica posameznice je bila taka: 1. Pavletič (Bor) 18.25, 2. Lomšek (Partizan Moste) 17.85, 3. Zari (Gimnastika Triestina) 16.95, 4. Ružič (PM) 16.75, 5. Stenner (GT) 16.55, 6. Dvoršak (PM) 16.30, 7. Volpi (B) 16.20, 8. Furlan (GT) 15.85, 9. Rudež (B) 15.70.

Neuradna ekipna lestvica: 1. Partizan Moste 50.90, 2. Bor 50.15, 3. Gimnastika Triestina 47.35.

Pred tekmovanjem je skupina Borovih telovadk prikazala v prikupni obliki skupek razgibalnih vaj ob glasbeni spremljavi.

Po srečanju so se predstavniki vseh treh društev dogovorili za nadaljnjo sodelovanje in koordinacijo svoje dejavnosti, tekmovalke pa so se zadržale ob zakuski v prijateljskem pogovoru.

P.

OBVESTILA

ŠD Mladina

sporoča, da je odhod avtobusa za Kranjsko goro v ponedeljek, 26. t.m. Iz Križa bo avtobus odpeljal ob 7. uri izpred spomenika, z Opčin pa ob 7.10 izpred Hranilnice.

ŠK Kras

obvešča, da je tečaj otroške telovadbe v telovadnici OŠ v Saležu v naslednjih dneh: torek od 16.15 do 17.15 (III. razred); sreda od 16.15 do 17.15 (V. razred); četrtek od 16.15 do 17.00 (vrtec); petek od 16.00 do 17.00 (I. in II. razred). V občinski telovadnici v Repnu pa je urnik naslednji: torek od 15.30 do 16.15 (vrtec); sreda od 15.00 do 16.00 (osnovna šola).

Razvejana dejavnost JK Čupa

December je že po tradiciji mesec obračunov. Če pa gre za društvo kot je Čupa, ki ima večji del svoje aktivnosti v toplejših mesecih, je pregled opravljenega dela sam po sebi umeven. Kot smo izvedeli iz razgovora z Damjano Kralj, tajnico mladinskega odbora JK Čupa, je bila pretekla sezona za ta klub izredno pomembna in, kar je najvažnejše, tudi uspešna. Čupa je letos praznovala desetletnico ustanovitve in ravno v jubilejnim letu je dejavnost v društvu dobila nov zagon in osvežitev. Potem ko za daljše obdobje ni bilo pravega navdušenega odziva in sistematičnega izkoriščanja vseh možnosti za razvoj, je letos skupina mladih zelo aktivno posegala v društveno življenje. Pod večšim vodstvom starejših članov je bil ustanovljen tudi mladinski odbor, ki je nekakšen odraz teženj in pričakovanj številnih vrstnikov, ki so v raznih pomorskih dejavnostih našli svoj konjček. Ta odbor koordinira delo svojih članov — samo letos so jih pridobili okrog 70 — in skrbi za to, da je z opremo in prostori vse v najboljšem redu. V ta namen so uvedli

prirejanju raznih tečajev. Tako se je štirih tečajev za deskarje, ki jih je vodil Aleš Žetko, udeležilo okrog trideset članov. Dario Bensi in Giorgio Zandomeni pa sta bila vadiatelja jadrane šole za optimiste. Organizirali so še enotedenske tečaje na kajutnih jadrnicah po Dalmaciji, ki so doživeli velik uspeh, vodila pa sta jih Darko Malalan in Niko Kosmina.

Glede na izredno zanimanje za windsurf se je porodila zamisel, da bi ustanovili tudi tekmovalno skupino. Ta je že prizadevno vadila in se tudi udeležila prvih tekmovanj. Tako je mladi Pavel Kralj v septembru nastopil na regati «long distance», ki jo je priredil Wind-surf Club Dui-no, osvojil pa je v svoji kategoriji odlično tretje mesto.

S svojo kajutno jadrnico se stalno in z dobrimi uspehi udeležuje regat Boris Grilanc. To zahteva veliko truda in požrtvovalnosti, še posebno, če pomislimo, da je jadrnico za tekmovalno pripravil sam.

V okviru praznovanja desetletnice je društvo priredilo tudi manjšo slovesnost ob priliki otvoritve dveh novih pomolov. To je bila velika pridobitev za Čupo, ki je v to gradnjo vložila veliko truda, precejšnjo finančno sredstva in predvsem mnogo napora, da je premostila vse tehnične in birokratske ovire.

Prav gotovo pa se je to že obrestovalo in se še bo, saj so tako bili dani pogoji za popestritev dejavnosti in za še večjo udeležbo mladine pri raznih pomorskih aktivnostih.

Seveda smo se v našem bežnem pregledu dotaknili le nekaterih aspektov društvenega življenja in sicer nekoliko bolj agonističnih, pestra pa je bila tudi rekreativna in družabna plat. Kar se tiče programov za naslednjo sezono pa smo od Damjane Kralj izvedeli, da so še ambicioznejši. Poleg prirejanja raznih tečajev za jadrane deske (začetniški in izpopolnjevalni), za «optimiste», za FJ in za kajutne jadrnice, name-ravajo pri Čupi ustanoviti tudi potapljaški odsek. Pobudnika te zamisli sta predvsem Robi Gantar in

Sandi Klun, vendar je vse skupaj še v začetni fazi. V načrtu je tudi nadaljnja ureditev društvene marine, podaljšanje pomola ter ureditev vodovodne napeljave. Tekmovalna skupina deskarjev bo pod vodstvom Dušana Puha, ki je trener jugoslovanskih reprezentantov, še vestneje vadila, nameravajo pa zbrati tudi

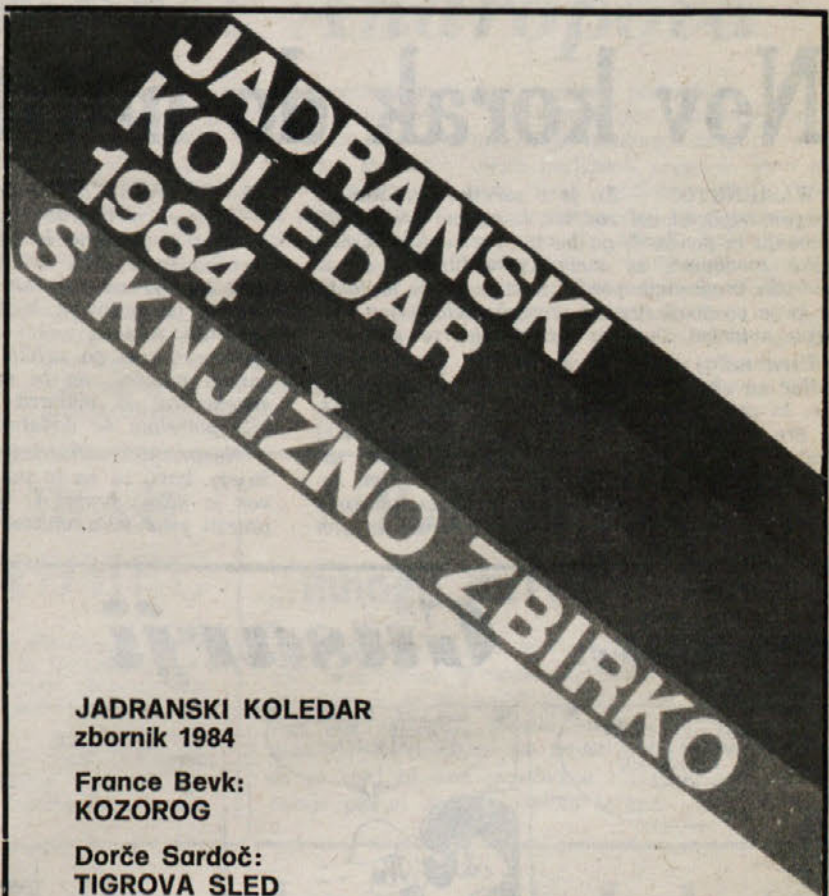
VČLANJENJE V FIV

Čupa je že večkrat zaprosila za včlanjenje v FIV (Italijanska jadrna zveza) pod nazivom Slovensko jadrno društvo Čupa. Z raznimi pretežami je bila ta prošnja vedno odvrnjena. Ker je bila beseda «Slovensko» nekaterim trn v peti, je društvo pred kratkim vložilo novo prošnjo, tokrat z nazivom JK-YC Čupa. Upati je, da bo tokrat zadeva pozitivno rešena in da bo društvo, ki šteje že okrog 180 članov, tako dobilo tisto uradno priznanje, ki mu pritiče.

skupino najmlajših, ki se bodo udeleževali regat za «optimiste». V drugi polovici januarja bo Bruno Volpi začel s teoretičnim delom tečaja za dosego pomorskega izpita, za kar je veliko zanimanje in je že sedaj 21 prijavljenih. V mrtvi sezoni namerava Čupa organizirati tudi cikel predavanj s pomorsko problematiko.

Dobre volje torej ne manjka, dela je še veliko, prepričani pa smo, da mu bodo člani tega našega društva tudi kos, saj je za našo skupnost velike važnosti, da z dobro organiziranim delom in razvejano dejavnostjo stalno opozarjamo, da na tem delu tržaškega ozemlja živimo tudi Slovenci. (Mig)

Za vaše zlate želje
draguljarna
Malalan
Narodna ul. 28 Opčine

JADRANSKI KOLEDAR
zbornik 1984

France Bevk:
KOZOROG

Dorče Sardoč:
TIGROVA SLED

Mirko Hrovat:
ČLOVEK V ZRCALU PREGOVOROV
STENSKI KOLEDAR

Fran Levstik:
MARTIN KR PAN, kaseta

Cena zbirke: 23.000 lir

Naročila in predplačila:

● Preko pošte z nakazilom 23.000 lir na tekoči račun št. 11-5374 za Založništvo tržaškega tiska, Ul. Montecchi 6, 34127 Trst, z navedbo: za Jadranski koledar in s točnim naslovom naročnika.

● OSEBNO:

V Trstu — na sedežu ZTT, Ul. Montecchi 6
— v Tržaški knjigarni, Ul. sv. Frančiška 20
V Gorici — na uredništvu Primorskega dnevnika, Ul. 24. maja 1
V Čedadu — na uredništvu Novega Matajurja, Ul. de Rubels 20

● Preko raznašalcev Primorskega dnevnika

ODBOR ČUPE
GLAVNI ODBOR: Dario Bensi, Alfred Cibic, Edi Germani, Niko Kosmina, Darko Malalan, Boris Samec, Bruno Volpi, Adrijan Zavadlal, Ivo Magajna in Marina Košuta.
MLADINSKI ODBOR: Klavdij Cibic, Egon Štoka, Damjana Kralj, Robert Antoni, Sonja Rupel in Pavel Kralj.
NADZORNI ODBOR: Pavel Milič, Carlo Rolich in Sandi Žgur.

od junija do septembra rediteljsko službo, ki je bila zelo dobro organizirana. Reditelj je bil za približno 15 dni, kolikor je trajal vsak turnus, od devetih do osemnajstih na razpolago članom, po lastni uvidevnosti in iniciativi pa je upravljal tudi kiosk z osvežilnimi pijačami.

Čupa je bila še posebno aktivna v

Naročnina: Mesečna 9.000 lir - celoletna 108.000 lir. - V SFRJ številka 10.000 din, naročnina za zaposlene mesečno 100.000, letno 1.000.000 din, za organizacije in podjetja mesečno 140.000 letno 1.400.000 din.
Poštni tekoči račun za Italijo
Založništvo tržiškega tiska, Trst 11-5374
Za SFRJ - Žiro račun 50101-603-45361
ADIT - DZS 61000 Ljubljana
Kardeljeva 8/II. nad. - telefon 223023

Oglaš - Ob delavnikih: trgovski 1 modul (šir. 1 st., viš. 23 mm) 39.000 lir. Finančni in legalni oglaš 2.900 lir za mm višine v širini 1 stolpca. Mali oglaš 550 lir beseda. Ob praznikih: povšek 20% IVA 18%. Osmrtnice, zahvale in sožalja po formatu Oglaš iz dežele Furlanije - Julijske krajine se naročajo pri oglašnem oddelku ali upravi, iz vseh drugih dežel v Italiji pri SPI.

primorski dnevnik

24. decembra 1983

TRST Ul. Montecchi 6 PP 559
Tel. (040) 794672 (4 linije) - Tlx 460270
GORICA Drevored 24 maggio 1
Tel. (0481) 83382 - 85723
CEDAD Stretto De Rubens 20
Tel. (0432) 731190
Odgovorni urednik Bogumil Samsa

Izdaja in tiska ZTT Trst

Član italijanske
zveze časopisnih
založnikov FIEG

Za praznike predvsem v domače kraje

**Objestnega smučarja sodnik obsodil na takoj izplačljivo
odškodnino v višini 40 milijonov lir**

RIM — Po dolgem in nestrpnem čakanju je vendar prišel tako zaželeni sneg. «Prišel» in ponekod tudi odšel, zakaj odjuga, ki je spremljala zadnji del poprejšnjih padavin, je v nižinah in na nižjih hribih pobrala dobro plast bele opojnosti, če ne kar vso. Toda tisti, ki se ne pustijo ugnati v kozji rog, že vedo, kje je «surovine» za smučanje dovolj. Kot poročajo iz Cortine d'Ampezzo, je pri njih snega med 40 in 100 cm, v Asiagu med 40 in 200 cm. Sploh je Veneto precej dobro založen z njim. V Kanalski dolini ga je nameto za cel meter, pa je dež to debelino precej stanjšal.

Sicer pa božični in novoletni prazniki niso samo sneg in smučanje po njem. Mnogi so se odločili za potovanja v toplejše kraje Italije, zlasti v mesta kot so Rim, Firenze in Benetke, kjer lahko zadostijo svojim umetniškim potrebam. Tudi v inozemstvo so se odpeljali. Teh je bilo še najmanj: po podatkih potovalnih agencij jih je zaradi dolarja manjši del odletel na druge kontinente, povečini pa so se odpravili v Pariz, London in na Dunaj.

Po sedanjih predvidevanjih bo v italijanskih turističnih krajih praznovalo konec leta 5 milijonov Italijanov in tujcev. Kakšnih 300.000 jih bo prišlo v Rim ob pričetku svetega leta, okoli 300.000 Italijanov bo odšlo v 1.500 zimskoportnih krajev. V veliki večini primerov bodo za hotelske storitve plačali 15 odstotkov

več kot lani. Manjše število hotelov je svoje storitve celo pocenilo. V zimskih turističnih krajih se je povečal priliv Nemcev, Avstrijcev, Britancev, Francozov in Belgijcev. Med celotno sezono naj bi v teh krajih alpskega loka zabeležili 10 milijonov nočitev.

Po dveh s snegom slabo založenih letih obstaja sedaj upanje, da bomo imeli zadovoljivo zimsko sezono.

Namesto voščil na potovanje «srečno» za tiste, ki potujejo, in «smuk» za tiste, ki se odpravljajo na potovanje z «dil'camis», bi navedli obsodbo, ki jo je pretor v Bocnu, Giorgio Pellegrini, izrekel proti smučarju 25-letnemu Markusu Eisathu (en mesec zapora 750.000 lir globe in takojšnje izplačilo 40 milijonov lir odškodnine njegovi žrtvi). Eisath je 24-letnemu Nemcu Dirku Dreissenu zlomil noge, da je imel že 11 operacij in še vedno hodi z bergljami. Eisath, ki je vozil hitro, se je izgovarjal, da mu je Dreissen prečkal pot. Po sodniškem mnenju bi moral Eisath trčenje preprečiti.

Takšne nesreče so na smučiščih najbolj pogostne in krivce zanjo je vedno tisti, ki je bil ob nesreči višje v hribu. Dokler smučarji ne bodo imeli tudi zadaj oči ali pa vzvratnega gledalca, toliko časa bo moral smučar, ki vozi zadaj, paziti na tistega, ki vozi pred njim. Če ga povozijo, je prav, da tudi plača. Kot se je zgodilo našemu Eisathu, ki je o sebi mislil, da je Toeni.

Božiček za marince

Včeraj je prispel v Libanon znani ameriški «showman» Bob Hope. Igralec bo imel vrsto nastopov za ameriške marince, ki so v Libanonu kot del mednarodne mirovne sile (Telefoto AP)

Razsodba sodišča v Iowi Dedek Mraz je resničen

NEW YORK — Kdo pravi, da dedki Mrazi, Miklavži, «Babbi Natale» in podobni možakarji ne obstajajo? Samo neverni Tomaži si lahko mislijo kaj takega, kajti tudi sodišče je ugotovilo, da dedek Mraz resnično živi.

Zgodilo pa se je v ZDA, da je dedek Mraz tožil neko revijo, ker je postavila v dvom njegov obstoj in zahteval odškodnino. In sodnik Thomas Renda, iz države Iowa, ki je moral pregledati protest dedka Mraza (ta je pustil tudi naslov: Dedek Mraz - Severni tečaj), je takole razsodil: «Dedek Mraz obstaja, je javna figura, ki ima svoje duhovno bivališče v državi Iowa in v srcih njenega prebivalstva.» Skratka, napis na časopisu, da dedka Mraza ni, je tako neresničen. Uredništvo se je moralo dedku Mrazu opravičiti kar po telefonu, na drugi strani žice pa je odgovoril neki «pomočnik» bradatega moža.

A sodnik je še pripomnil: «Če dedek Mraz z opravičilom ni zadovoljen, ima deset dni časa za priziv, vendar menim, da je v teh dneh preveč zaposlen, da bi lahko mislil na tožbe...»

Ali sme človek sam odločiti o uri in dnevu svoje smrti?

WASHINGTON — Elizabeth Bouvia iz kalifornijskega mesta Riverside je stara samo 26 let, a je že zbolela za možgansko paralizo in je v takem stanju, da ne more niti sama sebe več nahraniti. In tako ostaja tej mladi in tudi lepi ženski edino upanje, da bi jo zdravniki obdržali pri življenju še pet, deset ali morda več let.

Sama pa noče takega upanja, niti takega življenja. Nedavno se je obrnila do zdravnikov v Riversideju in prosila, naj jo pustijo umreti, naj jo

prenehajo hraniti, ko še sama ni za to sposobna. Zdravniki so to zahtevo seveda zavrnili in tako se je dekle obrnilo na kalifornijsko sodstvo, ki je pred dnevi sprejelo svojo odločitev.

Ob branju razsodbe, je sodnik John News dejal: «Elizabeth Bouvia ima pravico, da odloča o svojem življenju, saj je to v skladu z našo ustavo in našimi zakoni. Vendar so od vsega tega močnejši in starejši interesi naše družbe, ki mora braniti in čuvati njeno življenje.» Ko je nesrečna bol-

nica to slišala, se ji je utrdila zavest o tem, da sodstvo očitno ne more razumeti, da je njeno «življenje bolj strašno od same smrti» in dodala, da se bo pritožila pri vrhovnem sodišču. Šele potem se bo odločila, ali naj še sprejema hrano, ki jo ji nudijo drugi. V tem primeru pa bo najbrž bolniško osebje moralo uporabiti silo, da jo obdrži pri življenju.

Primer Elizabeth Bouvia je na celotni ameriški javnosti pustil močan vtis in spet oživil debate o tem, ali se lahko tistim, ki so tako močno zboleli in nimajo nobenega upanja več, dovoli umreti in jim s tem prihraniti bolečine, ali pa jim, zahvaljujoč se sodobni medicini, te muke in življenje podaljšati. Za možgansko paralizo je v ZDA prizadetih okrog 750 tisoč oseb, je pa še več takih bolnikov, ki jih držijo pri življenju umetno. Tudi težko paraliziranih ljudi je več kot 2 milijona, tako da ni čudno, da so ob zgoraj navedenem primeru mnogi Američani stali ob strani nesrečnemu dekletu in se strinjali z njeno željo po smrti.

Sodišče pa je, kaže, sprejelo edino odločitev, ki jo je moglo sprejeti. V nasprotnem primeru bi se sodstvo znašlo v vlogi krivičnega sveta, ki sodi tistem, ki ni za ničesar kriv. Sam sodnik News je dejal, da odločitev ni bila lahka, a so morali tako nastopiti...

Nov korak do militarizacije kozmosa

WASHINGTON — Ko je v začetku leta Ronald Reagan napovedoval začetek kozmične ere v vojskovanju in poudaril, da bo to spremenilo tok človeške zgodovine, so mnogi pomislili, da se je ameriški predsednik predal neki politični fantastiki, ki je po svoji zamisli preselila celo bujno fantazijo avtorjev znanega filma «Guerre stellari».

Pred nekaj dnevi pa je Reagan prižgal zeleno luč za skupino znanstvenikov in vojnih strategov, ki proučujejo možnost uresničevanja kozmične ere vojskovanja, oziroma načrtujejo ameriški sistem kozmične obrambe. Govori se o kopici satelitov, ki naj bi bili oboroženi z laserskimi topovi. Sateliti bi lahko uničili vse sovražnikove rakete takoj po vzletu ali med poletom in jim

tako preprečili, da bi dosegle ameriško ozemlje.

Zamisel o uporabi laserskih žarkov v vojne namene je prisotna že od nekdaj, pred nekaj meseci pa so v ZDA uspešno preizkušali uničujočo moč laserja na raketah zrak-zrak in na letalih. Seveda pa priprava kozmičnega zaščitnega pasu satelitov zahteva vrsto novih tehnoloških prijemov predvsem pa velike denarne investicije. Računajo namreč, da bi na začetku tak obrambni sistem stal 25 milijard dolarjev, pozneje pa bi bile potrebne še dodatne investicije.

Nasprotniki militarizacije kozmosa pa se uprašujejo, kako bo na to potezo odgovorila SZ. Odgovor je dokaj preprost: Moskva mora očitno pripraviti prav tako učinkovito protiorožje in izdelati

svoj zaščitni sistem.

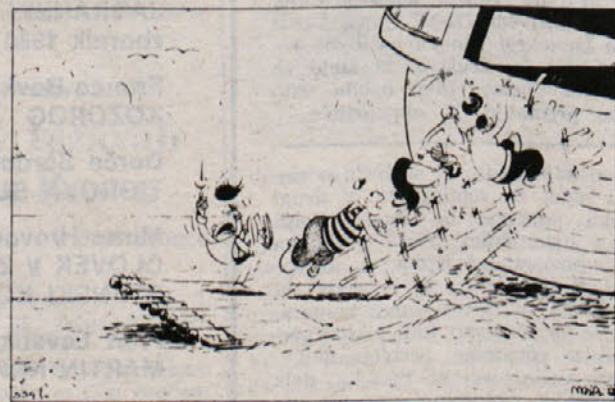
Glede na ogromna sredstva, ki jih kozmična vojna terja, bi najbrž nobena druga država ne mogla razviti kozmičnega orožja, od tod pa vprašanje, kdo daje velesilama pravico, da zasedeta kozmos s tako nevarnimi peklenskimi stroji, ki pretijo s še nepoznanimi in težko predvidljivimi posledicami? In še: ali bi bil sistem res uperjen samo proti raketam, ali pa bi ga prej ali slej obrnili proti ljudem?

Ta in še druga vprašanja postavljajo nasprotniki militarizacije kozmosa, opozarjajo na vrsto nevarnosti. Navzlic tem pozivom pa si era kozmičnega vojskovanja postopno utira pot pod pritiskom Reaganove uprave.

Miki Muster:

Gusarji

(44.)

Kradli krožne čeke namenjene upokojujemcem

RIM — Tukajšnja policija je odkrila tolpo, ki je na Siciliji kradla upokojujemcem namenjene krožne čeke in jih na podlagi predstavitve ponarejenih osebnih dokumentov na bankah vnovčila. Pet izmed sedmih članov te skupine so zaprli, dva pa prijavili; vse so obdolžili združevanja v tolpo s kriminalnimi nameni, nedovoljenega vnovčevanja ukradenih krožnih čekov v višini okoli 100 milijonov lir in potvarjanja dokumentov. Med aretiranimi, ki so povečini z Juga in stanujejo nekje med Si-

cilijo in Rimom, je tudi 61-letna Cesarina Mazzaroli iz Pocenie v videmski pokrajini.

Tehnika kraje je bila dokaj preprosta. Iz priporočenih pisem ustanove INPS, naslovljenih na upokojujence, so zmanjšali krožni ček, le-te so tri ženske, ob predložitvi ponarejenih osebnih izkaznic ali potnih listov, vnovčile v rimskih bankah.

Storilec je policija prišla na sled, potem ko so se upokojujenci pritoževali, da niso prejeli čekov.

Delovanje sejma v Pordenonu

PORDENON — Na prijaznem srečanju časnikaarjev z vodstvom tukajšnje sejma, je predsednik Ros izrazil zadovoljstvo zaradi uspehov v letu, od katerega se poslavljamo, hkrati pa je povedal, da se že sedaj skrbno pripravljajo na izvedbo devetih specializiranih sejmov v letu 1984 in mednarodni vzorčni sejem. Predsednik Ros je izrazil zadovoljstvo nad povečanjem števila obiskovalcev zadnjega obrtništvu posvečenega sejma (35.000 obiskovalcev), kar je za 5.000 več kot v letu 1982.

Seznanil je predstavnike tiska, da bodo z novim letom pričeli graditi podvoz za boljši dostop na sejem, kar bo lahko upočasnilo promet, če se bodo dela preveč zavlekla.

Tudi v prihodnje bodo prirejali didaktične razstave za otroke, predvsem pa se že sedaj pripravljajo na dva specializirana sejma (oprema za menze in za prostore namenjene skupnostim in oprema za pisarne), ki bosta od 10. do 16. februarja. Ministrstvo za industrijo je za ti dve gospodarski manifestaciji priznalo pordenonskemu sejmu vsedrjavni značaj.